

Nedre Eiker
kommune

ÅRSRAPPORT 2017

Nedre Eiker kommune
Nærhet til alt og muligheter for alle

Nedre Eiker kommune ligger ved den vakre Drammenselva med tett bebyggelse på begge sider av elva, og med store skogarealer i åsene rundt. I dag bor det 24.917 innbyggere i Nedre Eiker kommune. Kommunens historie er preget av industriens framvekst og tilbakegang.

I middelalderen fantes det møller og sagbruk som produserte for eksport. Senere ble det etablert spikerverk, teglverk, kalkovner, gummivarebedrift og et stort spinneri. Det ble for første gang registrert tømmerfløting i året 1349. Da treforedlingsindustrien vokste fram for 100 år siden ble Nedre Eiker en industrikommune av dimensjoner.

Rundt 1970 ble de fleste av våre tradisjonsrike bedrifter nedlagt og tømmeret forsvant fra elva. Det ble starten på en endring fra et industristed til et sted hvor det satses på service og handel som næringsvei.

INNHold

3	Ordførerens kommentar	17	Utvikling i frie inntekter	36	Kultur og fritid
4	Politisk sektor	18	Økonomisk stilling	40	Helse og omsorg
5	Rådmannens kommentar	19	Internkontroll	48	NAV – Sosiale tjenester
6	Organisasjonskart	20	Ansatte	51	Tekniske tjenester
9	Året som gikk	21	Sykefravær	57	Vann og avløp
10	Årsberetning	22	Innbyggere og folketallet	60	Nedre Eiker kirkelige fellesråd
12	KOSTRA	23	Sentraladministrasjon	63	Kart over Nedre Eiker
14	Investeringsregnskapet	26	Oppvekst	63	Bildetekster
15	Balansen	32	Spesialtjenester barn og unge		
16	Arbeidskapital og likviditet				

Besøksadresse: Rådhusgata 2, 3050 Mjøndalen
Postadresse: Postboks 399, 3051 Mjøndalen
Tlf. 32 23 25 00 nedre-eiker.kommune.no
Alle KOSTRA-tall er hentet fra SSB.no/KOSTRA
15. mars 2018

Foto: Torbjørn Tandberg © 2018
Grafisk formgivning: Nedre Eiker kommune
Trykk: Eiker Trykkeri AS, 3300 Hokksund

BENT INGE BYE (Ap)
Ordfører i Nedre Eiker kommune

KREVENDE ÅR MED NYE UTFORDRINGER

Hektisk, krevende og spennende kan settes som overskrift på aktiviteten på den politiske arena i Nedre Eiker kommune i 2017. Hektisk fordi det har vært mange og store saker. Krevende fordi det har vært flere tunge saker med vanskelige beslutninger. Spennende fordi vi som politikere har fått nye utfordringer blant annet som følge av kommunereformen. Kommunestyret besluttet i desember 2016 å gå sammen med Drammen og Svelvik om å etablere den nye kommunen. Ganske tidlig på året startet prosessen med å forberede byggingen av grunnmur til den nye kommunen. Fra første stund har det vært et godt samarbeidsklima i fellesnemnda som styrer den politiske prosessen med sammenslutning. Det knytter seg forventninger til utviklingen og vilje til å oppnå gode resultater for den nye kommunen. Det har satt sitt preg på samarbeidet. Med stor tilfredshet kunne vi tidlig registrere den konstruktive og positive holdningen de ansattes organisasjoner viste gjennom det felles partssammensatte samarbeidsutvalget. De ansattes medvirkning er viktig for at prosjektet med byggingen av Nye Drammen blir vellykket.

Politisk var det ikke full enighet om etableringen av den nye kommunen. Det kom også klart til uttrykk gjennom store deler av året. Både i kommunestyret og deler av lokalsamfunnet var det engasjement mot kommunereformen. Noe annet ville vært underlig. Kommunereformen berører blant annet lokalsamfunnenes identitet og lokaldemokratiet. Vi må ha respekt for ulike meninger, men når kommunestyret med solid flertall har gjort vedtak og Stortinget har vedtatt etableringen av den nye kommunen, må en kunne forvente respekt for beslutningene.

Som ordfører har jeg lenge vært meget bekymret for at Nedre Eiker om noen år vil få akutt mangel på sykehjemsplasser. Kommunesammenslutningen førte til at planleggingen av nytt sykehjem i Krokstadelva endelig kom ut av «dvale». Det er startet arbeid med planer for sykehjem og heldøgns omsorgsboliger. Sammen med Drammen vurderes det også nytt sykehjem for Solbergelva og Ås-siden i nærheten av dagens kommunegrense.

Kommunereformen er ikke den eneste tunge saken med stor betydning for innbyggerne i vår kommune. Utviklingen av Buskerud-

byen har vært et aktuelt tema og de følger det får for Nedre Eiker. Kommunestyret har behandlet omfattende planer som for eksempel det framtidige behovet for styrkingen av kapasiteten når gjelder barnehager og skolesektoren. I den forbindelse er jeg glad for at den videre planleggingen av Veivangen skole endelig har kommet i gang.

Kommunestyret har også vedtatt plan for idrett, fysisk aktivitet, friluftsliv og anlegg. Den blir viktig i åra som kommer. Det er også vedtatt en strategisk næringsplan som vil kunne få betydning for utviklingen av arbeids- og næringslivet i kommunen.

Et annet meget aktuelt tema som har skapt sterkt engasjement, er planene om dobbeltspor på jernbanestrekningen mellom Gulskogen og Hokksund. Her er valg av trase mellom Mjøndalen og Hokksund med konsekvensene det har for Steinberg og jordvernsinteresser stridens tema. Det ble ikke fattet noen beslutning om dette i 2017.

Akkurat som tidligere år har det i 2017 reint driftsmessig vært et jag etter å holde nede kostnader sjøl om kommunen fikk et bedre økonomisk resultatet i både 2016 og 2017 enn antatt som følge av ekstraordinære skatteinntekter. Nedre Eiker er fortsatt på Robek-lista, men til tross for meget stramme budsjetter har kommunen klart forsvarlig drift og opprettholdt en tilfredsstillende service på de aller fleste områder. Dette mye takket være innsatsen fra de ansatte. Nok en gang har vi fått bevist den soliditet som ligger i hele organisasjonen. Da Svelvik kommune ikke lenger ville ha egen plan- og byggesaksavdeling, ble Nedre Eiker foretrukket som vertskommune. Det betrakter jeg som en fjær i hatten på vår egen tekniske sektor og planavdeling. Vi har en solid organisasjon.

Jeg vil rette en stor takk til alle ansatte for deres innsats i 2017 for å sikre dagens innbyggere gode tjenester. Samtidig vil jeg takke det politiske miljøet for et godt samarbeid i det hektiske og krevende året 2017. Sjøl om det har vært uenighet, tror jeg vi både politisk og organisasjonsmessig står godt rustet til den viktige prosessen med å bygge den nye kommunen til beste for dagens og morgendagens generasjoner.

Ordfører Nedre Eiker kommune

Mjøndalen 31. mars 2018

POLITISK SEKTOR

Det første felles kommunestyremøtet med politikere fra Nedre Eiker kommune, Drammen kommune og Svelvik kommune ble avholdt i Mjøndalen 15. mars.

I 2017 ble det avholdt syv politiker dager. Kommunestyret har i tillegg hatt tre møter. Den 15. mars var kommunestyrene i Nedre Eiker og Svelvik og bystyret i Drammen samlet til fellesmøte i Adventskirken i Mjøndalen. 16. august var også kommunestyrene og bystyret i de tre kommunene samlet i Fossekleiva i Svelvik. I dette møtet vedtok kommunestyret formelt hvor mange representanter det skal være i kommunestyret i Nye Drammen og det ble valgt revisor. Likelydende saker ble behandlet av kommunestyret i Svelvik og bystyret i Drammen.

Formannskapet har i tillegg til sine faste møter deltatt på generalforsamling i Vestregionen.

Kommunestyret oppnevnte medlemmer og varamedlemmer til fellesnemnda for den nye kommunen i sitt møte 3. mai. med følgende vedtak:

Medlemmer	Personlig varamedlemmer
Bent Inge Bye	Tonje Enersen
Elly Therese Thoresen	Arve Fjeld
Tor Tvetter	Cathrin Janøy

Den 14. juni vedtok kommunestyret i Nedre Eiker at navnet på den nye kommunen skal være Drammen. Likelydende vedtak ble gjort av kommunestyret i Svelvik og bystyret i Drammen.

Fellessnemnda for Nye Drammen hadde sitt første møte 22. juni. Bent Inge Bye ble valgt som leder av fellessnemnda. Fellessnemnda hadde ytterligere åtte møter. Felles partssammensatt samarbeidsutvalg avholdt seks møter.

Temamøter, befaringer

Det ble presentert følgende tema for kommunestyret:

- **8. februar:** Plenumsdiskusjon om Næringsplanen.
- **22. mars:** Politiet v/Christine Fossen og Torill Sorte orienterte om tjenestetilbudet til kommunene i Sør-Øst Politidistrikt med vekt på endringer og konsekvenser for Nedre Eiker samt endringer i strukturen for tjenestesteder.
- **14. juni:** Daglig leder i Buskerudbyen Rolf-Helge Grønås orienterte om Buskerudbyen.
- **14. juni:** Kommunalsjef Tekniske tjenester Siri Marie Skøien orienterte om Bane Nors orientering til utvalg for Sentraladministrasjon og Tekniske tjenester om kommunedelplan for dobbeltsporet Gulskogen-Hokksund

15. mai deltok utvalg for Oppvekst og kultur på fellesmøte med tilsvarende utvalg i Svelvik og Drammen med tema oppvekst og utdanning. Møtet ble avholdt i kommunestyresalen i Svelvik.

18. mai deltok utvalg for Sentraladministrasjon og Tekniske tjenester på fellesmøte med tilsvarende utvalg i Svelvik og Drammen med tema tekniske tjenester. Møtet ble avholdt i bystyresalen i Drammen.

22. mai deltok utvalg for Helse og velferd på fellesmøte med tilsvarende utvalg i Svelvik og Drammen med tema helse og velferd. Møtet ble avholdt i bystyresalen i Drammen.

29. mai deltok utvalg for Oppvekst og kultur på fellesmøte med tilsvarende utvalg i Svelvik og Drammen med tema kultur. Møtet ble avholdt i kommunestyresalen i Nedre Eiker.

7. og 8. juni avholdt formannskapet strategisamling i Tønsberg.

8. februar var Utvalg for Sentraladministrasjon og Tekniske tjenester på befaring til Midtre Romerike avløps selskap – MIRA IKS på Sørumsand. 3. mai var utvalget på befaring til sterkboligene i Strandveien 56 sammen med utvalg for Helse og velferd.

3. mai var Utvalg for Helse og velferd på befaring til sterkboligene i Strandveien 56 sammen med utvalg for Sentraladministrasjon og Tekniske tjenester.

Utvalg for Oppvekst og kultur har vært på besøk på Gulden Kunstverk i forbindelse med utstilling av Barbara Vogler. I tillegg har de vært på befaring til Mjøndalen skole, Krokstad skole og biblioteket i Mjøndalen.

UTVALG	ANTALL MØTER 2017	ANTALL SAKER 2017
Kommunestyret	10	130
Formannskapet	12	106
Utvalg for Sentraladministrasjon og Tekniske tjenester	14	148
Utvalg for Helse og velferd	7	38
Utvalg for Oppvekst og kultur	7	53
Partsammensatt utvalg	7	21
Kontrollutvalget	7	59
Klagenemnda	5	12
Fellessrådet for eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne	6	50
Kommuneplanutvalget	7	14
Valgstyret	4	17
Interpellasjoner	3	3

TRULS HVITSTEIN

Rådmann i Nedre Eiker kommune

Årsrapporten er en del av rådmannens rapportering til kommunestyret og gir en beskrivelse av utviklingen i kommunen på viktige områder som økonomi, tjenester, innbyggere og ansatte. Årsrapporten må leses i sammenheng med regnskapet for å få det hele og fulle bildet.

Årsrapporten innledes med en oversikt over politisk og administrativ organisering, en overordnet analyse av økonomiske resultater og status, nøkkeltall og KOSTRA-tall. Rapport for hvert rammeområde følger med hovedfokus på mål og resultater på tjenesteområdene.

2017 ble et år der kommunen, som i 2016, klarte å drive i økonomisk balanse, med et lite overskudd på rammeområdene. Det er svært gledelig å se at tjenesteområdene har god økonomisk styring og kontroll på utgiftssiden. Selv med stram økonomi klarer kommunen å levere gode tjenester til innbyggerne. I tillegg bidro ekstraordinære skatteinntekter til at netto driftsresultat ble på 70 millioner kroner. Dette medfører at kommunen vil dekke inn tidligere års akkumulerte underskudd og bli meldt ut av ROBEK-registeret. I tillegg vil kommunen kunne sette av til disposisjonsfond. Kommunen vil med dette ha et disposisjonsfond på 68 millioner kroner, noe som nærmer seg det som anbefales for å kunne takle fremtidige svingninger i utgifter og inntekter.

Det er imidlertid svært viktig å være klar over skatteinngangen i de to siste årene i hele landet av spesielle årsaker har vært høy, men at denne ekstra inntekten ikke kan påberegnes i årene fremover. Rammebetingelsene ellers er ikke blitt bedre og kommunen vil fortsatt stå overfor mange utfordringer.

Året har vært preget av debatten rundt vedtaket om å danne en ny kommune med Drammen og Svelvik. Ved flere anledninger har spørsmålet om kommunen kunne stått alene grunnet regnskapsoverskuddet i 2016 vært tatt opp. Det har også vært påstått at kommunestyret fattet sitt vedtak på feilaktige økonomiske forutsetninger. Dette er ved flere anledninger dokumentert at ikke er tilfelle og det er konkludert med at kommunestyret fattet vedtak på et korrekt faktagrunnlag.

Fra administrasjonens side er det viktig å påpeke at en kommune ikke kan basere tjenesteproduksjonen på enkelte gode skatteår. Nye Drammen vil ha bedre forutsetninger for å kunne løse de demografiske utfordringene samt klima og arealutfordringene kommunene står overfor i årene framover. Nye Drammen vil også i kraft av å være et regionalt senter kunne sitte i førersetet for innovasjon og utvikling av gode tjenester til innbyggerne.

Arbeidet med å bygge opp den nye kommunen blir det viktigste politiske og administrative prosjektet de kommende årene. Etter felles kommunestyremøte i august, som stadfestet sammenslåingen og Stortingets vedtak, er for eksempel planlegging av nytt sykehjem igjen blitt en realitet i Nedre Eiker. Dette og flere andre store økonomiske løft hadde ikke kommunen hatt økonomiske muskler til å klare alene.

Nedre Eiker kommune går med dette spennende tider i møte. Med fokus på kommunens innbyggere, gode tjenester og begeistring for den jobben alle ansatte daglig gjør skal vi sammen løse de utfordringer som kommer.

Rådmann Nedre Eiker kommune
Mjøndalen 31. mars 2018

ADMINISTRATIV ORGANISERING OG LEDELSE

Rådmann

Truls Hvitstein
Rådmann

Politisk sekretariat

Ine Helen Haugan
Fagansvarlig

ETAT TEKNISKE TJENESTER

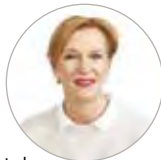
Siri Marie Skøien
Kommunalsjef

- Samfunnsutvikling
 - Overordnet planlegging og utvikling
 - Arealplan
 - Byggesak
 - Geodata
- Eiendom
 - Nybygg
 - Rehabilitering
 - Bygningsdrift og vedlikehold
 - Boligforvaltning
 - Park og grønt
 - Kommuneskogene
- Renhold
- Bestiller kommunalteknikk
 - Vei
 - Vann og avløp
 - Renseanlegg
 - Dammer og vassdrag
 - Renovasjon
- Kommunalteknikk drift
 - Vei
 - Vann og avløp
 - Renseanlegg
 - Dammer og vassdrag
 - Maskinforvaltning
 - Verksted
 - Transport

ETAT OPPVEKST OG KULTUR

Siri Sørensen
Kommunalsjef

- Kultur og fritid
 - Kulturkontor
 - Nedre Eiker bibliotek
 - Eknes svømmehall
 - Frivilligsentralen
 - Down Under
 - Juniorklubber
 - Vakttjeneste/utleie
 - Eiker Arkiv
- Læringscenteret
- Kulturskolen
- Krokstad skole
- Solberg skole
- Mjøndalen skole
- Steinberg skole
- Stenseth skole
- Åsen skole
- Veiavangen ungdomsskole
- Killingrud ungdomsskole
- Eknes ungdomsskole
- Sagstedbrua ungdomsskole
- Grinde barnehage
 - Stensethalleen barnehage
 - Hatten barnehage
 - Møllenhof barnehage
 - Langløkka barnehage
 - Åsen barnehage
 - Steinberg barnehage
 - Stenberghaugen barnehage
 - Vassenga barnehage
- Spesialtjenester barn og unge
 - Barnevernet
- Forebyggende enhet
 - Pedagogisk psykologisk tjeneste
 - Fagteam barnehage
 - Helsestasjon
 - Skolehelsetjenesten
 - Familiehuset

ETAT HELSE OG VELFERD

Hege Røkke
Kommunalsjef

- Tjenestetildeling og samordning
 - Saksbehandling
 - Boligtjenesten
 - Fellesoppgaver
- Samordna hjemmetjenester
 - Bråta helse- og aktivitetssenter
 - Dagtilbud
 - Hjemmesykepleie
 - Hjemmehjelp
- Institusjonstjenesten
 - Bråta omsorgsboliger
 - Solberglia sykehjem
 - Haglund omsorgsboliger
 - Spinnerisletta
- Tjenester til funksjonshemmede
 - Bofelleskap
 - Dagtilbud
 - Ambulerende team
- Helsetjenesten
 - Fastleger og sykehjemsleger
 - Veksthuset
 - Berggården
 - Fysio- og ergoterapitjenester
 - Psykiske helsetjenester
 - Ambulant team psykisk helse
 - Transport og hjelpemiddelformidling
 - Innsatsteam
- Sosiale tjenester og tiltak
- NAV Nedre Eiker
 - Rusomsorg
 - Økonomisk sosialhjelp
 - Booppfølging
- Flyktningetjenesten
 - Introduksjonsprogrammet
 - Myrabakken bofelleskap

PERSONALSEKSJONEN

Jan Tore Skjørshammer
Personalsjef

- Beredskap
- Informasjon og service
 - Sentralarkiv
 - Innbyggerkontakt
 - Kommunikasjon
- Lønningskontor
 - Nedre Eiker, Øvre Eiker, Lier og kommunale foretak

ØKONOMISEKSJONEN

Liv B. Østberg
Økonomisjef

- Innkjøp
- Regnskap
- IKT

2017 ÅRET SOM GIKK

LOKALDEMOKRATI

I mai 2017 ble det for første gang gjennomført en lokaldemokratiundersøkelse i Nedre Eiker i regi av Kommunenes sentralforbund (KS). Det ble stilt 14 spørsmål til et representativt utvalg på 400 innbyggere og 29 spørsmål til alle politikere i kommunestyret. Målet med undersøkelsen er å gi et bilde på, og et grunnlag for, hvor det kan være behov for endring og utvikling for å styrke arbeidet med demokrati i kommunene. Spørsmålene måles på en skala fra 1–4 hvor skår fra 1,6 og oppover regnes for å være på den positive siden. Spørsmålene C og N er stilt motsatt slik at det er laveste skår som er best.

Gjennomsnittsskår fra Nedre Eikers innbyggere ble 2,4, noe som er litt dårligere enn landsgjennomsnittet på 2,5. De folkevalgte er mer fornøyde enn innbyggerne og kommer ut med en gjennomsnittsskår på 2,9 som også er litt under landsgjennomsnittet på 3,0.

Sammenligner man den sammenlagte lokaldemokrati-koeffisienten med de kommunene Nedre Eiker skal slå seg sammen med fra 2020, får Svelvik, i likhet med Nedre Eiker en gjennomsnittsskår fra innbyggerne på 2,4 og Drammen 2,5. Drammen kommer altså ut likt med landsgjennomsnittet, mens Nedre Eiker og Svelvik kommer litt dårligere ut.

Flertallet av de spurte har lav tillit til politikerne, men er godt fornøyd med kommunens tjenestetilbud.

For Nedre Eikers vedkommende ble undersøkelsen gjennomført på et tidspunkt med mye turbulens i forbindelse med kommunereform og stort mediafokus på kommunens økonomi. Dette kan ha gitt seg utslag i resultatene.

Tabellen viser prosentvis fordeling av svarene på hvert spørsmål samt gjennomsnittskoeffisient for Nedre Eiker og for de 54 kommunene som har deltatt i undersøkelsen.

HISTORISK FELLES KOMMUNESTYREMØTE

Felles kommunestyremøte med Drammen og Svelvik ble avholdt 16. august på Fossekleiva i Svelvik. Her ble Stortingets vedtak om sammenslåing stadfestet og navn på den nye kommunen vedtatt. De formelle vedtakene i den enkelte kommune i tråd med inndelingsloven, ble også stadfestet i dette møtet, som ble ledet av Fylkesmennene i Buskerud og Vestfold.

NYE DRAMMEN

Stortinget vedtok 8. juni 2017 å slå sammen Drammen, Nedre Eiker og Svelvik. Mye tid har gått med på å forberede sammenslåingsprosessen med Drammen og Svelvik. Disse oppgavene har vært ledet av rådmennene i felleskap. Det er utført en rekke kartlegginger slik at prosjektrådmannen, som ble tilsett høsten 2017 med oppstart januar 2018, skal ha et godt startgrunnlag. Fellesnemda ble formelt opprettet 22. juni 2017 og behandlet i løpet av høsten blant annet styringsdokumentet og omstillingsavtale.

VELFERDSTEKNOLOGI

I tråd med kommuneplanens samfunnsdel har etat Helse og velferd satset på innføring av velferdsteknologi de siste to årene. Det er gjennomført opplæring av ansatte og trygghetsskapende teknologi er nå en del av kommunens tilbud. I følge Helsedirektoratet er kommunen en foregangskommune i bruk av velferdsteknologi.

INNBYGGERUNDERSØKELSE LOKALDEMOKRATI NEDRE EIKER	1. Passer svært dårlig	2. Passer ganske dårlig	3. Passer ganske godt	4. Passer svært godt	Vet ikke	Gj.snitt Nedre Eiker	Gj.snitt Norge
A Som regel kan en stole på løftene fra politikerne her i kommunen	24,3%	36,9%	27,4%	5,5%	58,3%	2,2	2,4
B Her i kommunen misbruker ikke de folkevalgte sin makt til personlig fordel	15,4%	24,0%	31,1%	15,7%	13,8%	2,5	2,7
C De som har gode personlige forbindelser i kommunen/kommunepolitikken, får lettere ivare tatt sine interesser	24,0%	30,8%	21,8%	9,8%	13,5%	2,2	2,1
D Kommunen gjør en god jobb med å informere innbyggerne om aktuelle saker som diskuteres i kommunepolitikken	16,9%	28,6%	36,3%	16,0%	2,2%	2,5	2,7
E Kommunen gjør en god jobb med å informere innbyggerne om hvordan kommunens inntekter brukes	25,8%	39,7%	26,2%	6,2%	2,2%	2,1	2,3
F Stort sett vet jeg nok om forholdene her i kommunen til å bruke min stemmeseddel på en fornuftig måte i kommunevalget	10,2%	34,5%	36,9%	14,2%	4,3%	2,6	2,8
G Her i kommunen har innbyggerne gode muligheter til å påvirke kommunale beslutninger som engasjerer dem	22,8%	40,3%	22,2%	8,3%	6,5%	2,2	2,4
H Her i kommunen involverer politikerne innbyggerne i forsøk på å finne løsninger på lokale problemer	18,8%	40,6%	28,3%	5,5%	6,8%	2,2	2,4
I Kommuneadministrasjonen gjør alltid sitt beste for å hjelpe innbyggerne.	10,8%	30,5%	40,0%	14,2%	4,6%	2,6	2,7
J I det store og hele er jeg godt fornøyd med kommunens tjenestetilbud til innbyggerne	7,7%	24,0%	49,5%	16,0%	2,8%	2,8	2,9
K I denne kommunen forvaltes de økonomiske ressursene på en forsvarlig måte	28,0%	33,5%	27,4%	4,9%	6,2%	2,1	2,5
L Jeg er i det store og hele fornøyd med måten kommunen takler utfordringene som dette lokalsamfunnet står overfor	17,8%	35,1%	36,6%	7,7%	2,8%	2,4	2,6
M Denne kommunen utvikler og fornyer seg hele tiden i måten den løser oppgaver på	16,9%	47,4%	24,3%	4,0%	7,4%	2,2	2,5
N Denne kommunen gjør for lite for de mest sårbare i samfunnet	12,3%	29,2%	38,2%	13,8%	6,5%	2,6	2,5

ÅRSBERETNINGEN

for Nedre Eiker kommune 2017

I henhold til forskrift om årsregnskap og årsberetning og GKRS (GodKommunalRegnskapsSkikk) nr. 6 skal rådmannen utarbeide årsberetning og fremme denne for formannskapet eller annet organ etter kommunestyrets bestemmelse. Årsberetningen skal foreligge til behandling i kommunestyret samtidig med at årsregnskapet legges fram. Årsberetningen er rådmannens redegjørelse for kommunens virksomhet det siste året. Det skal redegjøres for kommunens utvikling, spesielt de faktorer som påvirker resultat og finansiell stilling.

Årsberetningen er pliktig informasjon etter lov og forskrift og er ment å være utfyllende i forhold til den informasjon som gis i årsregnskapet.

DRIFTSREGNSKAP

Resultat

Driftsregnskapet er gjort opp med netto driftsresultat på 70,3 millioner kroner som utgjør 4,1 % av driftsinntektene. Teknisk beregningsutvalg (TBU) mener at kommunene bør ha et netto driftsresultat på minimum 1,75 % av driftsinntektene for å kunne sette av midler til å møte en midlertidig ubalanse i driften og til finansiering av investeringer. Dette målet er nådd for Nedre Eiker i 2017. Årets netto driftsresultat er en forbedring 1,25 millioner kroner i forhold til 2016. I vedtatt budsjett var budsjettet med et netto driftsresultat på 5,96 millioner kroner, mens det i justert budsjett er budsjettet med 14,3 millioner kroner.

Det er brukt 65 millioner kroner av tidligere års avsetninger og gjort nye avsetninger med 79 millioner kroner. Både budsjettet inndekning av underskudd på 5,36 millioner kroner og avsetning til disposisjonsfond på 600.000 kroner er gjennomført. Etter pliktige og vedtatte avsetninger gjøres regnskapet opp med et regnskapsmessig overskudd på 56,269 millioner kroner. Akkumulert underskudd fra tidligere år utgjør 31 millioner pr.

	REGNSKAP 2017	BUDSJETT (JUST.) 2017	AVVIK
RAMMEOMRÅDE			
Formannskapet	0	99	-99
Sentraladministrasjon	60 323	64 901	-4 578
Spesial tjenester barn og unge	123 255	123 325	-70
Oppvekst	437 358	440 000	-2 642
Kultur	17 119	17 185	-66
Helse og velferd	359 850	362 950	-3 100
Sosiale tjenester og tiltak	89 658	84 800	4 858
Tekniske tjenester	121 266	121 828	-563
Vann og avløp	-2 337	-166	-2 171
Kirken og Hermanseneteret	10 700	10 700	0
Finans (B)	-10 678	-200	-10 478
*Sum rammeområder	1 206 515	1 225 422	-18 907
Finans (A)	-1 206 515	-1 225 422	18 907
Sum rammeområder/ Finans A	0	0	0
DETALJER FINANS (A)			
Merinntekt skatt			-5 959
Merinntekt rammetilskudd			-21 777
Merutgift avdrag			419
Mindreutgift lånerenter			-6 113
Merinntekt utbytte			-2 316
Statstilskudd flyktninger			-5 587
Mindreinntekt rentekomp. Husbanken			2 114
Merinntekt renteinntekter			-1 047
Netto renter Startlån			-301
Mile manglende utbytte			2 000
Ny kommune			1 205
Inndekning underskudd	5 360	5 360	0
Avsetning til disp. fond	600	600	0
Regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd)	56 270	0	56 270

Avvik på rammeområder (18,9) pluss avvik Finans (37,4) er lik overskudd 56,3 millioner kroner).

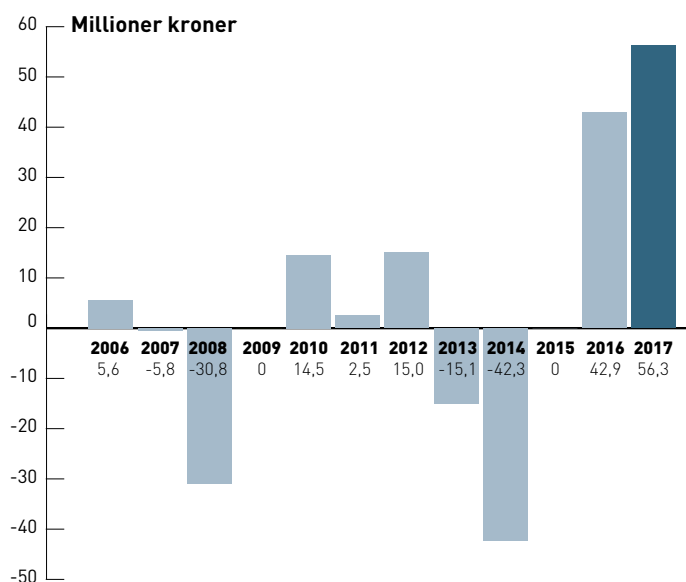
DRIFTSREGNSKAP HELE 1000 KRONER	REGNSKAP 2017	BUDSJETT 2017	REGNSKAP 2016	REGNSKAP 2015	REGNSKAP 2014	REGNSKAP 2013	REGNSKAP 2012	REGNSKAP 2011	REGNSKAP 2010
Sum driftsinntekter	-1 699 932	-1 651 549,33	-1 626 669	-1 520 768	-1 457 775	-1 416 493	-1 347 416	-1 222 123	-1 132 946
Sum driftsutgifter	1 630 275	1 631 689,04	1 553 150	1 490 636	1 482 679	1 421 947	1 307 644	1 184 764	1 105 878
Brutto driftsresultat	-69 657	-19 860	-73 520	-30 132	24 904	5 454	-39 772	-37 359	-27 068
Finansransaksjoner	69 515	75 759	70 794	75 799	67 048	61 872	63 580	61 731	59 428
Motpost avskrininger	-70 176	-70 176	-66 334	-59 584	-56 817	-52 719	-49 783	-48 674	-47 835
Netto driftsresultat	-70 318	-14 278	-69 059	-13 916	35 135	14 607	-25 975	-24 303	-15 475
Bruk av midler fra tidligere år	-64 951	-64 470	-17 638	-17 585	-16 060	-30 130	-9 323	-20 923	-9 205
Avsatt til kommende år*	78 999	78 747	43 764	31 501	23 311	30 643	20 257	42 675	10 115
Sum anvend. av netto driftsres.	14 048	14 278	26 126	13 916	7 251	513	10 934	21 752	910
Regnskapsresultat	-56 270	0	-42 933	0	42 386	15 120	-15 042	-2 550	-14 565

¹⁾ - inntekter + utgifter

²⁾ - = merinntekt/mindreutgift + = mindreinntekt/merutgift

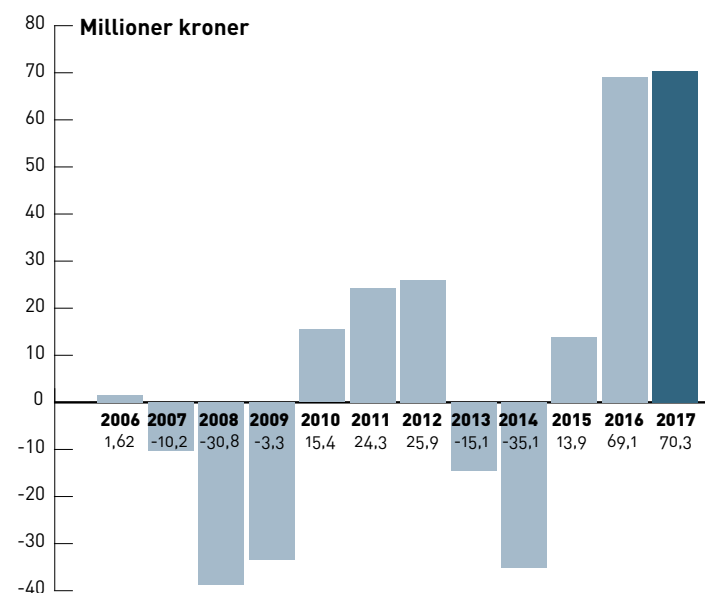
³⁾ - = overskudd + = underskudd

REGNSKAPSRESULTAT

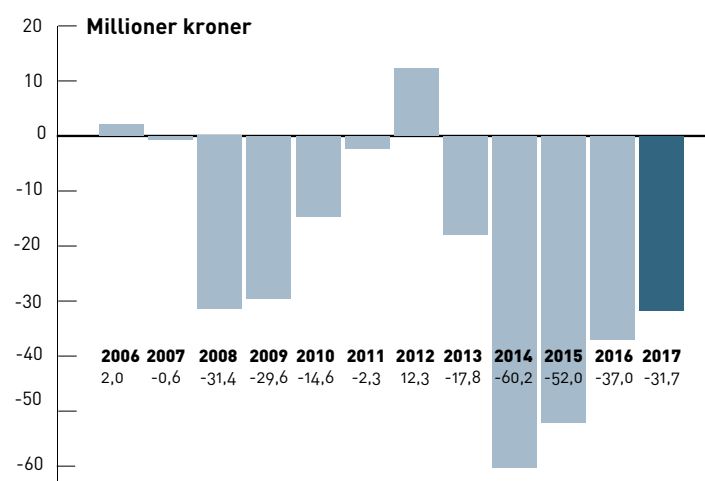
Regnskapsmessig overskudd på 56,3 millioner kroner i 2017.

NETTO DRIFTSRESULTAT

Netto driftsresultat ble et overskudd på 70,3 millioner kroner i 2017.

AKKUMULERT UNDERSKUDD

Akkumulert underskudd ved utgangen av 2017 var 31 millioner kroner før disponering av overskudd.

31.12.2017. I sak om regnskap 2017 vil det foreslås å dekke inn resten av underskuddet slik at kommunen er ute av ROBEK i god tid før ny kommune. Etter at alt underskudd er dekket inn vil kommunen ha disponibelt ca. 68 millioner kroner.

Driftsinntekter

Samlede driftsinntekter var på 1.699,9 millioner kroner. Dette er en økning på 73,3 millioner eller 4,5 % fra 2016 og 48,4 millioner kroner høyere enn budsjettet for 2017.

Frie inntekter var på 1.261,6 millioner kroner, en økning på 43,5 millioner eller 3,6 % fra 2016 og 27,7 millioner kroner høyere enn budsjettet for 2017.

Skatteinngangen ble på 609,9 millioner kroner, en økning på 25,6 millioner eller 4,4 % fra 2016. Det var budsjettet med en skatteinngang på 603,9 millioner kroner. Med andre ord fikk kommunen en merinntekt på 6 millioner kroner. Samlet skatterøkning pr. innbygger for kommunene ble på 3,6 %, mens for Nedre Eiker ble det en økning på 3,2 % i 2017 i forhold til 2016. Nedre Eikers skatteinngang i prosent av landsnittet ble 82,9 % i 2017. Rammetilskuddet ble på 651,8 millioner kroner, en økning på 17,9 millioner fra 2016. Det var budsjettet med 630 millioner kroner i rammetilskudd og merinntekten ble på 21,8 millioner kroner. Nedre Eikers skatt- og utgiftutjevning ble på 94,4 % av landssnittet.

Andre statlige overføringer er mottatt med 54,4 millioner kroner som er 9,9 millioner mer enn budsjettet. Merinntekten skyldes i hovedsak integreringstilskudd for flyktninger.

Overføring med krav til motytelse er mottatt med 218,1 millioner kroner som er en økning på 8,2 millioner kroner i forhold til 2016.

Driftsutgifter

Samlede driftsutgifter var 1.630,3 millioner kroner. Dette er en økning på 75,9 millioner fra 2016 og 1,4 millioner lavere enn budsjettet for 2017. Lønnsutgifter inkl. sosiale kostnader økte med 38,4 millioner kroner eller 4 % fra 2016. Kjøp av varer og tjenester økte med 24,6 millioner kroner eller 5,1 % fra 2016 til 2017.

Finansransaksjoner

Netto finansutgifter var 69,5 millioner kroner, en reduksjon på 1,3 millioner fra 2016, og 6,2 millioner lavere enn budsjettet for 2017.

Avdragsutgiftene var på 48,5 millioner kroner, en økning på 2,5 million kroner fra 2016 og 418.000 kroner høyere enn budsjettet for 2017. Bokførte avdragsutgifter er innenfor grensen for minste tillatte avdrag i henhold til Kommunelovens §50 nr. 7.

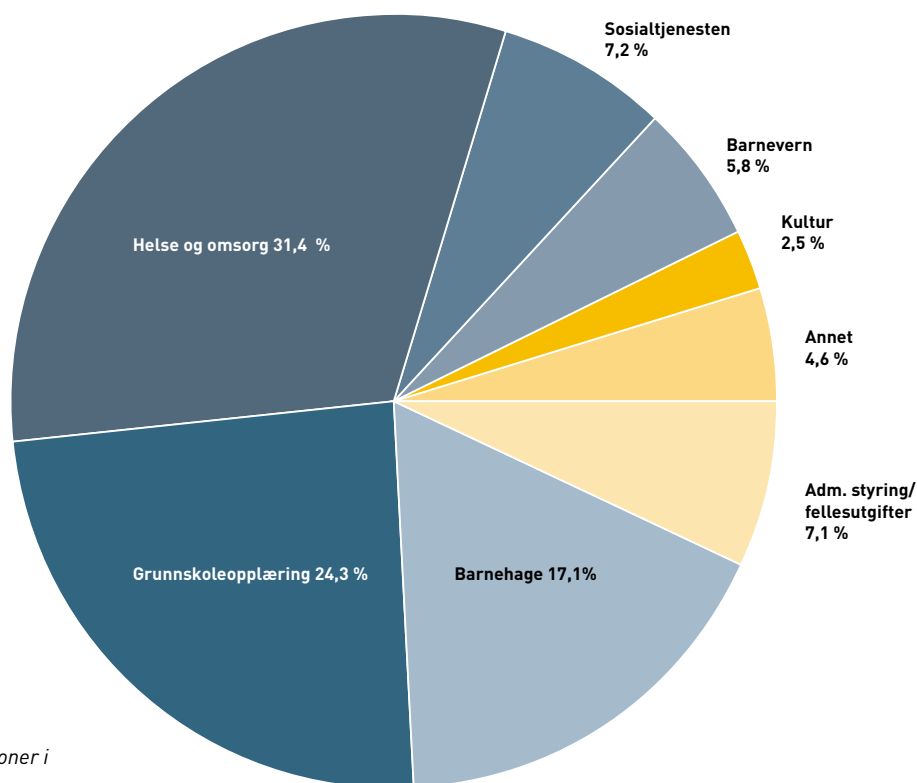
Renteutgiftene ble 30,6 millioner kroner som er 3,2 millioner kroner lavere enn i 2016 og 6,2 millioner kroner lavere enn budsjettet i 2017. Utbytte og renteinntekter var på 10,7 millioner kroner, en økning på 1,1 millioner fra 2016 og 1,1 million kroner høyere enn budsjettet i 2017. Dette skyldes at avkastningen på kraftrelaterte eiendeler har blitt høyere etter år med lav avkastning pga. investeringer, men utbytte fra Nedre Eiker Eiendoms-selskap AS på 2 millioner kroner uteble.

Avsetninger

Avsetning til bundne fond ble 27,1 millioner kroner, men bruk av bundne fond ble 22 millioner kroner. Inndekning av underskudd og avsetning til disposisjonsfond er gjennomført som budsjettet.

KOSTRA

Kommunal Statlig Rapportering

Diagrammet viser netto driftsutgifter på KOSTRA-funksjoner i prosent av totale driftsutgifter.

KOSTRA	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2017 KOSTRA-gruppe 13	2017 Landet utenom Oslo
Netto driftsutgifter i prosent av totale netto driftsutgifter										
Adm. styring, fellesutgifter	7,6	6,7	6,6	6,8	7,3	8,0	7,1	7,1	6,9	7,7
Barnehage	2,6	17,3	17,2	16,5	17,3	17,3	17,6	17,1	15,2	14,3
Grunnskoleopplæring	30,9	25,9	25,6	24,5	24,2	24,8	25,1	24,3	23,6	23,6
Helse og omsorg	40,7	34,5	37,8	36,9	37,3	32,5	32,1	31,4	34,8	35,6
Sosialtjenesten	5,4	5,1	4,5	4,5	5,1	6,2	6,7	7,2	6,6	6,0
Barnevern	5,2	5,0	5,5	4,9	5,4	5,3	5,6	5,8	3,9	3,9
Kultur	3,8	2,8	2,6	2,4	2,6	2,5	2,7	2,5	4,0	3,9
Annet	3,8	2,7	0,2	3,5	0,8	3,4	3,1	4,6	5,0	5,0

Nedre Eikers andel til Barnehage er fortsatt høyere enn landsnittet og kommunegruppe 13.

Andelen til Grunnskoleopplæring er høyere enn landssnittet, mens andel til Helse og omsorg er noe lavere enn både landssnittet og kommunegruppe 13.

Andelen til Barnevern er fortsatt vesentlig høyere enn landssnittet og kommunegruppe 13. Andelen til Barnevern har økt også i år.

Andelen til Sosialtjenesten er høyere enn kommunegruppe 13, og andelen er økt mye i forhold til i fjor.

Inndelingen i tjenesteområder avviker en god del fra det som omtales som rammeområder videre i denne årsrapporten. Tjenester som bygg til skole, barnehage og helseinstitusjoner er i KOSTRA ført på den respektive tjenesten, mens i kommunens regnskap og budsjett er kostnadene ført på rammeområde Tekniske tjenester.

KOSTRA	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2017 KOSTRA-gruppe 13	2017 Landet utenom Oslo
Finansielle nøkkeltall (konsern)								
Brutto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	3,0 (3,2)	-0,4 (-0,3)	-1,7 (-1,6)	2,0 (1,8)	4,5 (4,5)	4,1 (4,0)	2,9 (3,4)	2,8 (3,0)
Netto driftsresultat i % av netto driftsinntekter	1,9 (2,3)	-1,0 (-0,3)	-2,4 (-2,2)	0,9 (0,9)	4,2 (4,)	4,1 (4,1)	3,7 (4,0)	3,5 (3,7)
Netto avdrag i % av brutto driftsinntekter	2,6 (2,5)	2,4 (2,4)	2,7 (2,7)	2,9 (2,9)	2,8 (2,8)	2,8 (2,8)	3,0 (3,5)	3,2 (3,4)
Netto lånegjeld i prosent av brutto inntekter	71,5 (69,7)	77,3 (75,6)	82,0 (80,4)	83,4 (83,7)	83,4 (83,8)	83,3 (83,4)	69,0 (85,5)	75,4 (83,6)
Langsiktig gjeld i % av brutto driftsinntekter	189,2 (184,9)	199,6 (195,6)	212,5 (208,3)	215,9 (212,7)	208,9 (205,3)	212,6 (208,7)	205 (213,4)	210,4 (214,9)
- herav pensjonsforpliktelser i % av brutto driftsinntekter	108,2 (105,9)	113,8 (111,7)	118,7 (116,4)	117,9 (114,8)	113,7 (110,2)	113,1 (109,6)	110,1 (109,1)	114,7 (113,9)

REGNSKAPSSKJEMA 1A DRIFTSREGNSKAPET	REGNSKAP	BUDSJETT (ENDRET)	BUDSJETT	REGNSKAP
	2017	2017	2017	2016
Skatt på inntekt og formue	609 858 734	603 900 000	603 900 000	584 271 005
Ordinært rammetilskudd	651 777 390	630 000 000	630 000 000	633 880 684
Skatt på eiendom	0	0	0	0
Andre direkte eller indirekte skatter	0	0	0	0
Andre generelle statstilskudd	54 423 163	44 500 000	44 500 000	44 831 840
Sum frie disponible inntekter	1 316 059 287	1 278 400 000	1 278 400 000	1 262 983 529
Renteinntekter og utbytte	10 670 861	9 141 000	9 100 000	9 553 288
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	30 750 473	37 000 000	37 000 000	33 927 001
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0
Avdrag på lån	48 518 562	48 100 000	48 100 000	46 009 462
Netto finanstransaksjoner	-68 598 174	-75 959 000	-76 000 000	-70 383 175
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	5 360 000	5 360 000	5 360 000	15 000 000
Til ubundne avsetninger	43 533 115	43 533 115	600 000	600 000
Til bundne avsetninger	27 106 157	26 854 230	0	25 164 242
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	42 933 115	42 933 115	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	0	0	0	0
Bruk av bundne avsetninger	22 017 659	21 536 540	0	17 637 977
Netto avsetninger	-11 048 498	-11 277 690	-5 960 000	-23 126 264
Overført til investeringsregnskapet	3 000 000	3 000 000	0	3 000 000
Til fordeling drift	1 233 412 615	1 188 163 310	1 196 440 000	1 166 474 090
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	1 177 142 993	1 188 163 310	1 196 440 000	1 123 540 975
Regnskapsmessig mindreforbruk	56 269 622	0	0	42 933 115

Hele 1000 kroner.

Driftsregnskapet – regnskapsskjema 1A

Det er i regnskapet fordelt 1.177,1 millioner kroner som er ca. 11 millioner kroner mindre enn budsjettert. Budsjetttavvikene er forklart under de enkelte rammeområdene.

REGNSKAPSSKJEMA 2A INVESTERINGSREGNSKAPET	REGNSKAP	BUDSJETT (ENDRET)	BUDSJETT	REGNSKAP
	2017	2017	2017	2016
Investeringer i anleggsmidler	184 883 482	208 816 448	207 700 000	151 566 579
Utlån og forskutteringer	38 319 818	0	0	38 518 018
Kjøp av aksjer og andeler	38 906 651	3 906 651	3 200 000	3 588 042
Avdrag på lån	35 773 765	0	0	9 978 422
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0
Avsetninger	9 962 450	0	0	12 280 692
Årets finansieringsbehov	307 846 166	212 723 099	210 900 000	215 931 753
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	169 670 984	164 955 050	198 300 000	166 756 317
Inntekter fra salg av anleggsmidler	49 114 911	6 904 911	0	6 593 294
Tilskudd til investeringer	15 779 756	15 779 756	0	3 830 000
Kompensasjon for merverdiavgift	15 596 947	13 305 651	12 600 000	10 526 710
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	22 965 184	8 777 731	0	18 425 163
Andre inntekter	0	0	0	165 217
Sum ekstern finansiering	273 127 782	209 723 099	210 900 000	206 296 700
Overført fra driftsregnskapet	3 000 000	3 000 000	0	3 000 000
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	31 718 384	0	0	6 635 053
Sum finansiering	307 846 166	212 723 099	210 900 000	215 931 753
Udekket/udisponert	0	0	0	0

Hele 1000 kroner.

Investeringsregnskapet – regnskapsskjema 2A

Det er gjennomført investeringer for 184,9 millioner kroner, som er 23,9 millioner kroner lavere enn budsjettert.

Investeringene ble i hovedsak finansiert med lån. Postene utlån, forskutteringer, avdrag på lån og refusjoner gjelder Startlån fra Husbanken.

INVESTERINGSREGNSKAPET

De største investeringene har vært på vann- og avløp, flomsikring og ENØK- prosjektet:

- Pumpestasjonen i Bjørkelunden ble ødelagt under flommen "Frida". Ny pumpestasjon er ferdigstilt. Det er også bygd ny pumpestasjon på Tusenårsstedet som skal sørge for over vannshåndtering av området. I forbindelse med bygging av flomsikringstiltak ble Tusenårsstedet opparbeidet med basketbane, klatrevegg og skatepark.

- Det største flomsikringsprosjektet har vært flomsikring av Møllenhofbekken. Det er etablert ny kulvert for overløp under Prestbråtveien mot friområdet og skøytebanen. Ved flom benyttes friområdet som fordrøying.

- Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har utført flomsikringstiltak i nedre del av Gosenbekken, samt strekningen fra M. O. Orningsvei til Langrand. Kommunen dekker 20 % av kostnadene til NVEs flomsikringstiltak.

- I ENØK-prosjektet har det vært gjennomført en rekke omfattende tiltak. Tiltak som er gjennomført er blant annet bytte av ytterdører og vinduer, etterisolering, utskiftning av belysning til LED, optimalisering av tekniske anlegg og montering av varmepumper. Det har også vært omfattende bygningsmessige tiltak i kommunale bygg utenom ENØK-prosjektet. De mest omfattende tiltakene er kartlegging av røropplegg, samt branntekniske tiltak som nye rømningsveier og brannsløkkevannsforsyning på Killingrud og Solberg skoler.

- På Veiavangen ungdomsskole er det foretatt ombygging fordi økt elevtall krevde flere klasserom og grupperom.

- Den største investeringsutgiften til kommunal næringsvirksomhet er innvendig ombygging på Solberg Spinneri.

DE STØRSTE INVESTERINGER FORDELTE ETTER TJENESTEOMRÅDE	REGNSKAP	BUDSJETT (ENDRET)	AVVIK
Avløpsnett	43 558	42 811	747
Skolelokaler	26 414	27 099	-685
Distribusjon av vann	18 621	24 969	-6 348
Kommunalt næringsvirksomhet	9 283	12 301	-3 018
Kommunalt disponerte boliger	6 351	9 427	-3 076
Vei, miljø og trafikksikkerhet	4 641	5 387	-746
Institusjonslokaler	4 593	3 600	993

Brutto driftsutgifter tall i hele 1 000 kroner

Avvik mellom budsjett og regnskap viser et netto mindreforbruk på 31,3 millioner kroner. Det er 60 enkeltprosjekter med et samlet mindreforbruk på 41 millioner kroner, og 10 prosjekter med et samlet merforbruk

på 9,7 millioner kroner. Det vil bli lagt fram forslag til budsjettendringer i forbindelse med regnskapssaken for 2017.

BALANSEN

Balansen viser forholdet mellom kommunens bokførte eiendeler (aktiva) på den ene siden og gjeld og egenkapital (passiva) på den andre siden. Balansen gir grunnlag for å vurdere utviklingen i kommunens finansielle stilling og likviditet. Sum eiendeler og sum egenkapital er oppført i balansen med 4.176,9 millioner kroner som er en økning på 385 millioner kroner fra 2016 til 2017.

Eiendeler

De største økningene er ledningsnett med 52,3 millioner kroner og pensjonsmidler med 98,9 millioner kroner.

Egenkapital og gjeld

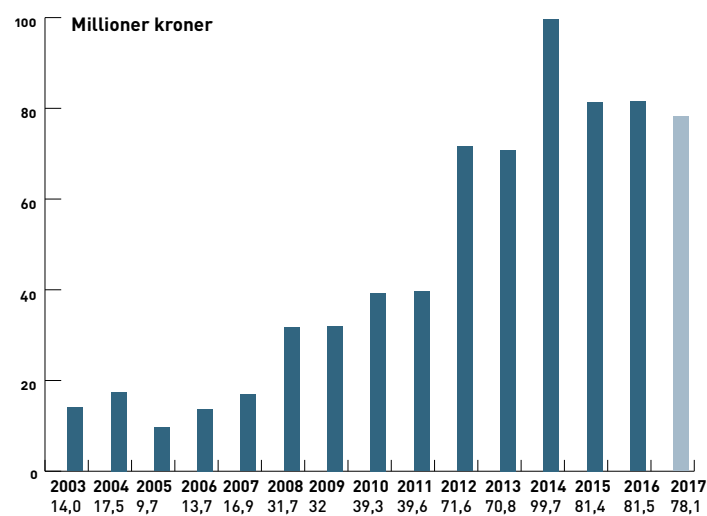
Den største økningen er egenkapitalen som er økt fra 164,1 million kroner til 320,8 millioner kroner. Så høy har ikke egenkapitalen vært siden 2008. Langsiktig gjeld har økt med 144 millioner kroner. Regnskapsmessig mindreforbruk er 56,3 millioner kroner og regnskapsmessig merforbruk er redusert med 5,4 millioner kroner som er budsjettert inndekning av underskudd. Andel egenkapital er 7,7 % som er en økning på 3,4 prosentpoeng. Premieavviket er redusert med 3,4 millioner kroner.

Premieavvik pensjoner

Akkumulert premieavvik er 78,2 millioner kroner opparbeidet siden 2003. Beløp tilsvarende premieavviket på 78,2 millioner kroner er inntektsført i driftsregnskapet og har bedret driftsresultatet, men også belastet likviditeten. Det betyr at resultatene i perioden 2003–2016 er 78,2 millioner for godt og at beløpet må finansieres. Dette har ført til dårlig likviditet. I tillegg blir en andel av premieavviket amortisert (utgiftsført) hvert år med ca. 12 millioner kroner.

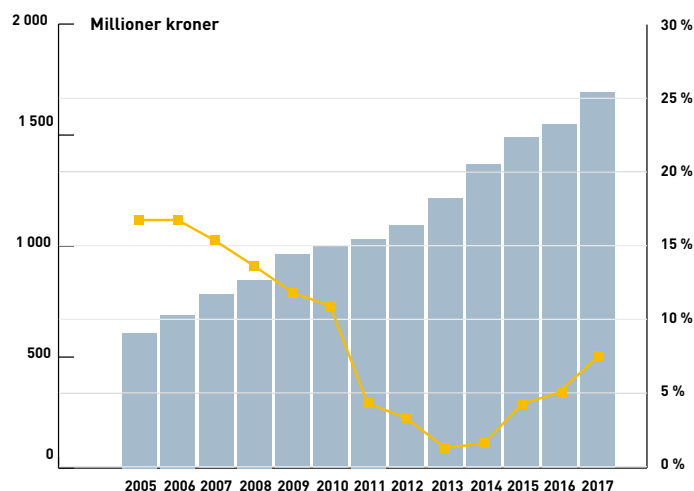
Etter mange år med fallende egenkapitalandel har andelen økt de siste fire årene. Hovedårsaken er endringer i estimatavviket på SPK som kun er en forsikringsteknisk beregning.

PREMIEAVVIK

Søylene viser premieavvik ved årsslutt.

LÅN OG EGENKAPITAL

Søylene viser at gjelden øker. Linjen viser at egenkapitalgraden er synkende mot 0,91 % i 2013 for så øke til 7,6 % i 2017.

BALANSE											
	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
EIENDELER											
Anleggsmidler	3 707 949	3 439 283	3 305 650	3 054 483	2 743 023	2 518 856	2 381 318	2 356 983	2 220 310	2 105 783	1 978 145
Omløpsmidler	469 012	352 637	320 871	315 110	331 149	305 372	260 587	263 223	276 788	207 729	250 995
SUM EIENDELER	4 176 961	3 791 920	3 626 522	3 369 593	3 074 171	2 824 228	2 641 905	2 620 206	2 497 098	2 313 512	2 229 140
EGENKAPITAL OG GJELD											
Egenkapital	320 836	164 132	126 360	49 676	27 927	87 463	104 871	287 615	288 565	321 807	380 707
Pensjonsforpliktelser	1 921 972	1 849 790	1 792 994	1 730 717	1 612 655	1 458 328	1 332 967	1 171 886	1 085 157	993 149	907 869
Langsiktig gjeld	1 691 687	1 547 715	1 490 553	1 366 666	1 215 159	1 091 007	1 032 019	996 329	960 341	847 424	780 495
Kortsiktig gjeld	242 466	230 283	216 616	222 534	218 431	187 429	172 048	164 377	163 035	151 132	160 069
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	4 176 961	3 791 920	3 626 522	3 369 593	3 074 171	2 824 228	2 641 905	2 620 206	2 497 098	2 313 512	2 229 140
MEMORIAKONTI											
Ubrukte lånemidler	111 719	53 090	106 697	58 033	18 158	47 326	47 985	34 525	113 700	43 598	31 773

I hele 1000 kroner

ARBEIDSKAPITAL OG LIKVIDITET

Likviditetsgrad 1 og 2 brukes som indikatorer på kommunens likviditet. Indikatorene måler forholdet mellom kortsiktig gjeld og likvide midler.

Likviditetsgrad 1

Indikatoren måler forholdet mellom kortsiktige gjeld og alle omløpsmidler som er kasse og bank, kortsiktige fordringer, premieavvik og aksjer. Kommunens likviditetsgrad 1 er på 1,93, men anbefalt nivå er 2. Det betyr at minst halvparten av omløpsmidlene skal være finansiert med langsiktig gjeld. Dette kravet er ikke oppfylt.

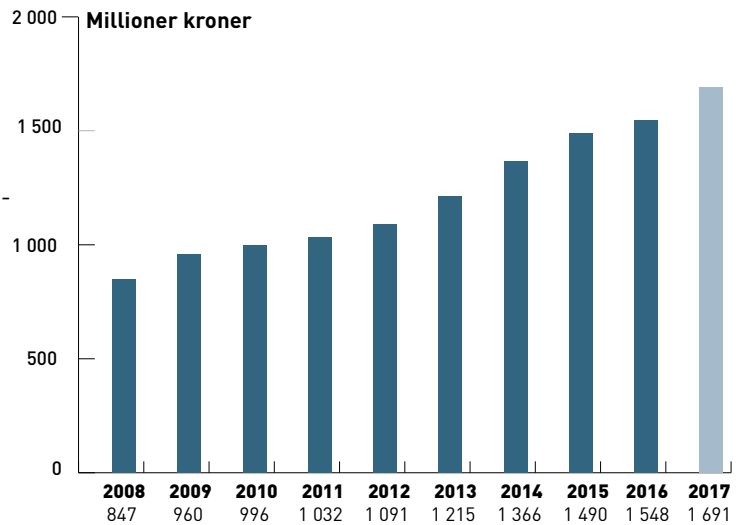
Likviditetsgrad 2

Indikatoren måler forholdet mellom kortsiktig gjeld og mest likvide midler som er kasse, bank. Kommunens likviditetsgrad 2 er 1,03, og anbefalt er 1. Når likviditetsgraden er 1,03 betyr det at kommunen kan innløse all kortsiktig gjeld. Da er bankinnskuddet høyere enn kortsiktig gjeld.

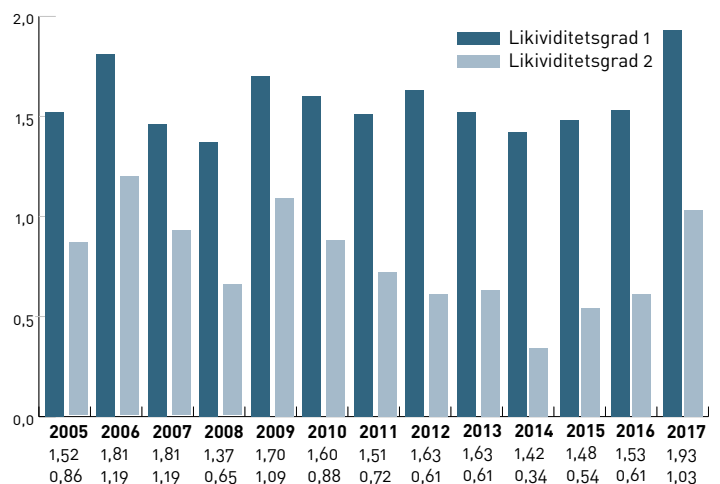
Arbeidskapital

Arbeidskapitalen er differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld korrigert for endring i ubrukte lånemidler. Reduksjon i arbeidskapitalen er en indikasjon på svekket likviditet. Arbeidskapitalen var ved årsskiftet 226,5 millioner kroner som er en økning på 104,2 millioner kroner i forhold til året før. Endringen skyldes økte innbetalinger og inntekter i forhold til utgifter og utbetalinger, men reduseres av endringen i ubrukte lånemidler som er omtrent som året før.

LANGSIKTIG GJELD (HELE MILLIONER KRONER)

LIKVIDITETSGRAD

UTVIKLING I FRIE INNTEKTER

Skatt og rammetilskudd

Nedre Eiker fikk som resten av landet en veldig god skatteinngang som følge at mange skatteyttere tok ut ekstra mye utbytte før ny og høyre skatteprosent for utbytte trådte i kraft. Denne gode skatteinngangen kan ikke forventes i de nærmeste årene og må sees på som en ekstraordinær inntekt nok et år. Nedre Eiker fikk en økning på skatteinntektene på 25,6 (42,5) millioner kroner som er en økning på 4,4 (7,8) % fra forrige år. Landet som helhet fikk en økning på 4,5 (9,7) %. Merinntekten i forhold til budsjett ble på 5,9 (13,8) millioner kroner. Den gode skatteinngangen for landet ga også Nedre Eiker ekstra stor inntektsutjevning (del av rammetilskuddet) nok et år. Nedre Eiker fikk en økning i rammetilskuddet på 17,9 (40) millioner kroner i forhold til året før. Merinntekten i forhold til budsjett ble på 21,8 (11,6) millioner kroner. Tallene i parentes er for 2016 og viser at endringen var enda større fra 2015 til 2016 enn fra 2016 til 2017, men merinntekt i forhold til budsjett ble enda større fordi forventningene i anslagene var forsiktige.

Samlet ble merinntekten på skatt og rammetilskudd (sum frie inntekter) på 27,7 (25,6) millioner kroner.

Denne store ekstra inntekten nok et år kom overraskende på både Nedre Eiker, andre kommuner og Kommunaldepartementet (KRD). Da kommuneproposisjonen og revidert nasjonal-

budsjett (RNB) ble lagt frem i mai ble skatteanslaget redusert fra 1,5 % 1,0 % for 2017. For Nedre Eiker hadde da skatteinngangen vært langt etter budsjett med en vekst på 1,5 % for de fire første måneder. Det var først i september skatteinngangen ble på linje med budsjett. Den virkelig store skatteinngangen kom for Nedre Eiker og de fleste andre kommuner først i november. Imidlertid var det stor usikkerhet om hva som ville skje med den påfølgende inntektsutjevningen som blir kjent i midten av januar når skattetallene for hele landet blir kjent. Bekymringen var om kommunen hadde fått for mye inntektsutjevning tidligere på året og ville bli trukket ved siste utjevning. Hva som ville skje var avhengig av hvordan skatteinngangen hadde blitt i resten av landet. Det viste seg at den var svært god og kommunen fikk et tillegg på ca. 1,5 million kroner. Da dette ble kjent i slutten av januar kunne kommunen konstatere at de frie inntektene ble 27,7 million høyere enn budsjettet.

Nedre Eiker med skatteinngang på 82,9 % får kompensert 950.000 kroner for hver million som mangler i egne skatteinntekter i forhold til resten av landet. Nedre Eiker fikk 84,6 millioner i inntektsutjevning og endte på 94,4 % av landsnittet for samlet skatt og inntektsutjevning.

SKATT Beløp i millioner kroner	2017	2016	ENDRING I MILL. KRONER	ENDRING I % FRA 16-17
Nedre Eiker	610	584	26	4,4 %
Øvre Eiker	512	475	37	7,7 %
Lier	854	817	37	4,5 %
Kongsberg	824	821	4	0,5 %
Drammen	2002	1893	109	5,7 %

SKATT OG INNTEKTSUTJEVNING Beløp i millioner kroner	2017	2016	ENDRING I MILL. KRONER	ENDRING I % FRA 16-17
Nedre Eiker	694	663	32	4,8 %
Øvre Eiker	529	497	32	6,4 %
Lier	792	761	31	4,0 %
Kongsberg	806	784	22	2,7 %
Drammen	1996	1903	93	4,9 %

SKATT i % av landsnitt	2017	ENDRING FRA 2016-2017 I PROSENTPOENG	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Nedre Eiker	82,9 %	-0,3 %	83,2 %	84,8 %	82,1 %	86,4 %	84,2 %	83,4 %	87,3 %
Øvre Eiker	92,6 %	1,7 %	90,9 %	91,5 %	89,4 %	90,0 %	88,7 %	87,0 %	90,3 %
Lier	111,5 %	0,9 %	110,6 %	109,9 %	109,0 %	110,6 %	109,3 %	110,2 %	109,3 %
Kongsberg	101,7 %	-4,0 %	105,7 %	110,6 %	113,0 %	112,8 %	112,0 %	112,7 %	110,8 %
Drammen	98,3 %	1,2 %	97,1 %	96,3 %	96,6 %	99,0 %	97,8 %	99,0 %	99,7 %

KOSTRA Frie inntekter pr. innbygger i kroner	NEDRE EIKER	KOMMUNE GR. 13	LANDSSNITT UTEN OSLO	DIFF. KOMMUNE GR. 13	DIFF. LANDSSNITT
2004	22 544	23 528	25 168	-984	-2 624
2005	23 178	24 508	26 232	-1 330	-3 054
2006	25 226	27 117	29 064	-1 891	-3 838
2007	25 860	27 764	29 529	-1 904	-3 669
2008	27 023	29 273	30 965	-2 250	-3 942
2009	29 319	31 711	33 486	-2 392	-4 167
2010	31 239	33 126	35 689	-1 887	-4 450
2011	39 207	40 682	42 625	-1 475	-3 418
2012	42 732	43 664	45 652	-932	-2 920
2013	44 101	45 371	47 407	-1 270	-3 306
2014	45 315	46 496	48 554	-1 181	-3 239
2015	46 486	47 668	49 762	-1 182	-3 276
2016	49 282	50 183	52 151	-901	-2 869
2017	50 634	51 686	53 601	-1 052	-2 967

Nedre Eiker fikk 50.634 kroner pr. innbygger i frie inntekter. Dette er 1.052 kroner lavere enn Kommunegruppe 13 og 2.967 kroner lavere enn landet utenom Oslo. Etter flere år med hvor Nedre Eiker har nærmet seg de to sammenligningsgruppene, har forskjellen økt med ca. 100 kroner pr. innbygger i 2017.

ØKONOMISK STILLING

Nedre Eiker ble innmeldt ROBEM i juni 2014. Ved inngangen til året hadde kommunen et akkumulert underskudd på 37 millioner kroner. I budsjettet lå det en inndecking på 5,36 millioner kroner som ble realisert. Etter inndecking er akkumulert underskudd 31,6 millioner kroner. Regnskapsmessig mindreforbruk ble på 56,3 millioner kroner noe som gjør at kommunestyret kan vedta å dekke inn resten av underskuddet av regnskapet i mai 2018. Når hele det akkumulerte underskuddet er dekket vil kommunen ha ca. 68 millioner kroner til disposisjon.

Det gode resultatet kommer av, i år som i fjor, ekstra ordinært gode skatteinntekter og utbytte fra KLP. Begge disse inntektene kan man nok engang ikke forventes at gjentar seg.

Rammeområdene holdt budsjettene med unntak av Sosiale tjenester og tiltak som fikk et merforbruk på 4,9 millioner kroner, som er noe lavere enn varslet i månedsrapportene gjennom året. Mindreforbruket på rammeområdene skyldes god budsjettstyring, men også at stillinger er holdt ledig i påvente av behovet for kompetanse inn for kommunesammenslåing.

Lån, renter og avdrag

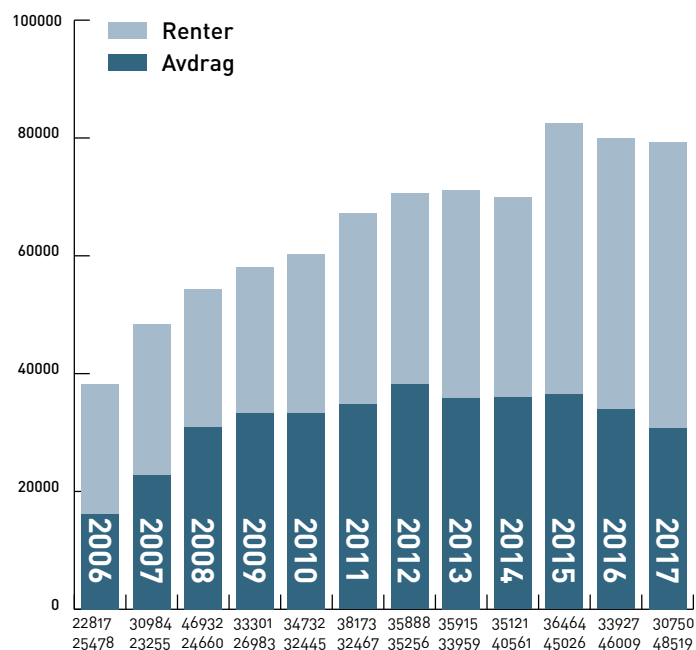
Kommunen hadde en langsiktig gjeld på ca. 1,7 milliarder kroner eller ca. 77.000 kroner pr. innbygger ved årsskiftet. Dette er ikke spesielt høyt gjeldsnivå i forhold til andre kommuner. Imidlertid har Nedre Eiker svært lite handlingsrom og derfor liten evne til å takle rentehøyninger og økte avdragskrav.

Det ble budsjettet med en rente på 2 % for flytende rente og nye lån. Budsjettet for alle renteutgifter var på 37 millioner kroner, mens det ble regnskapsført renteutgifter på 30,7 millioner kroner. Dette er et historisk lavt rentenivå.

Kommunen har de siste ti årene kun betalt minimumsavdrag. Det foreligger forslag om å harmonisere beløpet for avdrag med beløpet for avskrivninger. Det betyr at Nedre Eiker kan få økte avdragsutgifter på 20–30 millioner kroner årlig.

Samlet utgjorde rente- og avdragsutgiftene 4,7 % av brutto driftsutgifter. Denne andelen har blitt stadig lavere de siste ti årene. Imidlertid kan ikke fremtidige låneopptak baseres på nåværende regler for avdrag og det rekordlave rentenivået de siste årene. Slik tallene foreligger har ikke kommunen bæreevne til å øke den relative gjelden.

RENTE- OG AVDRAGSUTVIKLING I 1000 kroner

Diagrammet viser at renteutgiftene i 2008 var hele 46,9 millioner kroner til tross for at gjelden var kun 847 millioner kroner. Det betyr at lånene var mer byrdefulle i 2008 enn i 2017. Lånebyrden kan endre seg drastisk med en renteoppgang.

Akkumulert underskudd, premieavvik og likviditet

Etter flere år med underskudd og økt premieavvik og påfølgende svak likviditet snudde trenden i 2015. Denne trenden fortsatte i 2017, så likviditeten har ikke vært så svak i år.

Underskuddet kan i sin helhet dekkes etter nok et godt år og det er enda igjen ca. 68 millioner kroner til disposisjon. En kommune bør ha 5 % av brutto driftsinntekter i disposisjonsfond som betyr ca. 80 millioner kroner. Dette målet nærmer Nedre Eiker seg.

Akkumulert premieavvik er 78,2 millioner kroner som er en nedgang på 3,3 millioner kroner. Beregninger viser at amortisering (utgiftsføring) av premieavvik vil belaste regnskapet med ca. 13 millioner kroner årlig.

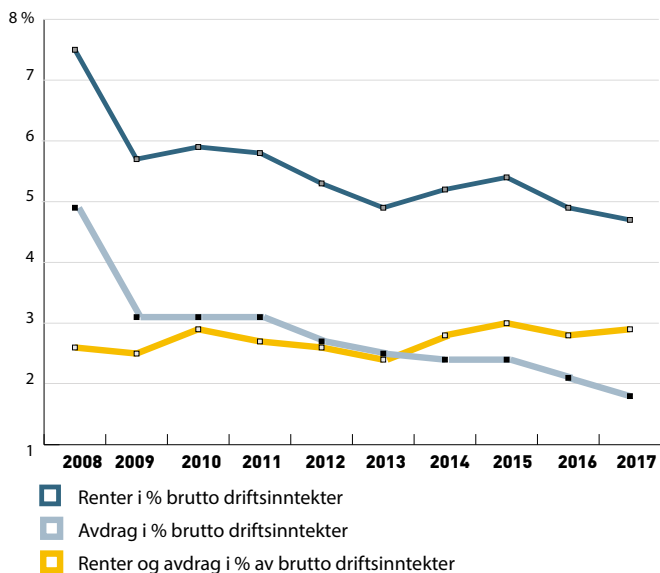
Nedre Eiker kommune skal driftes i to år til som egen kommune. Slik regnskap og budsjetter foreligger blir det stramt, men mulig å gå inn i ny kommune uten underskudd og med penger til disposisjon.

KOSTRA (Konserntall)	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Netto lånegjeld pr. innbygger i kroner						
Nedre Eiker	56.858 (58.861)	54.878 (57.056)	51 944 (53 715)	49 496 (49 603)	45 973 (45 973)	40 736 (40 736)
Lier	63.936 (65.574)	63.151 (64.305)	66 915 (65 499)	55 442 (55 530)	45 448 (45 499)	44 508 (44 507)
Drammen	31.331 (81.876)	30.441 (80.975)	79 261 (30 050)	23 822 (101 625)	21 445 (96 498)	19 172 (61 141)
Øvre Eiker	54.054 (55.693)	56.179 (57.216)	55 010 (54 397)	48 579 (48 679)	46 116 (46 116)	43 494 (43 494)
Kommunegruppe 13	53.054 (67.389)	49.101 (62.900)	60 322 (48 305)	44 922 (57 533)	43 042 (54 251)	40 492 (48 477)
Landet uten Oslo	61.789 (70.222)	57.482 (65.562)	61 391 (54 218)	49 613 (57 516)	46 806 (53 608)	44 032 (52 409)

I tabellen oppgis både tall fra kun kommune og tall for kommune inkl. selskaper kommunen deltar i som for eksempel interkommunalt selskap (IKS) og kommunale foretak (KF).

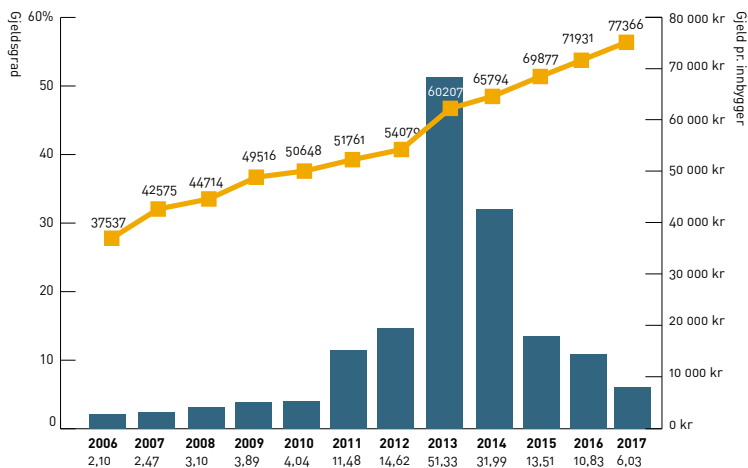
For de fleste kommuner er disse tallene nokså like, mens for eksempel Drammen har stor forskjell fordi Drammen har skilt ut eiendom. Beregninger gjort kommunetallene viser at økningen har vært 7,5 % i landet og 8,6 % i KOSTRA-gruppe 13, mens Nedre Eiker har hatt en vekst på 3,6 % fra 2016 til 2017.

RENTER OG AVDRAG I % AV BRUTTO DRIFTSINNTEKTER

Diagrammet viser at renteutgiftene i 2008 var hele 46,9 millioner kroner til tross for at gjelden var kun 847 millioner kroner. Avdragene har utgjort mellom 2,4 % - 3,0 %, men rentene utgjorde 4,9 % (2008)–2,1 % (2016) av brutto driftsutgifter. Om rentenivået hadde vært som i 2008 i 2017 ville renteutgiftene utgjort 83,2 millioner kroner. Det ville betydd 52,4 millioner mindre i overskudd i 2017.

GJELD PR. INNBYGGER OG GJELDSGRAD

Diagrammet viser at gjeld i forhold til egenkapital har blitt lavere. Dette skyldes dels høyere egenkapital, dels moderate låneoptaket de senere årene.

INTERNKONTROLL

Kommunelovens § 23 nr. 2 beskriver ansvaret rådmannen har for å sikre at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og at det er betryggende kontroll. Det er etablert internkontrollrutiner innenfor de fleste områder og virksomheter. Imidlertid foreligger det ikke et helhetlig overordnet system for internkontroll hvor alle felles maler, dokumenter, metoder, og rutiner er utarbeidet.

Arbeid med internkontroll omfatter alle ansatte, og det er utarbeidet overordnede årshjul for HMS og informasjonssikkerhet som bygger på bestemmelsene i internkontrollforskriften. Årshjulene skal være styrende for alle virksomhetene i kommunen. I tillegg bruker kommunen det elektroniske kvalitetsstyringsverktøyet QM+ til internkontrollarbeid innenfor HMS og informasjonssikkerhet, samt andre fagområder i etatene. I QM+ blir avvik, risikoanalyser, vernerunder og sjekklister registrert, fulgt opp med tiltak, og benyttet som datagrunnlag til rapporter og saksfremlegg for blant annet kommunens arbeidsmiljøutvalg (AMU). I tillegg blir QM+ også benyttet til å publisere rutiner og rapporter slik at de blir tilgjengelige for de ansatte.

For politiske saker foretas det halvårlig kontroll av iverksettning av politiske vedtak. Saksbehandlerne gir tilbakemelding på

status på sak som igjen rapporteres som egen sak til organet som har behandlet saken. Arbeidet utføres i saksbehandlingssystemet ePhorte. Det er utarbeidet rapport for finansforvaltning slik reglementet for finansforvaltning foreskriver.

Innkjøpsreglement er tilgjengelig på intranett med søkbar base for rammeavtaler. Avrop på rammeavtaler gjøres i ehandel, hvor bestiller får opp forslag på rammeavtalevarer som førstevalg. Avvik på bestilling og faktura foretas i ehandel. Det er gjennomført revisjon av attestanter og anvisere i fakturabehandlingssystemet.

På intranettsidene ligger tilgjengelig håndbøker for ledere og medarbeidere. Her er de fleste rutiner og regler som angår personalet beskrevet. I rådmannens utvidede ledergruppe som avholdes fire ganger årlig gjennomgås sentrale rutiner og retningslinjer.

Rådmannens rettesnor i internkontrollarbeidet er basert på dels risikoanalyser, men det skal legges vekt på at arbeidet skal være en del av det ordinære virksomhetsstyringsarbeidet. Det arbeides med å få en helhetlig og formalisert internkontroll.

ANSATTE

I Nedre Eiker kommune var det i 2017 totalt ansatt 1561 personer, 1292 kvinner og 269 menn. Andelen kvinner ansatt i kommunen er 83 % og andelen menn er 17 %, som er det samme som tidligere år.

Til sammen er det 776 ansatte som jobber i deltidstillinger. Av disse er 683 kvinner og 93 menn. Andelen kvinner i deltidstillinger er 88 %, mens andelen menn er 12 %.

Deltid

Tabellen viser en liten nedgang i antallet personer i deltidstillinger sammenliknet med foregående år.

Likestilling og kjønnsbalanse

I organisasjonen er det ansatt langt flere kvinner enn menn. Tiltak som er gjennomført for å rekruttere å beholde menn i kvinnedominerte yrker er f.eks «Menn i barnehage» som er et interkommunalt samarbeid. Det er tilsvarende tiltak i helse og omsorg.

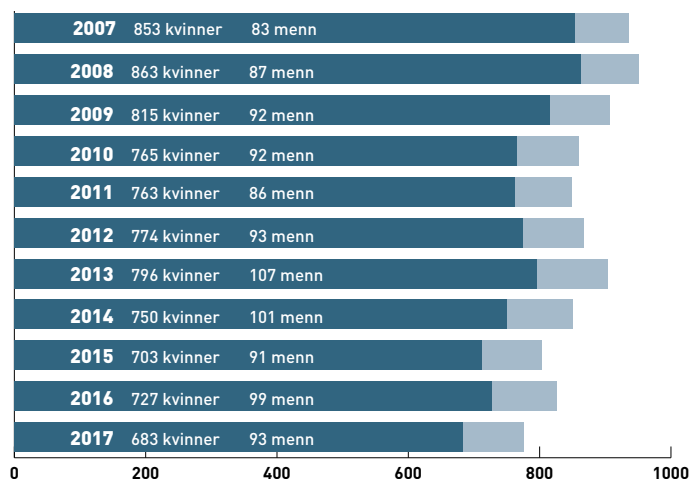
Etiske retningslinjer

Kommunestyret har vedtatt etiske retningslinjer for folkevalgte og ansatte. Disse er formulert gjennom ti hovedområder hvor det angis hva som er «rett» og «galt». Det er et krav om at alle virksomheter jevnlig skal ha etiske problemstillinger på dagsorden i personalmøter eller liknende. Flere virksomheter har også presisert hva de etiske retningslinjene betyr blant egne ansatte.

Arbeidsgiverpolitikk

Arbeidsgiverpolitikken skal utvikle, utfordre, motivere og stille krav til ledere og ansatte for å skape et best mulig tilbud til ansatte, innbyggere og samarbeidspartnere.

DELTIDSS STILLINGER

Arbeidsgiverpolitikken er konkretisert gjennom ni områder hvor det angis hva arbeidsgiver legger til rette for og hva arbeidsgiver forventer. Arbeidsgiverpolitikken er vedtatt av kommunestyret og trykt opp i et eget hefte som er distribuert til alle ansatte. Det er en forventning om at alle nivå i organisasjonen har et aktivt og bevisst forhold til dokumentet.

FASTE STILLINGER	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Antall årsverk	1220	1274	1 222	1 252	1 257	1 202	1 184	1 184
Antall ansatte	1561	1629	1 573	1 592	1 628	1 561	1 532	1 504
Antall kvinner	1292	1338	1 301	1 315	1 350	1 292	1 264	1 232
% andel kvinner	83 %	83 %	83 %	83 %	83 %	83 %	83 %	82 %
Antall menn	269	291	272	277	278	269	268	272
% andel menn	17 %	18 %	17 %	17 %	17 %	17 %	17 %	18 %
Antall kvinner høyere stillinger	30	30	30	28	28	28	27	28
% andel kvinner i høyere stillinger	70 %	72 %	72 %	67 %	69 %	67 %	63 %	66 %
Antall menn i høyere stillinger	13	12	12	14	13	14	16	15
% andel menn i høyere stillinger	30 %	29 %	29 %	33 %	31 %	33 %	37 %	34 %
FORDELING HELTID/DELTID								
Antall årsverk (deltid)	442	471	455	510	531	506	-	-
Antall ansatte i deltidstillinger	776	826	803	851	903	867	849	859
Antall kvinner i deltidstillinger	683	727	712	750	796	774	763	765
% andel kvinner i deltidstillinger	88 %	88 %	89 %	89 %	89 %	90 %	90 %	89 %
Antall menn i deltidstillinger	93	99	91	101	107	93	86	94
% andel menn i deltidstillinger	12 %	12 %	12 %	11 %	11 %	10 %	10 %	11 %

Med høyere stilling menes rådmann, kommunalsjef, virksomhetsleder og stabsstilling med kommunalsjef som nærmeste overordnede.

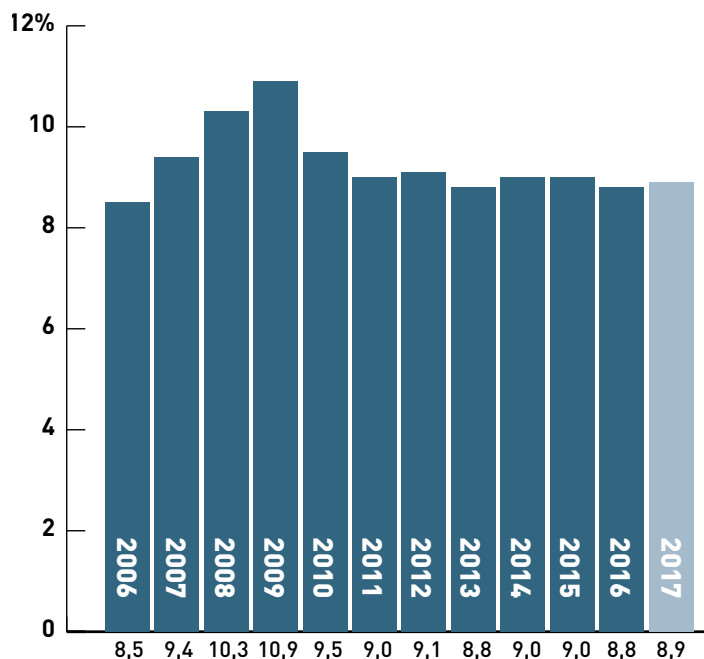
SYKEFRAVÆR

Totalt for kommunen var det en liten oppgang i det totale sykefraværet i forhold til 2016, og ser vi tilbake til 2011 så er variasjonene små fra år til år.

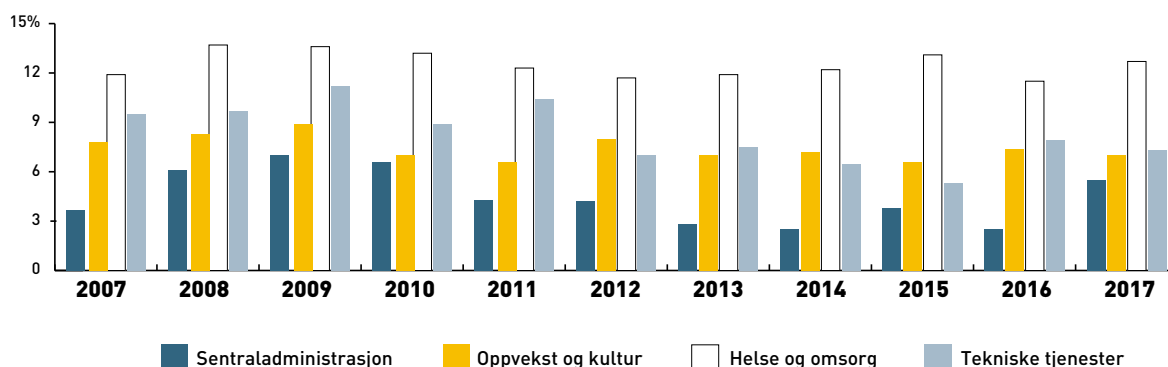
Oppvekst og Kultur når akkurat målet på 7 % for 2017. I Helse og Velferd er det ingen virksomheter som når sine mål, mens innen Teknisk tjenester når tre av fire virksomheter sitt mål.

Det høye sykefraværet fører til høy bruk av ufaglært arbeidskraft og/eller ekstraarbeid som for virksomheter kan føre til krav om økt stilling eller krav om fast ansettelse.

SYKEFRAVÆR TOTALT
NEDRE EIKER KOMMUNE

SYKEFRAVÆR PR. ETAT I NEDRE EIKER KOMMUNE

SYKEFRAVÆR	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Sentraladministrasjonen	4,2 %	3,7 %	6,1 %	7,0 %	6,6 %	4,3 %	4,2 %	2,8 %	2,5 %	3,8 %	2,5 %	5,5 %
Oppvekst og kultur	6,5 %	7,8 %	8,3 %	8,9 %	7,0 %	6,6 %	8,0 %	7,0 %	7,2 %	6,6 %	7,4 %	7,0 %
Helse og omsorg	11,2 %	11,9 %	13,7 %	13,6 %	13,2 %	12,3 %	11,7 %	11,9 %	12,2 %	13,1 %	11,5 %	12,7 %
Tekniske tjenester	9,2 %	9,5 %	9,7 %	11,2 %	8,9 %	10,4 %	7,0 %	7,5 %	6,5 %	5,3 %	7,9 %	7,3 %
Totalt fravær	8,5 %	9,4 %	10,3 %	10,9 %	9,5 %	9,0 %	9,1 %	8,8 %	9,0 %	9,0 %	8,8 %	8,9 %

Brudd i tallrekke. Fra 2016 ble blant annet Barnevern, Helsestasjon og Familiehuset overført fra Helse og omsorg til Oppvekst og kultur.

INNBYGGERE OG FOLKETALLET

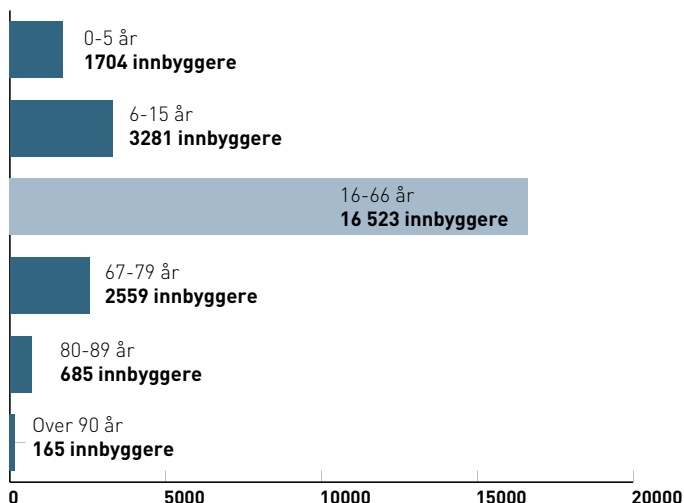
Ved inngangen av året var det 24.718 innbyggere. I løpet av året økte antall innbyggere med netto 199 personer slik at det er 24.917 innbyggere ved utgangen av året. Dette gir en befolkningsvekst på 0,8 % som er lavere enn målsetningen i planstrategien på 1,5 %. Om målet på 1,5 % vekst skulle vært nådd, måtte netto vekst i antall innbyggere vært 374 personer. Årsveksten er omtrent som i 2013. Netto folketilvekst i 2017 er 88 innbyggere lavere enn netto tilveksten i 2016. Både utflyttingen og innflyttingen er lavere enn i 2016.

Aldersgruppen 0-5 år er redusert med 39 innbyggere og aldersgruppen 6-15 år er økt med 85 innbyggere. Aldersgruppen over 90 år er redusert med 1 innbygger, mens aldersgruppen 80-89 år er økt med 3 innbyggere. Den største prosentvise veksten har gruppen 67-79 år som har økt med 2,8 % eller 70 innbyggere.

Befolkningsveksten i Buskerud ble på 0,73 %. Drammen hadde en vekst på 0,51 % eller 350 innbyggere, mens Svelvik hadde en vekst på kun 19 innbyggere. Befolkningsveksten i landet var på 0,71 %.

FORDELING PR. ALDERSGRUPPE

Innbyggere pr. 31. desember 2017

BEFOLKNINGSUTVIKLINGEN	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Folkemengde 1. januar	22 332	22 687	22 917	23 262	23 640	23 811	24154	24431	24 718
Fødte	275	243	291	282	231	275	245	247	258
Døde	169	189	160	184	184	172	171	171	191
Innflyttinger	1 457	1 611	1 575	1 523	1 620	1 486	1 749	1 820	1 713
Utflyttinger	1 206	1 440	1 371	1 474	1 496	1 374	1 550	1 610	1 586
Folketilvekst - netto	355	230	345	378	171	343	277	287	199
Folketilvekst i %	1,59	1,01	1,51	1,63	0,72 %	1,44 %	1,15 %	1,17 %	0,8 %
Folkemengde 31. desember	22 687	22 917	23 262	23 640	23 811	24 154	24.431	24 718	24 917

SENTRALADMINISTRASJONEN

Beredskap og informasjonssikkerhet

Bestemmelsene om informasjonssikkerhet ble utarbeidet og nedtegnet i kvalitetshåndboka for informasjonssikkerhet i 2016. I 2017 har fokuset vært å få denne implementert i kommunens etater og virksomheter. I tillegg har informasjonssikkerhet vært et tema i kartleggingsprosessene i forbindelse med kommunereformarbeidet, og mot slutten av 2017 begynte arbeidet med å tilpasse kommunen til de nye bestemmelsene for personvern som trer i kraft 25. mai 2018.

Det har vært gjennomført beredskapsøvelser for kommunens kriseledelse, og kommunens evakuerte og pårørendesenteret (EPS). Øvelsene ble evaluert, og overordnede beredskapsplaner og helhetlig ROS ble oppdatert i etterkant av øvelsene. Kommunen har ikke hatt noen tilsyn fra fylkesmannen i løpet av 2017, men de var tilstede som observatører under øvelsen av kriseledelsen. Tilbakemeldingene fra fylkesmannen var gode i forhold til det arbeidet kommunen gjør for å følge opp samfunnssikkerhet og beredskap. Kommunen har også støttet med ressurser for planlegging og gjennomføring av beredskapsøvelser utenfor kommunen, noe som har bidratt til å styrke det regionale arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap.

Lærlinger

Ved utgangen av året hadde kommunen totalt 24 lærlinger fordelt på helsefagarbeider, barne- og ungdomsarbeider, mediegrafiker og administrasjon/kontorfag. Disse er fordelt på tre forskjellige lærlingeordninger. Ordningene er:

- Ordinært 2-årig lærlingeløp
- Menn i helse
- 4-årig løp som har som mål å hindre frafall i videregående skole.

Selv om vi ved utgangen av året hadde 24 lærlinger, så har det vært en utfordring med noe frafall fra læreplassene.

Innkjøp

Antall ordre som går elektronisk over e-handelsløsningen økte med 23 % for 2017 sammenlignet med 2016. Det var hele 1.365 ehandelsordrer. Omsetning i kroner er gått ned, men økt antall ordre viser at det er flere virksomheter som benytter e-handels-systemet til å gjøre daglige innkjøp fra rammeavtalene. Største leverandør på ehandelsordre er Dustin og BS undervisning, med omsetning på ca. 4,6 millioner kroner.

Det er opprettet en rekke nye rammeavtaler og de største er avtaler på kjøp av «Arkitekt og rådgivende ingeniører», «Maler- og gulvleggingstjenester» og «Byggentreprenører». Det har vært skifte av biladministrasjonsfirma, og Leaseplan er nå ny leverandør. Dette er avtaler som ikke tilknyttes ehandelskatalog.

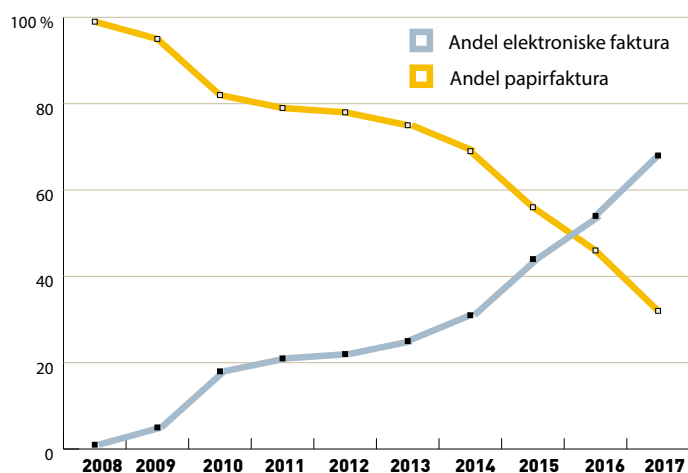
Samarbeid med andre kommuner har i stor grad vært rettet mot Drammen og Svelvik kommune. Det er også inngått en formell samarbeidsavtale mellom de tre kommunene. Fokuset for samarbeidet har vært å samordne avtaler og involvere de tre kommunene i nye avtaler. Arbeidet med å samle alle eksisterende avtaler er i gang. For å forenkle videre prosess med tanke på videre samordning er det implementert samme tekniske løsning for gjennomføring av konkurranser og kontraktsforvaltning.

Elektroniske fakturaer fra leverandører

En elektronisk faktura er en faktura som leses inn i økonomisystemet via en datafil. Dette er tidsbesparende, ressursbesparende og miljøvennlig metode for alle parter. En faktura sendt som e-postvedlegg har ikke de samme fordelene og regnes heller ikke som en elektronisk faktura. I alle nye innkjøpsavtaler kreves det at faktura sendes som datafil i elektronisk handelsformat (EHF).

Det har vært en svært positiv utvikling i volumet på inngående elektronisk fakturaer siden starten for omtrent ti år siden.

INNGÅENDE FAKTURAER

Av ca. 25.700 mottatte fakturaer ble ca. 17.500 mottatt elektronisk, som utgjør en andel på 68,2 %. Utfordringen er få med de mange små leverandørene som ikke benytter moderne regnskaps-systemer. Det vil alltid forbli en liten andel som ikke kan levere elektronisk så det er ikke realistisk å oppnå 100 %.

Papirløse fakturaer til kundene

Det ble produsert ca. 52.800 fakturaer, hvorav ca. 36.400 papirløst som utgjør en andel på 69 %. Samlet gir dette en innsparing på mer enn en million kroner i porto, papir, trykk og arbeid. Målsettingen er at alle innbyggere skal velge eFaktura eller Avtalegiro. Det informeres jevnlig om dette. Gebyret for papirfaktura var 75 kroner.

STYRINGSINDIKATOR SENTRALADMINISTRASJON	RESULTAT 2016	MÅL 2017	RESULTAT 2017	LANDET 2017
Andel utgående papirløse fakturaer (antall)	63 %	70 %	69 %	I/T
Andel inngående papirløse fakturaer (antall)	50 %	70 %	68 %	I/T
Andel eHandelskjøp fra leverandører med ehandelskatalog (antall)	I/T	50 %	48 %	I/T
Regnskapsavdelingen har tilstrekkelig kapasitet til å imøtekomme mine behov	I/T	5,0	5,2	4,9
Regnskapsavdelingen er løsningsorientert	I/T	5,0	5,2	5,0
Innkjøpsavdelingen har tilstrekkelig kapasitet til å imøtekomme mine behov	I/T	4,7	4,7	4,6
Lønningsavdelingen er tilgjengelig i arbeidstiden	I/T	5,0	4,7	4,9

■ Målet er ikke nådd ■ Målet er delvis nådd ■ Målet er nådd

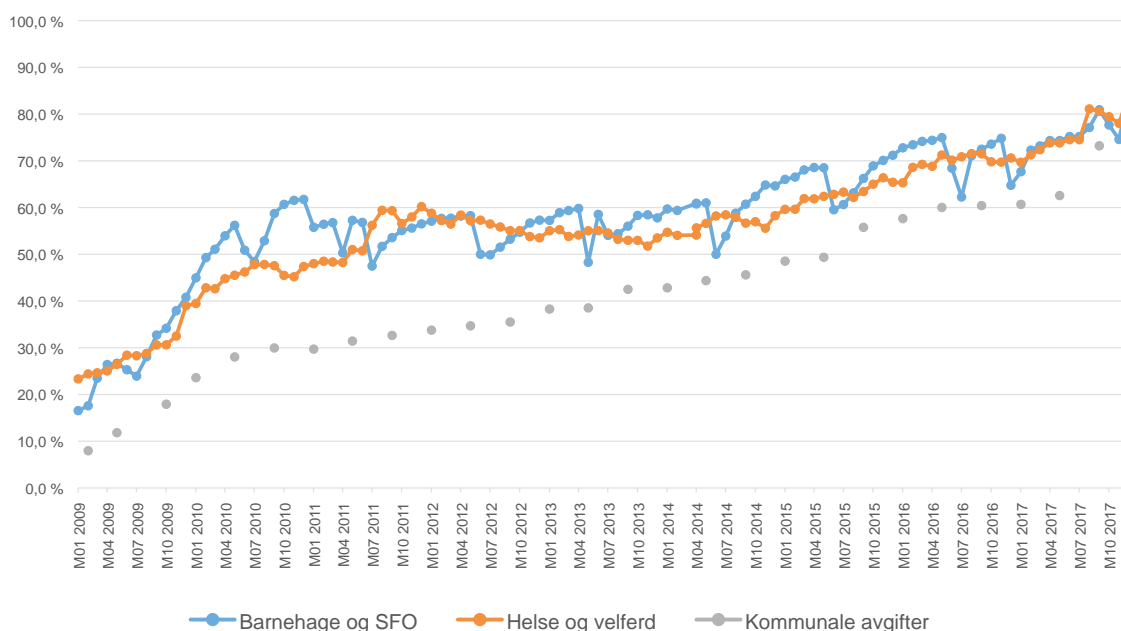
Nøkkeltall	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Behandlede saker personalseksjonen	1 009	1 012	815	847	895	764
Andel saker behandlet innenfor 3 uker i personalseksjonen	76,8%	75,4%	74,1%	67,3%	73,9 %	83,1 %
Behandlede saker totalt i kommunen	7 083	6 422	6 294	6 520	5 682	5 505
Andel saker behandlet innenfor 3 uker i kommunen	74,6%	70,4%	70,7%	66,0%	64,8 %	64 %
Registrerte journalposter i kommunen	39 271	38 649	36 139	39 582	41 150	42 096
Journalposter opprettet i sentralarkivet	14 425	15 725	14 472		13 612	11 766
eHandel						
Antall leverandørkataloger	36	59	49	53	85	39
Antall ordre	165	659	711	1 001	1 112	1 420
Handel i kroner	852 000	101 492 000 ³⁾	7 825 283	8 519 043	11 251 744	11 666 330
Ansatte						
Antall søkere på kommunale stillinger ¹⁾	2 530	3 015	2 171	2 567	4 040	4 016
Antall personer ansatt pr. år	237	257	148	138	353	191
Antall lønsslipper pr. år (lønnutbetaling for totalt 10 selskaper, inkl. Øvre Eiker og Lier kommune) ²⁾	69 600	76 696	78 056	79 800	80 000	79 500
Hjemmeside						
Antall sideanvisninger på kommunens hjemmesider	193 219	218 353	252 066	337 241	692 712	647.927
Nr. 1 Ledige stillinger	33 133	36 882	34 292	30 140	27 070	38 256
Nr. 2 Byggesak, kart, geodata	I/T	I/T	I/T	I/T	I/T	22 010
Nr. 3 Skoleruta	I/T	I/T	I/T	I/T	I/T	15 076
Nr. 4 Eknes svømmehall	8 673	10 372	11 465	11 932	13 403	12 784
Nr. 5 Skolene	I/T	I/T	I/T	24 296	16 646	11 986

¹⁾ Rekrutteringssystemet ble innført i 2009. Tall for 2009 og 2010 er mangelfulle fordi det ikke var tatt i bruk fullt ut.

²⁾ Nedre Eiker kommune foretar lønnutbetaling for totalt 10 selskaper, deriblant kommunene, Øvre Eiker og Lier.

³⁾ Herav Solberg skole med 98 millioner kroner i 2013.

Elektroniske papirløse fakturaer utgående januar 2009-december 2017

SENTRALADMINISTRASJON RAMMEOMRÅDETS RESULTAT I HELE 1.000 KR	REGNSKAP	BUDSJETT (ENDRET)	AVVIK I KRONER	AVVIK I %
Økonomiseksjonen				
Driftsutgifter	29 129	30 364	-1 235	-4 %
Driftsinntekter	-2 364	-2 448	84	3 %
Netto	26 764	27 916	-1 152	-4 %
Personalseksjonen				
Driftsutgifter	26 364	26 500	-136	-1 %
Driftsinntekter	-7 273	-5 562	-1 711	-31 %
Netto	19 090	20 938	-1 848	-9 %
Rådmann				
Driftsutgifter	5 496	5 827	-331	-6 %
Driftsinntekter	-38	-20	-18	-92 %
Netto	5 458	5 807	-349	-6 %
Politiske styringsorganer				
Driftsutgifter	9 252	10 310	-1 059	-10 %
Driftsinntekter	-240	-70	-170	-243 %
Netto	9 011	10 240	-1 229	-12 %
Sum Sentraladministrasjon				
Driftsutgifter	70 240	73 001	-2 761	-4 %
Driftsinntekter	-9 917	-8 100	-1 817	-22 %
Netto	60 323	64 901	-4 578	-7 %

- = merinntekt/mindreutgift + = mindreinntekt/merutgift

Mindreforbruket skyldes lavere utgifter enn budsjettert til IKT, folkeavstemning, lærlinger, forsikring og diverse andre poster.

KOSTRA Sentraladministrasjonen	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2017 KOSTRA- gruppe 13	2017 Landet utenom Oslo
Brutto driftsutgifter i kr. pr. innbygger										
Politisk styring	229	286	234	242	221	238	231	248	302	422
Kontroll og revisjon	47	41	45	37	44	39	54	46	67	103
Administrasjon	2 272	2 406	2 618	2 890	3 210	3 260	3 240	3 456	3 223	3 773

Nedre Eiker har lavere brutto driftskostnader pr. innbygger enn både KOSTRA-gruppe 13 og landet.

Administrasjonskostnadene gjelder ikke bare Sentraladministrasjon, men også andre enheter som pr. definisjon driver med administrasjon.

OPPVEKST

Mestring, glede, MOT og muligheter

Realfagskommune

Kommunen søkte om å bli realfagskommune med følgende begrunnelse:

«Kommunen vil øke barns kompetanse i realfag. Vi ønsker å sikre god sammenheng i læringsløpet fra barnehage til skole. For å få til dette vil vi øke de ansattes kompetanse både faglig og metodisk og etablere en omforent strategi for realfag.»

Prosjektet er et det første der skole og barnehage arbeider med samme tema. Det er de samme hovedmålsettingene, men naturlig nok egne handlingsplaner for hver sektor.

Prosjektet gjennomføres med prosjektgruppesamlinger etter prinsippene for lærende nettverk: Faglig påfyll, erfaringsdeling og refleksjon, arbeid på egen virksomhet. Innholdet i samlinger og nettverk vil styres av den kommunale planen. Det skal også gjennomføres nettverk på tvers av skolene og barnehagene.

Realfag i skole

Skolene har videreført metoder, arbeidsformer og prosesser som ble implementert i Vurdering for læring (VFL) inn i realfagsatsingen. Som en del av avslutningen av VFL ble det derfor gjort en analyse på hvilke områder dette var, f.eks. dybdelæring og lærende møter, tverrfaglighet og omvendt planlegging. Kommunen har også hatt fokus på at alle lærerne skal være involvert, ikke bare realfaglærerne. Dette dreier seg om metoder som har effekt i alle fag, f.eks. undersøkende arbeidsmetode, samtaletrekk og systematisk arbeid med faglige begreper. Et slikt felles fokus på metoder og arbeidsformer vil forsterke effekten og øke elevenes trygghet for arbeidsformene.

I oppstartsfasen har det vært fokus på at skolene må rigge virksomheten for realfagsatsingen, og utarbeide egen han-

dlingsplan knyttet opp til kommunens overordnede plan for skolene. Det ble gjennomført oppstartssamling med alle lærerne ved skolestart og en felles planleggingsdag i november. Dagen var organisert som work shops, og alle lærerne deltok på tre ulike kurs i løpet av dagen. Det ble brukt både eksterne og interne kursholdere. I etterkant av planleggingsdagen har skolene gjennomført erfaringsdeling og drøftinger av fagstoffet som ble presentert. For prosjektgruppene er det gjennomført en samling.

Realfag i barnehage

I barnehagene ble arbeidet innledet med kompetanseheving for ledere innen lærende nettverk og endringsledelse. Dette for å rigge organisasjonen til å bedre etablere en metodikk for gjennomføring av dette og senere prosjekter.

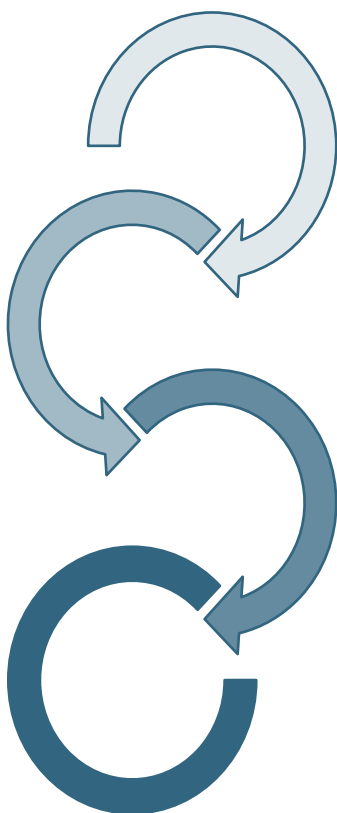
Styrere og en pedagogisk leder fra hver barnehage deltok i kompetanseheving i motivasjon og didaktisk tenking i realfag.

Alle barnehagelærere og assistenter fikk en felles innføring i "Hvorfor skal vi ha forskning og matematikk i barnehagen?" og teoretisk kunnskap om "Growing mindset". Videre fortsatte arbeidet med realfag på egen virksomhet. Både kommunale og private barnehager deltar i prosjektet.

Vurdering for læring (VFL)

Prosjektet ble avsluttet våren 2017. Prosjektplanen som ble utarbeidet i 2013 har vært grunnlag for framdrift og oppfølging i hele prosjektperioden. Det ble også gjort grep for å implementere nye signaler fra departementet om fremtidens skole underveis i prosjektet.

MODELL VURDERING FOR LÆRING

- Prosjektgruppesamlinger**
 - Initiert av strategigruppa
 - Kompetanseheving
 - Erfaringsdeling
 - Arbeid på egen virksomhet
 - Lærende nettverk.

- Kompetanseutvikling lærere**
 - Fagdager
 - Work shop
 - Virksomhetsbasert
 - kompetanseutvikling/nettverk
 - Intern kompetanseheving
 - Oppfølging av prosjektgruppesamlingene

- Arbeid på den enkelte virksomhet**
 - Virksomhetsbasert kompetanseutvikling
 - Lærende nettverk
 - Oppfølging av kompetanseheving og prosjektgruppesamlinger
 - Utarbeiding av egne planer med utgangspunkt i kommunalt rammeverk

- Erfaringsdeling /lærende nettverk på tvers av skoler og barnehager**
 - Organiseres to ganger i året
 - Rammer for gjennomføring
 - Oppgaver knyttet opp mot aktuelle tema og utprøving

ELEVUNDERSØKELSE IKT

På skolen lærer jeg å være kritisk til informasjon jeg finner på internett

	Nedre Eiker (Høst 2017)	Nasjonalt (Høst 2017)
I alle eller de fleste fag	39,6 %	33,8 %
I mange fag	38,7 %	36,6 %
I noen fag	14,4 %	20,4 %
I svært få fag	4,4 %	6,4 %
Ikke i noen fag	2,9 %	2,8 %
Snitt	4,1	3,9

På skolen lærer jeg å tenke over hvordan jeg bruker informasjon fra internett

	Nedre Eiker (Høst 2017)	Nasjonalt (Høst 2017)
I alle eller de fleste fag	39,2 %	36,4 %
I mange fag	39,2 %	36,3 %
I noen fag	13,6 %	19 %
I svært få fag	4,7 %	5,9 %
Ikke i noen fag	3,2 %	2,4 %
Snitt	4,1	4

På skolen bruker vi digitale verktøy for å lære (digitale verktøy er for eksempel datamaskin, nettbrett og interaktiv tavle).

	Nedre Eiker (Høst 2017)	Nasjonalt (Høst 2017)
I alle eller de fleste fag	63 %	51,3 %
I mange fag	26,7 %	28,3 %
I noen fag	8,2 %	14,3 %
I svært få fag	-	4,7 %
Ikke i noen fag	-	1,4 %
Snitt	4,5	4,2

Måloppnåelse i prosjektet

Elevundersøkelsen viser at skolene har innarbeidet arbeidsformer og rutiner som har effekt i klasserommet. Det er en positiv utvikling fra elevundersøkelsen som ble tatt høst 2013 fram til 2017. Resultatene for kommunen ligger også godt over det som er nasjonale snitt.

Prosjektet har resultert i kommunale kjennetegn på forventinger til god vurderingspraksis rettet mot skoleeier og skoleledelse, lærere, elever og foresatte. Hensikten med kjennetegnene er at det skal være et verktøy i kommunens og skolens kvalitetsarbeid og sikre et målrettet fokus på vedlikeholdsprosesser som er nødvendig for å opprettholde ønsket praksis. Det er viktig å sikre slike vedlikeholdsprosesser. Forskning viser at selv om et prosjekt har vart over lang tid og ført til praksisendring, vil det naturlig komme en liten dupp i resultatene etter at prosjektet er avsluttet. Dette ser vi også i Nedre Eiker. I tillegg til å utarbeide kjennetegn på god vurderingspraksis vil vurdering, og flere av områdene som ble arbeidet med i VFL, bli flettet inn i realfagsatsinga. Elevundersøkelsens resultater i 2016 og 2017 dokumenterer at skolene har etablert arbeidsformer og rutiner som elevene merker seg.

IKT - Maskintetthet

Skolene har fortsatt satsingen på pedagogisk bruk av digitale verktøy. Innsatsen er todelt:

- implementere digitale verktøy som en naturlig del av læringsprosessen
- etablere gode samarbeidsarenaer for lærere og skoler

Skolene har en dekning på utstyr 1:1 på alle trinn. Ipad er verktøyet på 1. og 2. trinn og de fleste skolene har dette nå. Det er vurdert om også 3. trinn skal gå over til Ipad. At valget har falt på Ipad er til de yngste skyldes en endring i lese- og skriveopplæringen (STL+ - skrive seg til lesing). De andre trinnene har hybrider (kombinert nettbrett-PC).

Tabellen til venstre viser hva elevene svarer om bruk av IKT på elevundersøkelsen.

Ledelse, organisering og gjennomføring (LOG)

– et lag rundt eleven

Det ble innledet et samarbeid og et forskningsprosjekt i regi av Oslo MET og Arbeidsforskningsinstituttet. Kommunen har deltatt i utviklingen av en systemmodell for Ledelse, Organisering og Gjennomføring (LOG) og stilt seg til disposisjon for forskning innenfor temaet tverrprofesjonalitet der det er relevant for modellen.

Forskningsprosjektet involverer mellomtrinnet som er 5.-7. trinn. Stenseth, Solberg og Mjøndalen skoler ble trukket ut som forskerskoler, mens de tre andre skolene er kontrollgruppe.

Hovedmål i LOG-modellen er:

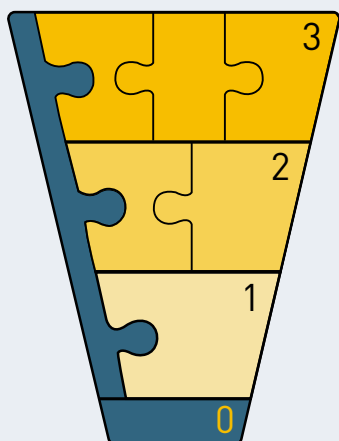
- bedre flerprofesjonelt samarbeid i kommunen og på skolen
- økt kontakt mellom lærere og fagpersoner innenfor eksisterende fagmiljøer i kommunen
- økt læringsutbytte
- bedre læringsmiljø

Oppstartssamling i regi av forskerteamet, ble gjennomført som en dialogkonferanse med alle skoleledere, inspektører, forebyggende enhet og barnevern i september. Utprøving av modellen med oppfølging av forskerteam og veilederteam skal foregå over en to-årsperiode.

Maker-Space (Skaperverksted)

Etablering av slike verksteder har vært delegert skolene. Målet med skaperverksted er å etablere arenaer der kunnskap kan anvendes i praksis og som trigger nysgjerrighet og skaperglede. Elevene skal lære å bruke teknologi innovativt som en integrert del av konkret og kreativ problemløsning, til tverrfaglige mål i læreplanen. Disse er en viktig del av det som kalles ferdigheter for det 21. århundre. Flere av skolene i kommunen anvender

BTI - GRUNNMODELL

Nivå 3:

Beskriver tidlig innsats der det er behov for mer omfattende tverretatlige samarbeid mellom flere tjenester.

Nivå 2:

Beskriver tidlig innsats der det er tilstrekkelig med enkelt tverretatlig samarbeid mellom fortrinnsvis to tjenester.

Nivå 1:

Beskriver tidlig innsats innenfor hver enkelt tjeneste.

Nivå 0:

Beskriver prosedyrer for å avklare om det er grunn til bekymring.

allerede teknologi på denne måten i noen grad, f.eks. kodeverksted. Sagstedbrua ungdomsskole er blant de av våre skoler som har kommet lengst i bruken av slike verksted. Sagstedbrua ungdomsskole deltok med stand på Maker Faire-messen i Roma. Skolens stand fikk stor oppmerksomhet og deltok i direkte sendt Italiensk TV.

Bedre Tverrprofesjonell Innsats (BTI)

Nedre Eiker har tatt utgangspunkt i et prosjektarbeid som er gjennomført i flere kommuner initiert og ledet av KoRus, BTI – modellen (Bedre Tverrfaglig Innsats). Modellen er under utvikling og bearbeides og tilpasses kommunens behov og organisering. BTI-modellen er en oversikt delt i 4 nivåer (fra nivå 0 til 3). Den tydeliggjør forventninger om hvordan hver virksomhet skal jobbe internt fra man undrer seg over hvorfor et barn eller ungdom ikke utvikler seg slik vi kan forvente, til beskrivelse av hvordan en tverrprofesjonell innsats skal gjennomføres og koordineres. I tillegg til en beskrivelse av aktiviteter, ansvar og prosesser innenfor de ulike nivåene vil en endelig modell også omfatte støttedokumenter som skal være felles for alle virksomhetene.

Barnehagebehovsanalyse

Analysen ble ferdigstilt i 2017 og gir informasjon om behovet for nye barnehageplasser i kommunen for å oppfylle foreldres rett til barnehageplass. Basert på prognosene er det behov for en ny avdeling hvert år i gjennomsnitt. Underdekning av plasser gjelder særlig Steinberg.

Skolebehovsanalyse

Gir en god oversikt over kommunens behov for skoler for å møte befolkningsveksten. Dette gjelder både utvidelse av eksisterende skolebygg, nybygg og oppgradering/renovering. Resultatene av analysen av fremtidens behov for skoleplasser førte til anbefalinger inn i budsjettet om utbyggingsprosjekter på sørsiden av elva.

Jubileum

- Møllenhof barnehage 30 år
- Eknes ungdomsskole 40 år

Trivselsleder (TL)

TL-programmet omfatter lek og inkludering i skolemiljøet på barneskolen. Våre trivselsleder-elever gjør en forskjell for sine medelever ved å få alle med i sosialt fellesskap. Trivselslederne rekrutteres av elevene ved skolen og skoler i leikeaktiviteter.

Læringsmiljø MOT – kommunen som samfunnsbygger

Året har vært hektisk og godt rettet mot arbeidet med «Robust ungdom 12-16». Nedre Eiker ble nominert som en av tre til årets MOT-kommune, men nådde ikke helt til topps. MOT aktive fritidsaktiviteter er: Nedre Eiker Svømmeklubb, NOR-92 innebandy og Down Under Ungdomshus.

Aktivitet/arrangement	Antall deltagere
Skolering rektorer	3
9. klasseungdommer UngMOTivatører - Blestølen	36
Regionsamling MOT-coacher	10
MOT-Camp	300 (10. trinn)
Lederforedrag Rune Bratseth	8
Ildsjelsamling	8
Skolering av UngMOTivatører - Solsetra	34
MOT til å glede-dagen 23. november	Alle (8.-10.trinn)
Foreldreforedrag på alle ungdomsskolene om det å være god forelder	Ca. 400

KOMPETANSEHEVING SKOLE OG BARNEHAGE

Hovedaktiviteter

Lederutvikling pedagogiske ledere i barnehage
Tydlig og effektiv ledelse <ol style="list-style-type: none"> 1. Grunnmuren i ledelse 2. Å sette retning for lederskapet 3. Relasjonelle tilbakemeldinger 4. Leders ansvar for å etablere en god tilbakemeldingskultur <p>130 deltakere. Gjennomført puljevis med fire samlinger og mellomarbeid i barnehagen.</p>
Etterutdanning lærere
Matematikk (2 deltakere), Engelsk (3), Norsk (3) Andrespråkspedagogikk (1), Rådgiving (2) Veiledning (1), Spesialpedagogikk (1), IKT (1)
Etterutdanning barnehagelærere
Språkutvikling og språklæring (1 deltaker) Veilederkompetanse for praksislærere (1 deltaker)

STYRINGSINDIKATORER	RESULTAT 2016	MÅL 2017	RESULTAT 2017	LANDET 2017
Barnehage				
Fravær av mobbing (tatt i bruk handlingsplanen) andel løste saker (innmeldte saker/ antall løste)	100 %	100 %	100 %	I/T
TRAS – andelen innenfor normert alder ved skolestart	Ny	95 %	85 %	
Andel foreldre som har hatt oppstartssamtale i samsvar med samtaleskjema	Ny	98%	98 %	I/T
Foreldreundersøkelsen barnehage (Undersøkelsen gjennomføres bare hvert 3. år)				
Opplever at de ansatte er engasjert i mitt barn UDIR2.10	-	4,7	4,6	4,7
I hvilken grad opplever du å ha en god dialog med barnehagen om barnets utvikling? UDIR 5.17	-	4,5	4,4	4,5
Jeg har inntrykk av at barnehagen bidrar til mitt barns sosiale utvikling (vennskap, empati, vise hensyn) UDIR 5.18	-	4,7	4,7	4,7
Jeg har inntrykk av at personalet i barnehagen oppmuntrer mitt barns nysgjerrighet og lyst til å lære UDIR 5.19	-	4,7	4,6	4,7
Jeg har inntrykk av at barnehagen tilrettelegger for mitt barns språkutvikling UDIR 5.20	-	4,6	4,5	4,6
Skole				
Andel elever på nivå 3-5 i lesing 9. trinn	80 %	80 %	81,6 %	83,4 %
Andel elever på nivå 3-5 i regning 9.trinn	79 %	80 %	78,2 %	80,5 %
Andel elever på nivå i engelsk 8. trinn	66 %	80 %	72,0 %	72,8 %
Andel elever på nivå 2-3 i lesing 5. trinn	75 %	80 %	72,4 %	76,2 %
Andel elever på nivå 2-3 i regning 5. trinn	77 %	80 %	74,6 %	76,8 %
Andel elever på nivå 2-3 i engelsk 5. trinn	81 %	80 %	78,6 %	76,8 %
Andel elever som trives svært godt/godt på skolen	91 %	95 %	93 %	90,5 %
Andel elever som ikke mobbes (ikke i det hele tatt/en sjelden gang/2-3 ganger i mnd.)	98 %	99 %	98 %	94,5 %
Andel elever som er interessert i å lære på skolen (to øverste nivå)	82 %	85 %	82,2 %	79,0 %
Andel elever som ofte får tilbakemeldinger i fagene pr. uke (to øverste nivå)	64%	70 %	66,42 %	58,5 %
Foreldreundersøkelsen skole (Undersøkelsen gjennomføres bare hvert 3. år)				
Andel som oppgir HELT ENIG i at barnet trives på skolen	-	Økning	73,6%	75%
Andel som oppgir HELT ENIG i at barnet er interessert i å lære på skolen	-	Økning	72,6%	72,8%
Andel som oppgir HELT ENIG i at barnet får tilbakemeldinger på hva som er bra med arbeidet som blir gjort	-	Økning	51,1%	49,4

Målemetode er KS «Bedre kommunes» brukerundersøkelse.. Skalaen er fra 1 -6 hvor 6 er best. Undersøkelsen er planlagt gjennomført i 2018.

■ Målet er ikke nådd ■ Målet er delvis nådd ■ Målet er nådd

NØKKELTALL	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Oppvekst						
Barne- (6) og ungdomsskoler (4)	10	10	10	10	10	10
Elever i grunnskolen (i SFO)	3 132 (752)	3 105 (725)	3 124 (647)	3 091(683)	3 093(616)	3196 (657)
Antall fremmedspråklige elever (% av alle elever)	645 (20,6%)	650 (20,9%)	709(22,6%)	724 (23,4%)	802 (25,9%)	896 (28%)
% spesialpedagogiske tiltak grunnskole	9,2	8,7	8,9	9,0	8,9	9,1
Elever med særskilt norskopplæring/ tospråklig fagopplæring	209/57	216/75	211/84	218/90	210/99	241/87
Elever i kulturskolen	274	312	328	322	373	368
Elever på Læringscenteret	248	204	198	201	231	244
Barn i kommunale barnehager (barnehager)	649 (9)	650 (9)	641(9)	638(9)	636 (9)	628 (9)
Barn i private barnehager (barnehager)	659 (15)	682 (13)	683(13)	671(12)	658 (11)	650 (11)
Fremmedspråklige barn i barnehagene	223	257	282	267	303	324

Utvikling i elevtall: Sentrumsskolene merker ringvirkningene av økningen i antall leiligheter.

Antall fremmedspråklige i % av alle elever: Andelen øker også i 2017. Hvert 4. barn har nå minoritetsspråklig bakgrunn.

NASJONALE PRØVER - MÅL OG RESULTATER

Mål: Kommunens læringsresultater er tilsvarende landsgjennomsnitt eller bedre

NASJONALE PRØVER

FAG/TRINN	Nedre Eiker 2014	Landsnitt 2014	Nedre Eiker 2015	Landsnitt 2015	Nedre Eiker 2016	Landsnitt 2016	Nedre Eiker 2017	Landsnitt 2017
Engelsk								
5. trinn	52	50	49	50	51	50	50	50
8. trinn	49	50	48	50	49	50	49	50
Lesing								
5. trinn	50	50	49	50	49	50	49	50
8. trinn	48	50	48	50	49	50	49	50
9. trinn	52	54	52	53	53	54	53	54
Regning								
5. trinn	51	50	49	50	49	50	49	50
8. trinn	49	50	48	50	49	50	48	50
9. trinn	51	53	52	54	52	54	53	54

VURDERING AV MÅLOPPNÅELSE:

Vurdering av måloppnåelse: Utviklingen fra 8. til 9. trinn er svak. I matematikk ser det ut til at skolebidraget er null. Ser man på resultatene året før var disse også svake. Det er disse elevene som er målt året etter.

KARAKTERUTVIKLING FRA UNGDOMSSKOLEN TIL VG1

Avgangså	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Forskjell	0,01	-0,19	0	0,01	-0,05	-0,06	0,09	0,06

Karakterutvikling fra ungdomsskolen til vg1 er ikke lengre tilgjengelig. Samlet karakterpoengsum VG1 minus samlet karakterpoengsum grunnskole. Indikatoren forteller i hvilken grad karakternivået gitt i grunnskolen harmonerer med det elevene oppnår på VG1.

ANDELEN SOM HAR GJENNOMFØRT OG BESTÅTT VGS I HELE PROSENT

Avgangså	07-08	08-09	09-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	15-16
VG1	78	81	88	84	85	86	88	88	81,5
VG2	76	76	77	85	77	81	83	76,1	
VG3	70	71	72	75	68	68 ¹⁾	56,9 ²⁾		

¹⁾ har ett år til på seg

²⁾ har to år til på seg

Frafallstallene er i bedring. Det er positivt å se at flere gjennomfører VG1. Bekymringen knytter seg fortsatt til frafallet senere i skoleløpet. Det endelige frafallstallet blir konkludert etter 5 år fra eleven startet på VG1.

Skala er standardisert situasjonsbilde i PULS

- resultat bedre enn 85 gir grønn i VG1
- resultat bedre enn 78 gir grønn i VG2
- resultat bedre enn 67 gir grønn i VG3

GRUNNSKOLEPOENG

Avgangså	09	10	11	12	13	14	15	16	17
Nedre Eiker	38,2	38,8	39,4	39,1	39,7	40,2	40,4 ³⁾	40,6	41,9
Landssnitt	39,5	39,9	39,9	40	40,1	40,4	40,7	41,2	41,4
Differanse	-1,3	1,1	0,5	0,9	0,4	0,2	0,3	0,6	+0,5

³⁾ brudd i tallrekke

Grunnskolepoengene viser antall poeng avgangselevne i ungdomsskolen har i gjennomsnitt på vitnemålet. Høye grunnskolepoeng gir elevene valgfrihet når de skal søke seg til linjer med høye inntakskrav. Grunnskolepoeng målt mot gjennomføring viser en direkte sammenheng mellom gode karakterer og gjennomføring av videregående skole.

VURDERING AV MÅLOPPNÅELSE

Endelig over landssnitt! Avgangselevne har de siste årene stadig gått ut av grunnskolen med høyere antall grunnskolepoeng, men landet har løftet seg mer – og vi har derfor ikke nådd målet sammenliknet med dette. MEN i 2017 var vi bedre!

MÅL: NEDRE EIKERS LÆRINGSMILJØRESULTATER ER PÅ LANDSSNITT ELLER BEDRE

Trivsel	2013	2014	2015	2016	2017
Mobbing	4,7	4,7	4,7 ⁴⁾	4,8	4,0
Motivasjon	3,9	4,0	4,0	4,1	4,8
Klasseledelse	3,8	4,0	4,0	4,1	4,1
Vurdering	3,7	3,7	3,8	3,9	3,8

⁴⁾ brudd i tallrekke.

Spørsmål endret fra Mobbing på skole til Mobbing blant elever.

Tallene knyttet til mobbing gir grunn til bekymring og krever målrettet handling ved skolene som har elever som oppgir at de mobbes.

Skolene tar i bruk en ikke-anonym undersøkelse for å skaffe seg kunnskap om hvilke elever dette gjelder. Dette for å kunne drive en mer spesifikk oppfølging av disse elevene.

MOBBET FLERE GANGER PR. UKE

Avgangså	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Antall	66	41	27	28	19	14	19	23

■ Målet er ikke nådd ■ Målet er delvis nådd ■ Målet er nådd

OPPVEKST RAMMEOMRÅDETS RESULTAT I HELE 1.000 KR	REGNSKAP	BUDSJETT (ENDRET)	AVVIK I KRONER	AVVIK I %
Undervisning				
Driftsutgifter	327 036	328 906	-1 870	-0,6
Driftsinntekter	-75 659	-75 150	-509	0,7
Netto	251 377	253 756	-2 379	-0,9
Barnehager				
Driftsutgifter	216 706	216 970	-264	-0,1
Driftsinntekter	-30 725	-30 726	1	0,0
Netto	185 981	186 244	-263	-0,1
Rammeområde totalt				
Driftsutgifter	543 744	545 876	-2 134	-0,4
Driftsinntekter	-106 384	-105 876	-508	0,5
Netto	437 358	440 000	-2 642	-0,6

- = merinntekt/mindreutgift + = mindreinntekt/merutgift

Rammeområde Oppvekst har et mindreforbruk på 2,6 millioner kroner. Dette skyldes i hovedsak:

- Variable lønnsutgifter på slutten av året ble 1 million kroner lavere enn forventet.
- På driftsutgifter var det igjen ca. 1,1 millioner kroner av avsatt reserve til uforutsette utgifter.
- Inntektene ble ca. 0,5 millioner kroner høyere enn budsjettet fordi det kom statlige tilskuddsmidler helt på slutten av året. Dette var ikke kjent, og derfor ikke budsjettet.

SPESIALTJENESTER BARN OG UNGE

For å få hentet ut potensialet i et tverrprofesjonelt samarbeid har etaten arbeidet med etableringen av en felles modell for systemrettet arbeid for alle virksomhetene «Bedre Tverrprofesjonell Innsats» (BTI se modell side 28). Det eksisterer mye kunnskap om suksessfaktorer og barrierer for tverrsektorielle tiltak rettet mot utsatte barn og unge. Dette kunnskapsgrunnlaget er lagt til grunn når kommunen videreutvikler mer sammenhengende og helhetlige tjenester for barn og unge.

FOREBYGGENDE ENHET

Forebyggende enhet, som ble opprettet høsten 2015, fortsatte arbeidet med å samle virksomheten slik at de ulike tjenestene blir kjent med hverandre. Det har vært sentralt at virksomheten oppleves å være til hjelp både for foresatte, barn og for de ulike samarbeidsinstansene våre. Ansatte i tjenestene skal, i tillegg til sin spesifikke fagkompetanse, tilegne seg kompetanse som kan være generaliserende i virksomheten.

■ Barn i rusfamilier

Kommunen deltar i kompetansehevingsprogrammet «Barn i rusfamilier» i regi av Borgestadklinikken og KoRus-Sør. Prosjektleder er kommunens SLT-koordinator. Målsetting er å heve kompetansen om tidlig innsats blant ansatte som kommer i kontakt med barn og unge som lever i familier med belastende rusmiddelbruk, og i andre risikoutsatte livs- og familiesituasjoner. Med økt kompetanse om rus og utsatte familier, vil vi kunne oppdage flere utsatte barn og bistå flere tidlig. 60 personer, fra ulike virksomheter, deltar i dette programmet. Målgruppen er ansatte i barnehager, barneskoler, SFO, helsestasjon, barnevern og PP-tjenesten. Det vektlegges tverrfaglig samhandling og det var en forutsetning for deltakelse at nevnte målgrupper er representert. I Nedre Eiker deltar også NAV samt to personer fra kommunalsjefens stab i styringsgruppen.

HELSESTASJONEN

På høsten ble det innført nye nasjonale retningslinjer for helsestasjon og skolehelsetjenesten. Arbeidet med retningslinjene, utarbeidelse og implementering av nye rutiner har vært fokusområdet på høsten og inn i neste år. Helsestasjonen fikk tildelt midler fra Helsedirektoratet på våren, noe som medførte økt bemanning. Midlene gjorde det også mulig å kunne gjennomføre en helhetlig kompetanseheving på personalet på hovedsatsningsområdet «Vold i nære relasjoner».

SKOLEHELSETJENESTEN

Av skolehelsetjenestens lovpålagte oppgaver er de fleste lagt til barneskolen. Det har derfor vært viktig å tilpasse bemanningen ute på ungdomsskolene så helsesøstrene i større grad har mulighet til å utføre lovpålagte oppgaver. Resultatene fra elevundersøkelsen viser at man ligger litt under målet, men godt over landssnitt. Ungdomsskoleelevene har sannsynligvis merket en redusert tilgjengelighet som resultat av omprioriteringen. Det er et økende antall som oppsøker helsestasjon for ungdom. Tjenesten har jobbet med videreutvikling av tilbudet, blant annet ved at tilbudet har tilgjengelig psykolog og endring i åpningstidene.

	2017	2016	2015	2014
Åpningstid ved helsestasjon for ungdom. Sum timer pr. uke	2	2	2	2
Helsestasjon for ungdom, antall besøk	461	346	372	420

FAMILIESENTERET

Familiesenteret er et viktig lavterskeltilbud til kommunens familier når de står i utfordringer i samspillet mellom foreldre-barn og unge voksne. Det er viktig å komme tidlig inn med veiledning. Fokuset har vært at familiesenteret er et lavterskeltilbud, og fra en innbygger tar kontakt går det ikke mer enn en uke før man får tildelt saksbehandler. Det er større trykk på familiesenteret fordi spesialisthelsetjenesten strammer inn kriteriene for å få hjelp. Familiesenteret har hatt stor pågang fra innbyggere og samarbeidspartnere i kommunen. Totalt er det tatt inn 293 nye henvendelser om veiledning, det er 55 flere enn i 2016. I tillegg har det vært en økning på uttalelser til barneverntjenesten, lege, BUP og andre tjenester. Miljøarbeidere på familiesenteret er med å drifte lavterskel gruppetilbud til barn i kommunen. En av miljøarbeiderne har siden høsten vært med å drifte gruppen «Helse og livsstil» for barn i 3.-7. trinn, som tidligere ble driftet av Aktiv Eiker. I denne gruppen er det 12 barn som deltar, mens en annen er med å drive sorggruppe.

■ Ungdata

Ungdata-undersøkelsen ble gjennomført i ukene 10-12 i hele Buskerud, og gir et unikt bilde av hvordan ungdom lever og hva de er opptatt av. 808 ungdommer fra ungdomstrinnet besvarte hele eller deler av undersøkelsen i Nedre Eiker, som tilsvarer en svarprosent på 91 %. 549 ungdommer i videregående skole som har oppgitt at de kommer fra Nedre Eiker, besvarte hele eller deler av undersøkelsen. På de fleste områder scorer ungdommer i Nedre Eiker omtrent likt som ungdommer ellers i Buskerud og i Norge. Ungdom i Nedre Eiker er fornøyde med foreldrene sine, med nærmiljøet, med venner og med sin skole. Guttene er mer fornøyde enn jentene, også med seg selv. Ungdom bruker i dag mer tid sammen med venner på sosiale medier enn de er sammen ute eller hjemme hos hverandre. Det gir aller mest status i vennemiljøer at en er til å stole på. De aller fleste ungdommer spiser sunt og er jevnlig fysisk aktive. Andelen som røyker og snuser er liten og minkende. Kun 2 % av ungdomsskoleelevene i Nedre Eiker oppgir at de røyker, snuser eller drikker alkohol månedlig eller oftere. Bruk av både røyk, snus og alkohol er økende med alder, men likevel en lavere andel i Nedre Eiker enn gjennomsnittlig i Buskerud. Det samme gjelder for bruk av illegale rusmidler blant ungdom. Nesten 90 % av ungdomsskoleelevene i Nedre Eiker tror de kommer til å fullføre videregående skole.

Noen resultater skiller seg likevel fra omkringliggende kommuner og fra landsgjennomsnittet. Nedre Eiker har en økende andel ungdommer som har vært mye plaget av ensomhet, 22 % i ungdomsskolen og 29 % i videregående. Nedre Eiker har også en større andel ungdommer med depressive symptomer enn gjennomsnittet i Buskerud og i Norge. Hele 7 % i ungdomsskolen og 12 % i videregående har blitt utsatt for trusler om vold siste året og 7 % av elevene i ungdomsskolen forteller at de har opplevd at en voksen har slått dem med vilje.

Både de positive og de negative tallene drøftes virksomheter imellom og direkte med ungdommene selv, for å bidra til gode og målrettede tiltak for ungdom i Nedre Eiker.

■ Vold i nære relasjoner

Handlingsplan mot «Vold i nære relasjoner» ble vedtatt i kommunestyret 30. mars 2016. Etter innspill fra barnehager og skoler, ble en kompetanseplan utarbeidet våren 2017. Gjennom året har personale i alle virksomheter som jobber med barn og unge fått:

- presentasjon av arbeidet med handlingsplanen og kompetanseplanen
- gjennomgang og drøfting av grunnleggende guide og rutiner for ansatte

Guiden er også presentert for politikere, for ledergruppa i Helse og velferd og for ansatte i helsetjenesten. Tilbakemeldinger fra ansatte i barnehager og skoler er samlet til en felles tilbakemelding og videre oppfølging av guiden slik at den kan brukes aktivt.

Som en del av forebyggingsarbeidet rettet både mot barn, unge og voksne, viste Nedre Eiker utstillingen «Hvis klær kunne fortelle» over to uker på høsten. Utstillingen er en sterk dokumentasjon av vold og overgrep mot barn. I løpet av to uker ble utstillingen vist til alle elever på 7. og 9. trinn i kommunen, politikere, ansatte og andre interesserte, til sammen nesten 1.000 mennesker.

PEDAGOGISK PSYKOLOGISK TJENESTE (PPT)

PPT har generelt hatt fokus på formelt å avslutte saker der hvor det ikke forventes at PPT skal ha en aktiv rolle etter endt sakkyndighetsprosess. Det vil i praksis si at PPT avslutter saker etter at sakkyndig vurdering sendes ut. Dette medfører endring av praksis da det tidligere var vanlig å «holde saken åpen» i PPT så lenge barnet/eleven mottok spesialpedagogisk hjelp eller spesialundervisning.

Det stilles stadig større krav fra Utdanningsdirektoratet til det faglige arbeidet som legges til grunn, samtidig som saksmengden økte. Det er lovpålagt å innhente barnet/elevens stemme i hver individsak. Det understrekes at det å «prate med eleven» under en test-situasjon ikke er nok. PPT gjennomgikk derfor sine interne arbeidsprosesser slik at de sakkyndige vurderingene som gis er av en slik kvalitet som utdanningsdirektoratet forventer, og at de anbefalinger som gis til skoler og barnehager er konkrete.

PPT har videre hatt fokus på å benytte rådgivers spisskompetanse i større grad enn tidligere. Dette medfører at vi har egne saksbehandlere til førskolebarn, en rådgiver som jobber med elever med store og omfattende funksjonshemninger på flere skoler, samt logopeder med spesiell kompetanse på stemme og talevansker.

Det var flere av barnehagene og skolene som henvendte seg til PPT med behov for hjelp til å jobbe med barn/elever med sosio-emosjonelle vansker/atferdsvansker. Sakene var sammensatte og kompliserte, og til dels svært alvorlige. Det er PPT sitt ansvar å lede PALS-arbeidet på skolene i kommunen. På høsten påbegynte tre rådgivere arbeidet med å bli nettverksveiledere.

FAGTEAM

Spesialpedagogene, som jobber ute i barnehagene, hadde fokus på å i større grad se sammenhenger mellom det som er anbefalt fra PPT til utøvelsen av spesialpedagogiske tiltak i barnehagen. De jobbet også med at man ser barnet som mottar spesialpedagogikk som en del av hele barnehagen og fokus på den voksnes relasjon til barnet. På høsten bistod også fagteamet barnehagene i å systematisere tanker og observasjoner de ansatte har om barn som ikke har utbytte av ordinært tilbud i barnehagen. Som en del av dette bistod de også med å finne tiltak som kan prøves ut innenfor egne rammer. Det er utarbeidet egne samarbeidsavtaler og rammer for samarbeidet. Veiledning og hjelp i en tidlig fase er derfor effektivisert.

BARNEVERN

Barneverntjenesten har også i år hatt stort fokus på at det skal settes inn rett hjelp til rett tid med stort fokus på endringsarbeid, slik at familier, så raskt som mulig, kan mestre omsorg for egne barn uten videre bistand. Der oppvekst i familien er mulig skal dette skje.

Antall bekymringsmeldinger i nye saker har gått noe ned. Andelen bekymringsmeldinger som omhandler bekymring for vold, vitne til vold eller overgrep mot barn har økt med om lag 10 % fra 2016. Dette har trolig sammenheng med en grundig om omfattende gjennomgang av handlingsplan for «Vold i nære relasjoner» til alle som jobber med barn og unge i kommune. Bekymring for vold var årsaken til bekymring i 38% av alle bekymringsmeldinger barnevernet mottok. Dette er ressurskrevende saker.

Det har vært en økning i antall barn som har hatt barneverntiltak. En stor andel av de familiene barnevernet arbeider med har komplekse vansker som krever omfattende bistand. Det har også vært en økning i antall familier med annen etnisk bakgrunn som har behov for omfattende tiltak fra barnevernet av både endrende- og kompenserende art med lang varighet.

Barneverntjenesten har hatt stort fokus på gjøre de oppgavene de er satt til innenfor de frister som er satt i loven. Dette året har det vært svært få avvik på frister, planer og evalueringer. Det er ingen avvik på oppfølging av barn i fosterhjem. Det har vært nødvendig å bruke ekstern bistand for å klare alle lovpålagte oppgaver innen fristene. Det er nødvendig å opprette en ny stilling på saksbehandling for å unngå bruk av ekstern bistand videre. Barnevernet har over tid sett behov for endringer knyttet til støtte og oppfølging av ansatte, arbeid med rutiner, fagutvikling og internkontroll. For å imøtekomme dette ble det gjort en endring i lederstrukturen og på høsten ble det ansatt avdelingsleder med delegert personalansvar i alle team.

■ Foreldreveiledning i Trygghets sirkelen

COS-Circle of Security er videreført. Syv kurs ble gjennomført for innbyggerne i samarbeid med familiesenteret. Det har vært stor interesse for disse kursene og deltakerne har gitt gode tilbakemeldinger etter fullført kurs. Foreldrene opplever at de forstår sine barn bedre og at samarbeidet med barna går lettere i hverdagen etter å ha deltatt på kurset.

Som forebyggende tiltak, uten vedtak fra barnevernet, har barnevernet også i år gjennomført sommerjobbprosjekt. 38 ungdommer deltok i dette. Barnevernet har også drevet ungdomsgrupper med gutter i ungdomsskolealder.

■ Bruk av eksterne leverandører

LOS teamet (tiltaksteamet) har dette året ikke klart å dekke behovene barnevernet har for tiltak, men har supplert med kjøp av eksterne tjenester. Etter en avveining LOS teamet styrket med egne ansatte i stedet for å kjøpe tjenester eksternt. En innskjerping i lovverket knyttet til bruk av eksterne leverandører ga derfor ikke store konsekvenser for tiltaksteamet. Mottaksteamet er sårbart ved sykefravær i perioder med mange innkomne bekymringsmeldinger. For å holde frister og ikke bryte retningslinjer for bruk av eksterne ressurspersoner, er teamet styrket slik at bruk av konsulenter avsluttes. Dette utfordrer tjenesten i perioder med mange meldinger i forhold til frister.

STYRINGSINDIKATORER	RESULTAT 2016	MÅL 2017	RESULTAT 2017	LANDET 2017
Helsestasjon/Skolehelsetjeneste				
Andel nyfødte barn med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst	38 %	70 %	77 %	89 %
Andel barn som har fullført helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoletrinn	100 %	90 %	62 %	99 %
Hvor fornøyd er du med skolehelsetjenesten? (elevundersøkelsen)	4,5	4,5	4,3	4
Har en voksen i familien slått deg med vilje? (UNG-data)	Sist gjennomført 2013	8 %	7 %	8 %
Har du forsøkt å si fra til noen om at en voksen i familien har slått deg med vilje? (UNG-data) Andel av de som svarer at de har blitt slått	Sist gjennomført 2013	31 %	35 %	31%
Barnevern				
Andel bekymringsmeldinger behandlet innenfor frist (1 uke)	99 %	100 %	100 %	98 %
Andel undersøkelser gjennomført innenfor frist (3/6 mnd.)	92 %	100 %	98,7 %	83 %
Andel barn med lovbestemt antall oppfølgingsbesøk i fosterhjem (4 eller 2 der det er fattet en skriftlig administrativ beslutning om reduksjon)	Ny	100 %	100 %	93,2 %
Andel barn med aktiv tiltaksplan	98 %	100 %	98,4 %	83,5 %
Andel barn med lovbestemt antall evalueringer	Ny	100 %	98,8 %	I/T

Tidligere rapportering på "andel hjemmebesøk innen to uker" har vært feilrapportert i fagsystemet. Dette er nå rette opp. Årsaken til lav andel «fullførte helseundersøkelse innen utgangen av 1. trinn» er tilgjengelighet på lege og helsesøster samtidig på skolene.

■ Målet er ikke nådd ■ Målet er delvis nådd ■ Målet er nådd

SPESIALTJENESTER BARN OG UNGE RAMMEOMRÅDETS RESULTAT I HELE 1.000 KR	REGNSKAP	BUDSJETT (ENDRET)	AVVIK I KRONER	AVVIK I %
Barnevern				
Driftsutgifter	76 474	76 191	283	0,4
Driftsinntekter	-10 299	-10 299	0	0,0
Netto	66 175	65 892	283	0,4
Forebyggende enhet				
Driftsutgifter	32 825	32 970	-145	-0,4
Driftsinntekter	-4 648	-4 649	1	-0,0
Netto	28 177	28 321	-144	-0,4
Styrket tilbud				
Driftsutgifter	33 571	33 779	-208	-0,6
Driftsinntekter	-4 668	-4 667	-1	0,0
Netto	28 903	29 112	-209	-0,6
Rammeområde totalt				
Driftsutgifter	142 870	142 940	-70	-0,1
Driftsinntekter	-19 615	-19 615	0	0,0
Netto	123 255	123 325	-70	-0,1

- = merinntekt/mindreutgift + = mindreinntekt/merutgift

Rammeområde Spesialtjenester barn og unge har et mindreforbruk på 70.000 kroner. Dette skyldes i hovedsak :

■ 70.000 kroner i mindreforbruk på diverse driftsposter

Barnevern hadde et merforbruk på 283.000 kroner. Dette skyldes økte utgifter til konsulenttjenester. Fordi andre virksomheter hadde mindreforbruk holdt likevel rammen totalt sett.

NØKKELTALL	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Spesialtjenester barn og unge						
Antall bekymringsmeldinger barnevern	350	380	383	334	412	357
Barn med hjelpetiltak i løpet av året	425	542	I/T	328	345	292
Barn med hjelpetiltak pr. 31.12.	208	204	240	162	184	175
Barn under omsorg pr. 31.12.	38	41	51	54	48	47
Akutt plasserte barn totalt i løpet av året	14	30	23	11	8	5
Totalt frivillig plassert pr. 31.12.	19	24	25	15	18	16
Adferdsplasserte barn i løpet av året	2	5	2	1	2	0
Tilsynsbarn	50	51	45	59	62	56
Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 4 års alder	83	77	70	70	243	215
Åpningstid ved helsestasjon for ungdom, timer pr. uke	3	2	2	2	2	2
Helsestasjon for ungdom, antall besøk	430	430	420	372	346	461
Andel barn med spesialpedagogiske tiltak i barnehage	3,5	3,8	3,0	3,6	3,0	4,0

KOSTRA	2013	2014	2015	2016	2017	2017 KOSTRA- gruppe 13	2017 Landet utenom Oslo
Grunnskole							
Nto. driftsutg. til grunnskole i % av totale utg.	24,2	23,9	24,6	24,7	23,8	23,1	23,2
Nto. driftsutg. til grunnskoleopplæring 6-15 år	81 573	84 172	88 143	91 495	90 527	99 657	107 954
Gruppestørrelse 1. – 4. årstrinn	14,5	14,4	13,7	14,3	14,3	13,6	12,6
Gruppestørrelse 5. – 7. årstrinn	13,6	14,3	14,4	13,6	13,9	14,0	13,0
Gruppestørrelse 8. – 10. årstrinn	15,5	15,7	15,1	14,6	16,6	15,4	14,3
Korrigerte bto. driftsutg. til SFO pr. bruker	28 610	31 182	30 904	32 512	32 726	28 651	29 107
Korrigerte bto. driftsutg. til skoleskyss pr. elev som får skyss	19 382	12 102	16 341	16 211	14 902	11 014	9 991
Bto. driftsutg. til kommunal musikk- og kulturskole pr. bruker	13 480	14 048	16 840	17 159	16 118	19 822	19 132
Andel elever i grunnskolealder i kommunen i musikk- og kulturskole, av antall barn 6 – 15 år	10,4	9,7	9,9	10,3	10,9	10,5	13,9
Barnehage							
Nto. driftsutg. til barnehager i % av totale utg.	16,5	17,3	17,3	17,6	17,1	15,2	14,3
Bto. driftsutg. pr. oppholdstimer i barnehagene	41	57	57	60	61	63	64
Andel ansatte med barnehagelærerutdanning	37,7	¹ 38,5	40,2	38,0	40,9	36,3	36,4
Andel barnehager med åpningstid fra 9 inntil 10 timer pr. dag	12,0	^{**} I/T	9,5	9,5	0,9	1,1	2,7
Andel barnehager med åpningstid 10 timer eller mer pr. dag	84,0	^{**} I/T	90,5	90,5	99,1	98,9	97,3
Spesialtjenester barn og unge							
Nto. driftsutg. til barnevern pr. innbygger	2 212	2 552	2 469	2 683	2 910	2 120	2 218
Nto. driftsutg. til barnevern pr. innbygger 0-17 år	9 351	10 834	¹ 10 787	11 784	12 849	9 702	10 283
Nto. driftsutg. til barnevern pr. barn i barnevern	89 736	106 083	107 311	109 262	125 029	I/T	126 931
Barn med undersøkelse ift. antall innbyggere 0-17 år	6,5	6,1	6,1	7,2	6,6	I/T	4,9
Andel barn med tiltak ift. innbyggere 0-17 år	6,7	6,7	6,0	6,0	6,5	I/T	5,0
Barn med undersøkelse eller tiltak pr. årsverk	19,9	17,9	18,5	18,4	15,6	I/T	15,2
Stillinger med fagutd. pr. 1000 barn 0-17 år	4,5	5,0	4,5	5,0	5,5	4,7	4,8
Nto. driftsutg. til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste. Pr. innb. 0-5 år	4 369	5 052	² 4 992	5 155	5 580	8 499	9 188
Nyfødt med hjemmebesøk innen to uker	38	35	³ 38	38	79	84	88
Andel spedbarn som har fullført helseundersøkelse innen utg. av 8 leveuke i %	96	88	107	99	101	102	101
Andel barn som har fullført helseundersøkelse 2-3 år alder	101	93	89	90	89	98	97
Andel barn som har fullført helseundersøkelse 4 år alder	77	70	88	80	75	100	98
Andel barn som har fullført helseundersøkelse 1. klasse	72	76	87	78	70	87	87
Nto. Driftsutgifter til forebyggende arbeid, helse pr. innbygger	388	424	321	286	295	190	195
Andel barn som får ekstra ressurser til styrket tilbud til førskolebarn ift. til alle barn i komm. barnehager	27,8	24,0	24,3	26,2	28,4	20,2	18,6
Korrigerte bto. driftsutg. pr. barn, eksklusive minoritetsspråklige, som får ekstra ressurser i kommunale barnehager	338 824	503 417	488 346	⁴ 564 619	352 355	436 263	388 985

¹ Satsing på kompetanseheving blant ufaglærte og rekruttering av assistenter med fagutdanning har gitt positiv effekt. ^{**} Det foreligger ikke Kostra-tall.

Netto driftsutgifter i % av de totale utgifter til grunnskole ligger over kommunegruppe 13 og over alle kommuner i landet. Samtidig er netto driftsutgifter pr. elev i aldersgruppen betydelig lavere. Det er grunn til å anta at Nedre Eiker kommune har et trangere budsjett enn de andre kommunene, og at lovpålagte tjenester derfor tar en større andel av totalbudsjettet. Det kan også skyldes intern prioritering i budsjettssammenheng.

Korrigerte brutto driftsutgifter til SFO pr. bruker ligger fortsatt over gjennomsnitt både i Kostra og landet. Dette til tross for at tjenesten ble redusert med 3 årsverk i 2014. Gjennomsnittet i kommunegruppen har ligget stabilt de siste årene. Brutto driftsutgifter er ikke direkte sammenliknbare, da tallene ikke tar høyde for sykepenger som finansierer vikarbruk eller foreldrebetaling.

Korrigerte brutto driftsutgifter til skoleskyss pr. elev: Det er forholdsvis få elever som har rett til skolebuss, men i dette tallet ligger også spesialskyss av elever med ledsagerbehov. Dette trekker gjennomsnittet opp.

Brutto driftsutgifter pr. elev i Kulturskolen økte fra 2014 til 2016, men har i 2017 gått tilbake og under nivået i 2015. Samtidig har andelen barn 6 – 15 år økt. Kulturskolen har tatt inn flere elever i grupper. Dette gir tilbud til flere uten at totalbudsjettet øker. Økning i andel elever som får et tilbud i Kulturskolen har vært et mål og utviklingen er gledelig.

Barnehagene har en større prosentandel av kommunens totale utgifter enn kommunegruppe 13 og alle kommuner. Brutto utgifter pr. oppholdstimer ligger imidlertid lavere enn for kommunegruppe 13 og landet. Netto utgifter er vanskelig å måle, da nye regler gir redusert foreldrebetaling for husstander med lav inntekt. Dette vil gi seg forskjellig utslag fra kommune til kommune. Det er vanskelig å få helt korrekte tall for brutto utgifter også, da disse tar

med seg vikarbruk uten å korrigere for syke-/fødselspenger.

I Nedre Eiker er det praktisk talt bare heldags barnehager, mens andre kommuner har en større andel barnehager med redusert åpningstid.

1) Netto driftsutgifter til barnevern gikk litt ned fra 2014 til 2015, men har gått en god del opp i 2017, og ligger fortsatt en god del høyere enn kommunegruppe 13 og landet. Andelen barn med undersøkelse og tiltak ligger også høyere. Økt antall bekymringsmeldinger forårsaker det høye nivået. Gjennom arbeidet for å få flere saker over i Forebyggende enhet er målet å redusere utgiftene knyttet til barnevern. Ressursene som brukes til barn som faktisk har tjenester fra barnevern ligger lavere enn landssnitt.

2) Kommunen ligger langt lavere enn sammenliknbare kommuner og landet når det gjelder netto driftsutgifter til helsestasjons- og skolehelsetjeneste. Utgiftene til forebyggende arbeid pr. innbygger ligger imidlertid høyere.

3) Kommunen har økt i andelen hjemmebesøk til nyfødte innen to uker, men ligger fortsatt under kommunegruppen og landet. Årsaken til at denne indikatoren ligger langt bak landssnitt er analysert nærmere og målsettingen er å ligge på landssnitt. Den lave ressursbruken til helsestasjonen sammenliknet med kommunegruppe 13 er noe av årsaken.

4) Andelen barn i kommunale barnehager som får ekstra ressurser ligger høyere enn sammenliknbare kommuner og landet, mens brutto driftsutgifter ligger en god del lavere enn kommunegruppe 13. Utgiftene har gått drastisk ned i 2017.

KULTUR OG FRITID

Kultur skaper tilhørighet og identitet

Året har vært preget av stor aktivitet og et stort mangfold av kulturtilbud for å nå størst mulig del av publikum. Publikum i alle aldersgrupper skal ha mulighet til å velge et lokalt tilbud og arrangement som gir dem en god kulturopplevelse enten det er innenfor scenekunst, musikk, litteratur, idrett eller friluftsliv. Det er lagt stor vekt på bistand med lav terskel for arrangører innenfor en stor bredde av lokalt kulturliv både profesjonelle og amatører. Svært mange bidragsytere i lokalt kulturliv har behov for tilrettelegging i form av subsidiert leie, hjelp til utforming av materiell, annen markedsføring og bistand til gjennomføring av arrangement.

Det har vært fokus på forberedelser til 200-års jubileum for Solberg spinneri som en markør for arbeiderhistorie, industrihistorie og samfunnsutvikling i Nedre Eiker. Formidlingsprosjektet er tildelt midler fra Norsk Kulturråd og Sparebankstiftelsen DnB.

Det er videre lagt vekt på utvikling av tilbud til barn og unge for å gi størst mulig relevans både i drift av ungdomshus og bibliotek og ved ulike arrangement og øvrige tilbud. Det er gjort et betydelig ombyggingsarbeid i bibliotekslokalet for å tilby bedre arenaer til barn/unge. Biblioteket er en aktuell møteplass med høyt aktivitetsnivå og blir ofte trukket fram i regionen som et foregangsbibliotek på tjenesteutvikling og arrangement.

Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet, friluftsliv og anlegg ble vedtatt.

Store arrangementer hvor kulturvirksomheten enten har vært arrangør eller medarrangør:

- Erasmus +, EU prosjekt. Music does not bully . Dette ble arrangert i samarbeid med Litauen, Nederland og Finland. Det var aktiviteter en uke med fokus på samarbeid,

toleranse, mestring i forbindelse med musikkutøvelse. Det var i alt 30 deltagere.

- Akustisk i Eiker – konserttrekke på fire med kjente norske utøvere i samarbeid med lokalt arrangørmiljø
- UKM – Ung kultur møtes, en mønstring med 41 deltagere
- Friluftslivets dag, et gratis familiearrangement på Årbogen med ca. 700 oppmøtte. Flere lokale lag og organisasjoner deltok
- Sommertoget med stopp på Mjøndalen stasjon
- Kulturhælja med allsang på torget, legofestival, konserter, teater for barn og eldre, fortellervandring og vanndisco
- Julegrantenning på torget i Mjøndalen
- Samarbeid med Folkeakademiet om kulturarrangement og tilbud for hele befolkningen.
- TV- aksjonen til inntekt for UNICEF
- Den store Klesbyttedagen i samarbeid med Naturvernforbundet
- Vår- og høstmarked
- FN –uke med ulike arrangementer
- Det gule egget – teater for barn i samarbeid med Drammen kommune
- Eikergrøssen – vandreteater for ungdom

Priser og stipender

På biblioteket 5. desember ble musiker Simen Loe tildelt kulturstipend og frivillighetsprisen gikk til Kiwanis Nedre Eiker. Nedre Eiker Håndtverkerstipendet ble tildelt knivsmed Gunnar Momcilovic.

Friluftsliv

Friluftslivets dag ble arrangert 3. september i samarbeid med mange lag/foreninger med ulike typer friluftaktiviteter. O-lag, speidere, DNT Barnas turlag, Eiker soppforening, Røde Kors og Skogselskapet var blant deltagerne. Tilbakemeldinger både fra samarbeidspartnere og de 700 deltagere var gode. Der er

gjennomført flere skiltprosjekter i samarbeid med DNT Drammen og Omegn gjennom Nasjonalt turskiltprosjekt. Slutført er blant annet Sykkelskiltprosjekt i Finnemarka, skilting Årbogen mot Hagatjern og Ormetjern og Sirikirke.

Kulturminnevern

Kulturminnedagene med tema *Kulturminner i samfunnets tjeneste* ble arrangert i tidsrommet 13. til 17. september sammen med frivillige lag, foreninger og stiftelser. Det startet med lokale historiske boklanseringer på biblioteket hvor to nye bøker ble presentert av forfatterne, videre åpen dag hos Eiker Arkiv, Grafisk museum og Knudsen Smia. Det ble holdt kulturdag – Solbergspinn på Solberg spinneri og et seminar om Eikerdialekta på Portåsen. Det ble arrangert miniseminar for kulturstiftelsene med tema *Nersetterbåter* på biblioteket.

Det er utarbeidet skjøtselplaner i samarbeid med Buskerud fylkeskommune for tre automatiske fredede kulturminner.

Arrangørbistand

Lokale arrangører, både amatører og profesjonelle, store og små, har behov for bistand i ulike faser knyttet til et arrangement. Kultur og fritid yter bistand gjennom tilskuddsordninger i form av reduserte priser på lokaler, direkte støtte, praktisk bistand til markedsføring og/eller gjennomføring.

Kontoret har knyttet til seg en mediegrafikerkollega, noe som bidrar til å støtte og utvikle hjelpen til markedsføring. Kultur og fritid har et bredt samarbeid med arrangører, lag og foreninger om publikumsutvikling og planlegging/gjennomføring av tilbud.

FRIVILLIGSENTRALEN

I tillegg til de registrerte utførte de frivillige ved sentralen mange oppdrag som forblir uregistrerte. Dette fordi sentralen i mange tilfeller kun foretar den første kobling mellom den enkelte frivillige og brukeren.

Frivilligsentralen har fokus på å legge til rette for frivilligheten i kommunen. Sentralen er behjelpelig med lokaler, informasjonsmateriell og markedsføring av aktiviteter til frivillige lag og foreninger. Kommunen abonnerer på Tilskuddsportalen og foreninger oppfordres til aktiv bruk av portalen. Frivilligsentralen er behjelpelig med innmelding og opplæring. Det gjennomføres dialogmøte med frivilligheten en gang pr. år, samt utlysning og utdeling av Frivillighetsprisen. Sentralen ønsker bidra til bedre folkehelse, mestringsopplevelse og inkludering gjennom å gi frivillige meningsfulle oppgaver. TV-aksjonen ble gjennomført til inntekt for UNICEF.

Frivilligsentralen og frivilligkoordinatoren i Helsejensenten har hatt fokus på å rekruttere flere frivillige til sosiale tiltak på de forskjellige institusjonene. Rekrutteringen anses som vellykket og flere frivillige er i gang. Det er samarbeid med Røde Kors om besøksvenner.

DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN

Den kulturelle skolesekken har bestått av tilbud fra Buskerud fylkeskommunes regionale kulturelle skolesekk, Drammens Museum og den lokale skolesekken. I den lokale skolesekken har elevene fått oppleve kunst- og kulturuttrykk gjennom deltakelse og aktivitet i samhandling med profesjonelle kunst og kulturutøvere.

Årets Herman

Elever på 9. trinn fikk et tredelt opplegg gjennom prosjektet Dikt Ix Lix hvor diktskriving, språklek og utforskning stod sentralt. Prosjektet var et samarbeid med Portåsen - Wildenveys Rike.

Elevene ble invitert til å sende inn tekster. De innsendte tekstene ble vurdert av en fagjury. Tekstene var med i skrivekonkurransen Årets Herman. Vinnerne av Årets Herman ble kåret på Portåsen under et høytidelig arrangement og presentert i aviser og på sosiale medier.

Musikkseminar

Elever fra 8. trinn fikk kunnskap om den rytmiske musikkens historie gjennom en musikalsk reise fra 50-tallet og fram til dagens rytmer. Elevene møtte profesjonelle musikere og samhandlet med disse mot en stor konsert på Mjøndalen torg.

Jul på Temte gård

Elever på 3. trinn fra Krokstad og Åsen skoler fikk en opplevelse av hvordan de feiret jul i gamle dager og hva måtte gjøres i stand før julen startet. Elevene fikk ta del i julefeiringen på Temte gård. Inne i den gamle Lillebråten fra 1800-tallet var det pyntet til jul. Her ble det fortalt gamle julehistorier og bakstekjerringene ønsket velkommen til julekakebaking. Og gårdsnissen hadde lagt ut spor som ungene lette etter rundt gårdsbygningene.

Legningsseminar - FN-uka

Elevene møtte ulike foredragsholdere som informerte om legning og grenser. Arrangementet, "Jeg, deg og oss", ble holdt på biblioteket og var et samarbeid med organisasjonen Skeiv Verden, Bris, helsesøstre på skolene og biblioteket. Elevene deltok aktivt med gode spørsmål til de ulike foredragsholderne. Seminaret ble til etter behovsrelaterede samtaler med ungdom som har deltatt i fritidsaktiviteter.

DEN KULTURELLE SPASERSTOKKEN

Tilbud gis til beboere i institusjoner, omsorgsboliger og hjemmeboende eldre. En gang i året legges det spesielt til rette for stor dansekonsert for brukere med utviklingshemming. Dette kulturtiltaket gjøres også tilgjengelig for omkringliggende kommuner. Antall arrangementer konserter/kulturtilbud/dans/pubkvelder i egen regi ble 60 arrangementer. I tillegg er det lagt til rette for og medvirket ved 144 ulike tiltak, f.eks musikkterapi, snekkerverksted, Eldres dag, markeder, besøkstjenester, vandregudstjenester. Samarbeid med ungdomsskoler og barnehager om tilbud til eldre på institusjon. Kultur-Helse er også ansvarlig for tilrettelegging, foredrag og omvisninger ved Bråta Helse- og aktivitetssenter og mottar årlig delegasjoner fra inn- og utland. Innenfor Kultur-Helse er formålet å legge til rette for samarbeid mellom omsorgs- og kultursektoren. Midler fra Den kulturelle spaserstokken er en viktig faktor for utøvelse av dette samarbeidet. Det vektlegges å kunne tilby et mangfold av kunst- og kulturprosjekter overfor eldre i kommunen. Som tidligere er innvilget tilskudd fra spaserstokken avhengig av antall innbyggere over 67 år.

NEDRE EIKER BIBLIOTEK

Fra 2016 til 2017 økte besøkstallet fra 68.500 til 76.500, noe som tilsvarer at halvparten av innbyggerne var en ekstra gang på biblioteket i løpet av året. Det totale utlånet var på 79.082, en nedgang på 6.000 utlån fra 2016. Totalutlånet for barnebøker og fagbøker til voksne hadde små økninger i utlånet. De største nedgangene i utlånet var film for barn og skjønnlitteratur for voksne. Begge hadde en nedgang på tilsammen 4.000. E-bokutlånet utgjør rundt 2 % av utlånet og har like tall som i 2016.

Biblioteket søkte og mottok ekstern støtte fra følgende: 170.000 kroner fra BUFDIR til prosjektet «ferieaktiviteter og verksteder», 120.000 kroner fra Nasjonalbiblioteket til prosjektet «Ny barneavdeling og arrangementsområde», 150.000 kroner fra Sparebankstiftelsen DnB til prosjektet «Barnas leseamfi».

Det er gjort en betydelig omorganisering og bygging i biblioteklokalet. I samarbeid med arkitekten Aat Vos, ble det laget en plan for utvikling av lokalet. Den første delen har vært å få plass en arena for store barn og ungdommer. På høsten ble barnas leseamfi åpnet, et inspirerende amfi både for innbyggerne i Nedre Eiker, men også kulturinteresserte i regionen.

Biblioteket som møteplass og arrangør har stadig større betydning. Det ble tilbudt et bredt kulturprogram med en rekke arrangementer for publikum i alle aldre. Det ble arrangert 230 små og store arrangementer med til sammen 6.000 deltagere.

Foredraget med Lars Nilsen om ørret og ørretoppdrett ble et bidrag som markerte biblioteket blant innbyggere som vanligvis ikke bruker biblioteket. Helseforedrag av Audun Myskja var stor suksess. Biblioteket hadde forfattersamtaler med Åsne Seierstad, Ingvar Ambjørnsen, Erlend Loe og Kyrre Andreassen. Det ble gjennomført folkemøte om Buskerudbyen. Konsert med bandene Ljodahått og Dilettantene, samt film, foto og musikkforedrag med Dagfinn Kolberg.

I tillegg ble det også arrangert faste aktiviteter som «Lesestund» for de minste, «Bok og annet snacks» som er lese-sirkel for ungdom, «Møt en slektsgransker», Ungkino, Seniornett, som er dataopplæring for eldre, språkkafé for innvandrere, leksehjelp for grunnskoleelever, filosofikafé og strikkekafé. Det ble innledet et samarbeid med Høgskolen i SørøstNorge, der forskere skal gjennomføre foredrag på biblioteket, ett foredrag ble gjennomført.

Barne- og ungdomsbibliotekarene var ute i både barne- og ungdomsskolene med formidling av bøker til elevene. Det var totalt 86 organiserte tiltak rettet mot barn og unge. Disse nådde ut til 3.400 deltakere. Blant annet har alle 2. klassinger blitt invitert til bibliotekbesøk. Det er gjennomført ukentlige lesestunder for de minste barna, noe flere barnehager bruker flittig. Det var et allsidig program med mange aktiviteter i vinter- og høstferien. I sommerferien deltok biblioteket på Sommerles, som er en nasjonal lesekampanje. Ferietilbudene ble videreutviklet med ferieaktiviteter og verksteder for å gi alle barn og unge et innholdsrikt fritids- og ferietilbud uansett bakgrunn. Biblioteket tilbyr selvbetjent utlån og innlån. Biblioteket tilbyr også døgnåpen studieavdeling med møterom og lesesal.

Nedre Eiker bibliotek holder et høyt aktivitetsnivå og blir ofte trukket fram som et foregangsbibliotek på tjenesteutvikling og arrangement, noe som kan vises i at biblioteket hadde hele 61 redaksjonelle omtaler i aviser lagt inn på Atekst, selv med en av fylkets laveste andel bemanning pr. innbygger som er 0,22 årsverk pr. 1.000 innbyggere. Drammen har 0,39 og snittet i Buskerud er 0,35.

■ Eiker Arkiv

Eiker Arkiv har vært godt besøkt både av frivillige som gjør en arbeidsinnsats og andre besøkende som søker i arkivet. Til sammen er det omtrent 4,5 årsverk med frivillige som bidrar i Eiker Arkiv. I løpet av året kom noen nye frivillige til. Arkivet hadde 45 lokalhistoriske foredrag. Det ble behandlet 800 henvendelser med lokalhistoriske problemstillinger på epost. Alt av filmmateriale er digitalisert. I 2016 ble de nye sidene www.ekerarkiv.no opprettet, noe av innsatsen har gått på å oppdatere nettsiden ytterligere.

UNGDOMSHUSET DOWN UNDER

Ungdomshuset er et åpent treffsted for ungdom fra 13 år. Det tilbys kafe, shuffleboard, bordtennis, biljard, PS, TV, video og wii. Kjernevirksomheten har vært opplæring i musikk med hovedfokus på samspill/band med til sammen 52 deltagere. Det er også gjennomført egne prosjekter og kulturverksteder for barn med støtte fra BUFDIR (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet). Det ble avholdt huskonserter en gang pr. mnd med egne band og gjesteartister fra andre kommuner. Høydepunkter er julekonsert og sommerkonsert for familie og andre interesserte.

■ Utstyrsbasen

Her er det utlån av ski, skøyter, turutstyr og kanoer i tillegg til sykler som skolene disponerer. Stor etterspørsel etter både sommerutstyr og vintersportsutstyr. Midler fra BUFDIR gjør at basen har mye utstyr til utlån og det har vært en liten økning.

■ ERASMUS+

I høstferien arrangerte ungdomshuset et EU-prosjekt med midler fra ERASMUS+. Nedre Eiker var ansvarlig søker og samarbeidspartnere var fra Litauen, Nederland og Finland. Alle de 30 deltakere og ledere, bodde på Solsetra ved Hagatjern, aktiviteter foregikk på ungdomshuset. Tema for prosjektet var *Music*

Does Not Bully – og aktivitetene hele uka var knyttet opp mot samarbeid, toleranse, inkludering og mestring – i forbindelse med musikkutøvelse.

■ Mas (Music After Achool)

Musikkundervisning for elever fra 6. og 7. trinn fra skolene. Her møtes 20 barn til felles måltid og øving på valgt instrument. Deltakere er hovedsakelig rekruttert via skolene. Dette har blitt en veldig viktig møteplass for deltakerne.

■ Hobbyverksteder

Det er gjennomført ulike hobby- og håndverksverksteder for barn i alderen 10-14 år i ca. 20 uker med totalt 50 barn og unge. Deltagerne har fått prøve materialer og teknikker. Alle deltakere har fått med seg hjem det de har laget. Veldig populært tilbud med ventelister for å bli med. Midlene har ført til økt aktivitetstilbud på Down Under og ikke minst aktivitet til barn og unge, som ikke har deltatt på lignende aktiviteter tidligere.

■ Ung Kultur Møtes (UKM)

UKM er et tredelt arrangement. Kommunene arrangerer lokalmønstringene, herfra går noen videre til fylkesmønstring. Noen går videre fra fylkesmønstringen til UKM festivalen. Målsetting er at UKM skal stimulere og synliggjøre ungdommens kulturelle aktivitet lokalt, regionalt og nasjonalt. Arrangementet hadde totalt 41 deltakere. Arrangementet gjennomføres på en ettermiddag/ kveld, men UKM er viktig gjennom hele året slik at resultater fra både musikkundervisning, og andre kulturaktiviteter, skal kunne vises frem på UKM. Kulturskolen inviteres også til å delta med innslag på UKM.

■ Eikergrøssen

Eikergrøssen som ble arrangert 1. november er et *vandreteater*, hvor deltakerne skulle finne svar på en krimgåte. 40 deltakere i aldersgruppa 13-18 år var med.

■ Internasjonal arbeid

Kulturkveld ble gjennomført 24. oktober. Her møtte representanter fra 11 ulike land opp med stand med informasjon og mat fra eget land. Det var over 100 besøkende på ungdomshuset denne kvelden. Alle var med på en quiz, med spørsmål om alle nasjonalitetene som deltok.

■ Juniorklubbene

To av juniorklubbene ble vedtatt nedlagt i forbindelse med budsjett 2017 og derfor ble Steinberg og Krokstad juniorklubb nedlagt i løpet av våren. Utfordringen har vært å få de som har brukt tilbudene på Steinberg og i Krokstadelva, til å bli godt kjent med de to juniorklubbene som fortsatt driftes i Mjøndalen og i Solbergelva.

EKNES SVØMMEHALL

Skolesvømming er gjennomført 4 dager i uka for ordinære klasser på 3., 4., 6. og 8. trinn, to dager med 6 timer og to dager med 7 timer. Fredag formiddag har elever med spesielle behov med assistenter både fra barne- og ungdomstrinnet vært i bassenget. Det har vært en stor gruppe fra Eknes og Veiavangen ungdomsskoler som først har hatt trening i idrettshallen deretter i svømmehallen. Også «Veksthuset» og «Eiker Vekst» har hatt mange brukere med hver uke.

Svømmehallen er åpen for publikum alle hverdagskvelder, samt fredag og lørdag formiddag. I tidsrommet oktober- mars er det også åpent på søndag formiddag. I denne tida ble besøket økt med 741 personer sammenlignet med året før. Vanngymnastikk er et godt innarbeidet tilbud som bli gjennomført fire ganger i uka med mange deltakere. Svømmeklubben har hatt fast treningstid i hallen mandag, tirsdag, onsdag og lørdag samt søndag. To av dagene gjennomføres to treninger. Svømmeklubben har finansiert nye startpaller, med tilskudd fra Sparebanken Øst, som ble installert i hallen under sommerstenging.

STYRINGSINDIKATOR KULTUR OG FRITID	RESULTAT 2016	MÅL 2017	RESULTAT 2017	LANDET 2017
Antall utlån pr. innbygger (alle medier)	3,3	3,3	3,0	3,9
Er mediestammen relevant for bruker? (omløpshastighet) Barn/Voksne	1,6/1,5	1,6/1,5	1,7/1,2	1,4/0,9
Besøk pr. innbygger bibliotek	2,8	2,8	3,2	4,4
Brukertilfredshet bibliotek	5,4	5,4	- ³⁾	5,3/5,1
Antall arrangementer bibliotek (Samtale- og debattprogram, kulturprogram, opplæring/kurs/verksted, biblioteksopplæring, klassebesøk, arrangementer for barnehage)	290	290	350	I/T
Antall arrangement pr. år som får bistand fra Kultur	I/T	I/T	514	I/T
Barn/unge (Ungdata 2013) / Andel unge som har benyttet ungdomsklubb	15	15	15 %	32 %
Klubber og verksteder barn og unge	14	14	10 ²⁾	I/T
Antall deltagere (Kostral)/ Besøk pr. dag/kveld i åpningstid Åpne tilbud og kurs/verksteder	60	60	60 ¹⁾	I/T
Antall arrangement i egen regi ²⁾ (Verksteder, musikk, scenekunst, visuell kunst, annet)	I/T	I/T	374	I/T

¹⁾ 2 juniorklubber er nedlagt ²⁾ 2 avlyst pga manglende påmeldinger ³⁾ Tall fra innbyggerundersøkelse som ikke gjennomføres årlig

■ Målet er ikke nådd ■ Målet er delvis nådd ■ Målet er nådd

NØKKELTALL	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kultur og fritid						
Juniorklubber og Down Under ¹⁾	5	5	5	5	5	3
Besøk i fritidsklubbene og Down Under	8 400	8 400	6 500	6 500	9 000	8 000
Kurs/grupper i fritidsklubbene ²⁾ , ant. deltagere	17 605	17 605	4 500	4 500	4 900	36 661
Antall lånetakere i utstyrsbasen					377	405
Antall utlån fra utstyrsbasen ³⁾					1 231	1 243
Besøk på biblioteket	65 000	66 000	66 000	66 000	68 500	76 263
Digitale besøk i bibliotekets katalog ⁴⁾	22 376	20 103	23 627	24 402	26 376	126 986
Utlån bibliotek	83 163	79 136	80 694	78 732	84 603	79 082
Besøk svømmehall	20 382	20 435	20 170	20 248	19 378	19 919
Skolesvømming og Nedre Eiker Svømmeklubb	34 200	35 308	39 340	36 192	36 330	37 081
Frivilligsentralen: Antall frivillige	60	71	89	118	125	150
Frivilligsentralen: Antall registrerte oppdrag	1 177	1 864	1 414	1 115	1 349	1 443

1) Det var fire juniorklubber og ungdomshuset Down Under ved inngangen til året. Etter påske ble Steinberg juniorklubb lagt ned, og fra sommeren ble Krokstad juniorklubb lagt ned. Ved oppstart på høsten var det kun igjen to fritidsklubber, Solberg og Mjøndalen og ungdomshuset Down Under.

2) I denne oversikten setter vi opp antall personer som har deltatt på musikkurs og kulturverkstedene. I tillegg kommer antall deltagere i UKM, Internasjonal kulturkveld, huskonserter, avslutningskonserter, bandøving i øverom, Eikergrøssen, lån av danserommet til trening, ERASMUS samt prosjekter og aktivitetsgrupper i regi av barnevernet på dagtid. I 2017 var det ingen skoler som brukte lokalene våre til musikkundervisning.

3) Det er foretatt en opprydding i registreringen av kunder. Noen som er bosatt i andre kommuner er slettet og dobbel registrering av kunder er fjernet.

4) I systemet registreres tallene på en ny måte som gjør at tallene økte vesentlig.

KULTUR OG FRITID RAMMEOMRÅDETS RESULTAT I HELE 1.000 KR	REGNSKAP	BUDSJETT (ENDRET)	AVVIK I KRONER	AVVIK I %
Driftsutgifter	28 000	28 066	66	-0,2
Driftsinntekter	-10 881	-10 881	0	-0,0
Netto	17 119	17 185	-66	-0,4

- = merinntekt/mindreutgift + = mindreinntekt/merutgift

Rammeområdet har et mindreforbruk på 66.000 kroner som skyldes: 51.000 mindreforbruk på diverse lønnsposter og 15.000 kroner mindreforbruk på diverse driftsposter.

KOSTRA Kultur og fritid	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2017 KOSTRA- gruppe 13	2017 Landet utenom Oslo
Nto. driftsutgifter til kultur pr. innbygger	1 064	1 082	1 232	1 178	1 279	1 238	2 167	2 238
Nto. driftsutgifter til kultur i % av komm. utg.	2,6	2,4	2,6	2,5	2,7	2,5	4,0	3,9
Bto. investeringsutgifter til kultursektoren pr. innbygger	¹⁾ 123,7	²⁾ 177	319,0	49,0	6,1	89	768,1	857,7
Nto. driftsutgifter til folkebibliotek pr. innbygger	165	159	173	173	183	180	256	278

¹⁾ Lyssetting av Mjøndalen bru.

²⁾ Økning skyldes flomskader kulturbygg og rehabilitering garderobes Eknesbadet.

Nedre Eiker bruker betydelig lavere i andel av budsjett og beløp pr. innbygger enn kommunegruppen og landet. Det samme gjelder utgifter til bibliotek. Andelen som brukes til kultur har gått ned i 2017.

HELSE OG VELFERD

Livskvalitet og egen mestring

Delmål 5 i Kommuneplanens samfunnsdel sier at «Nedre Eiker er en foregangskommune innen bruk av omsorgsteknologi for at brukere som har behov for tjenester skal oppleve trygghet og mestring». I følge Helsedirektoratet er Nedre Eiker en foregangskommune etter at det har vært satset på opplæring og implementering av teknologiske løsninger de siste to årene. Strategi for implementering av velferdsteknologi 2017 -2020 ble vedtatt i helse og velferdsutvalget på våren og er retningsgivende for dette arbeidet.

Temaplan for Helse og velferd «Tidlig innsats hele livet» for perioden 2017 – 2020 ble vedtatt i Helse og velferdsutvalget i juni og i kommunestyret i september. Planen gir retning for utviklingen av tjenestene fram til «Nye Drammen» er etablert.

HOVEDUTFORDRINGER

Hovedutfordringer har vært økende press på sykehjemsplassene og mange utskrivningsklare pasienter som har måttet vente i 2. linjetjenesten. Det har vært gjennomført en analyse av framtidig behov for heldøgns tjenester som viser at behovet øker med ca. 24 plasser fram mot 2020 og ytterligere 96 plasser i 2030. Bergningene er basert på antall eldre over 80 år og en dekningsgrad på 14 %. Analysen ligger til grunn for planene om bygging av nytt helseknutepunkt med bl. a. sykehjem og omsorgsboliger i Krokstadelva.

Teamet for psykisk helse har hatt et kapasitetsproblem med 249 nye henvendelser og ventetider opp mot 4 måneder. Teamet merker økt pågang både fra spesialisthelsetjenesten ved distriktpsykiatrisk senter (DPS) og fastlegene. Det forventes at

kommunehelsetjenesten ivaretar oppfølging av behandling etter utskrivelse fra DPS i økende grad, samt at behovet for tjenester på kveldstid er økende.

Etterspørselen etter rettighetsfestede tjenester som Brukerstyrt Personlig Assistanse (BPA) har fortsatt å øke og det har vært nødvendig med kjøp av to utenbygds plasser til yngre innbyggere kommunen pr. i dag ikke har tilbud til.

Sykefraværet er fortsatt høyt til tross for at mange tiltak er iverksatt. Det er store variasjoner mellom virksomheter og avdelinger.

SATSINGSOMRÅDER

Mer tid til brukerne i hjemmetjenesten

Hjemmetjenesten har benyttet verktøyet M_solution hele året for å måle ATA (Ansikt Til Ansikt) tid daglig. Dette verktøyet har bevisstgjort tjenesteyterne i hvordan tiden benyttes. Tjenesten er effektivisert med 6,5 prosentpoeng, tilsvarende ca. 4 årsverk, fra en ATA tid på 48 % ved inngangen av året til 54,5 % i desember. Dette er 6,5 prosentpoeng under målsetningen på 61 % og det må vurderes om målsetningen er realistisk. Indirekte brukeropp-gaver tar ca. 23 % av arbeidstiden og transport ca. 22 % målt ved årsskiftet. Effektiviseringen, samt tilførte årsverk, har gjort tjenesten i stand til å håndtere stadig sykere hjemmeboende brukere og har bidratt sterkt til å holde presset på heldøgntjenester under kontroll.

■ Innsatsstyrt finansiering (ISF)

Planene om å innføre ISF i hjemmetjenesten er satt på vent i påvente av Nye Drammen. Det har imidlertid vært ført et skyggeregnskap og tjenestetildelere er bevisste på hvor mange timer hjemmesykepleie som kan «bestilles» hver uke. Dette har

bidratt til å holde bestillingene på et nivå som tjenesten kan yte innenfor tildelt ramme.

VELFERDSTEKNOLOGI

Kommunen har de to siste årene vært prosjekteier for tre prosjekter som nå gir gode resultater.

To av prosjektene har vært et samarbeid mellom Nedre Eiker, Øvre Eiker og Kongsbergregionen:

■ Innovasjonsmidler fra Fylkesmannen til opplæring av medarbeidere i Velferdsteknologiens ABC

Fra Nedre Eiker har 17 medarbeidere fullført opplæringen og 29 nye har startet opp. Det har vært arrangert samlinger for ressurspersonene hvor leverandører er invitert inn for å demonstrere sine løsninger. Det er også utarbeidet en rapport om responstjenester, samt informasjonsfolder til innbyggere om hva som er innbyggerens eget ansvar, hva som er Nav hjelpemiddelsentrals rolle og hva som er kommunens ansvar. I tillegg er det utarbeidet en syvtrinnsmodell for hva som må sjekkes ut eller gjøres for å sikre at de løsninger som tas i bruk følger «Normen for informasjonssikkerhet og personvern».

■ Det nasjonale velferdsteknologiprogrammet for spredning av teknologi

Prosjektmidlene er benyttet til lønnsmidler til implementeringsansvarlig som skal bistå ressurspersoner i å igangsette teknologiske løsninger. Prosjektleder har også deltatt på samlinger i det nasjonale programmet og delt kommunens erfaringer. Begge disse prosjektene har effekt ved at kompetente ansatte etterspør teknologiske løsninger for å dekke brukerbehov.

■ Skjønnsmidler fra Fylkesmannen til å spre informasjon om teknologi til kommunens innbyggere

Det er gjennomført to hele informasjonsdager for innbyggere og ansatte Nedre og Øvre Eiker, tilsammen møtte ca. 120 deltagere. Det er også anskaffet hjelpemidler til visning og utprøving.

Sykesignalanlegget på Bråta er oppgradert og digitalt tilsyn tas i bruk ut fra brukerbehov. (f.eks. sengematter, fuktighetsmatter, kinnkontakt). Arbeidet med utbedring av sykesignalanlegg videreføres i 2018 på Spinnerisletta og Solberglia.

Det er målt gevinster ved innføringen av teknologiske løsninger, både for brukere og kommunen (Se skjema under).

I tillegg er det tatt i bruk robotstøvsugere i tjenester til funksjonshemmede, elektroniske nøkkelbokser i hjemmesykepleien og mobil omsorg.

Type teknologi	Antall	Brukers erfaring	Kommunens erfaring
Medisindispensere	17	<ul style="list-style-type: none"> ■ Økt egenmestring, medisiner til rett tid ■ Medisiner tas som forskrevet, medfører bedre helse ■ Økt frihet, økt trygghet, mer privatliv 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Tid som ble brukt til medisinutlevering kan omdisponeres til andre oppgaver ■ Avlaster «morgentrykket» i hjemme-sykepleien ■ Riktig medisin til riktig tid og færre avvik - økt trygghet hos helsepersonell ■ Reduksjon i antall kjørte km = reduksjon i kostnad
Digitalt tilsyn Sengematter Fuktighetsmatter Kinnkontakt	24	<ul style="list-style-type: none"> ■ Trygghet for bruker og pårørende når bruker ikke er varslingsdyktig og har behov for mye bistand ■ Økt søvnkvalitet ■ uforstyrret søvn ■ mer opplagt på dagtid ■ Unngår/fanger opp fall 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Mer reell og riktig prioritering av oppgaver ut ifra hjelpebehovet ■ Redusert fare for fall og bidrar til hjelp i rett tid.
Xcenter roommate - intelligent trygghets-sensor som viser brukerens plassering i rommet	5	<ul style="list-style-type: none"> ■ Trygghet for bruker og pårørende når bruker ikke er varslingsdyktig og har behov for mye bistand ■ Økt søvnkvalitet ■ uforstyrret søvn ■ mer opplagt på dagtid 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Behovet for fastvakt om natta ble redusert/utelukket ■ Reduserer behov for nattetilsyn og stress hos personalet og pårørende
Døralarm	24	<ul style="list-style-type: none"> ■ Økt trygghet, fanger opp hvis bruker går ut om natten ■ Kartlegging av hjelpebehov og avklaring av nattevandring ■ Riktig hjelp til rett tid 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Utsette / forebygge mer omfattende tjenester. ■ Reduserer stress og gi økt trygghet for pårørende /medarbeidere
GPS	8	<ul style="list-style-type: none"> ■ Større frihet og trygghet for bruker og pårørende ■ Mindre inngripende enn uønsket institusjonsplass 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Utsetter behov for institusjonsplass/ omsorgsbolig med bemanning
Robotsel - Paro	2	Skaper trivsel for personer med stor kognitiv svikt, kan roe ned bruker ved uro og engstelse	<ul style="list-style-type: none"> ■ Reduserer behov for mer inngripende tjenester ■ Redusert medikamentbruk
AV 1 - Kommunikasjonsrobot for langtidssyke barn/ungdom	1	Eleven som benytter AV1 blir kjent med klassen hun skal begynne i til høsten og teknologien vil lette overgangen til ordinær skole	<ul style="list-style-type: none"> ■ Eleven kan delta i vanlig skolegang ■ Reduserer behov for andre tiltak

KOMPETANSEUTVIKLING

Virksomhetene har fokus på fag- og kompetanseutvikling i tråd med brukernes behov og samfunnets krav. Bruk av smertekartleggingsverktøyet «Mobid 2», til personer med kognitiv svikt, har fortsatt og har bidratt til at flere brukere har fått riktig smertelindring. Verktøyet er prøvd ut på personer med utviklingshemming og fagtidsskriftet «Sykepleien» har publisert en artikkel om kommunens arbeid som viser at verktøyet kan benyttes til denne brukerguppen med noen tilpasninger.

Rutinene for lindrende behandling, «Livets siste dager», er tatt i bruk i elektronisk versjon og benyttes nå til alle døende som har behov for det.

E-lærings kurs benyttes i økende grad for å nå flest mulig ansatte med nødvendig kompetanse. Virksomhetene arbeider

for å være aktive læringsarenaer for studenter, elever og praktikanter. Prosjektet «Menn i helse», som gir menn i aldersgruppen 25 - 55 år som har falt ut av arbeidslivet en helsefagarbeiderutdanning, videreføres i samarbeid med NAV og flere kommuner i Nedre Buskerud, bl.a. Drammen.

Lederskolen er videreført med modulene «Samhandling, kommunikasjon og forhandlingskompetanse» 7,5 stp. og «Juss for ledere i helse- og omsorgstjenesten», 7,5 stp.

INSTITUSJONSTJENESTEN

Institusjonstjenesten har hatt stort fokus på og ser gode resultater av forebygging av underernæring. Alle brukere har ernæringsjournal. Middag senere på dagen er innført både på sykehjemmene og til hjemmeboende. Målet er bedret

ernæringsssituasjon. Bruken av RISIKO tavler for å forebygge uønskede hendelser er videreutviklet og det planlegges overgang til elektroniske tavler. Målrettet miljøterapi for mennesker med demenslidelse både innen boligomsorg og institusjon, samt behandling av mennesker med delirium har vært satsingsområder. Solberglia sykehjem ønsker å skape en møteplass for nærmiljøet og det er derfor etablert kafé i samarbeid med NAV. Det er ansatt frivilligkoordinator i 50% stilling som rekrutterer og følger opp frivillige som bidrar til trivsel og aktivitet både for hjemmeboende og sykehjemsbeboerne.

Solberglia sykehjem har gjennomført et toårig prosjekt i samarbeid med arbeidslivssenteret, tillitsvalgte og vernetjenesten for å øke nærværet og redusere sykefraværet. Ved oppstart var sykefraværet i overkant av 20 %. I 2017 var gjennomsnittlig fravær redusert til 13,3 %. I prosjektet har det i tillegg vært fokus på kompetanse, bl.a. ressurspersoner som benyttes i hele virksomheten som forflytningsveiledere og skadeavvergingsinstruktører og det jobbes med større grad av samhandling mellom avdelinger.

TJENESTER TIL FUNKSJONSHEMMEDE

I 2017 er første året i et toårig kompetansehevingsprosjekt i målrettet miljøarbeid og hverdagsmestring gjennomført. Dette er i samarbeid med spesialisthelsetjenesten i Vestre Viken og Sykehuset Vestfold, samt Drammen kommune. Prosjektet har vært en stor satsning for de ansatte. Deler av arbeidet ble presentert på fagdager og på en stor fagkonferanse på Storefjell i høst.

Flere innbyggere med funksjonsnedsettelse flyttet i egen bolig og de har ulike behov og ønsker for individuell tilpasning av tjenestene. Det utfordrer kommunen til å tenke nytt og tilpasse sin tjenesteyting i tråd med statlige føringer. Både personlig assistanse, bistand fra ambulerende team og mer tradisjonelle omsorgsboliger med bemanning blir benyttet. Tjenester til funksjonshemmede gir i økende grad tjenester som krever kompetanse og virksomheten jobber for å øke antall faglærte ansatte med ulike høyskoleutdanninger som syke-, vernepleiere, pedagoger og sosionomer.

■ Aktiviteten Killingrud

Det er vedtatt å bygge et nytt bygg til Aktiviteten for å møte framtidens behov. Bygget er over 2 etasjer med ferdigstillelse i februar 2019. Aktiviteten Killingrud skal romme et dagaktivitetstilbud for utviklingshemmede med inntil 40 plasser. Bygget vil legge til rette for varierte aktiviteter både ute og inne, og bli et godt tilbud til en brukerguppe med svært ulike behov. Plassene på Eiker Aktivitetssenter er sagt opp og det vil bli en gradvis overføring av brukerne til Aktiviteten Killingrud i løpet av 2019. Pengene kommunen i dag betaler til Øvre Eiker for Eiker Aktivitetssenter skal dekke kostnadene til økt tilbud i egen kommune.

■ Mikkelsveien omsorgsbolig

Det er vedtatt bygging av tilrettelagte boliger i Mikkelsveien på Hovjordet innflytting i mai 2019. Omsorgsboligene bygges i to etasjer med fire leiligheter i hver etasje. Det er et økende behov for tilrettelagt botilbud med bemanning til innbyggere med omfattende hjelpebehov og boligene i Mikkelsveien vil bidra til å imøtekomme dette.

HELSETJENESTEN

Transport og hjelpemiddeltjenesten er nå organisert sammen med ergo- og fysioterapeuter, samt innsatsteam for å sikre et tett og faglig godt samarbeid. Samarbeidsavtalen om Aktiv Eiker ble avsluttet fra årsskiftet 2017/2018. Høsten har vært benyttet til å planlegge videreføring av frisklivstilbud for innbyggere over 18 år. Det har også vært satset på kompetansebygging både i motiverende intervju (MI) og kognitiv terapi.

■ Psykisk helse

Kommunen fikk midler til «Rask Psykisk Helsehjelp» som et kommunalt tilbud for innbyggere over 18 år med lettere psykiske lidelser med igangsetting i 2018. En dreining fremover til ytterligere kursvirksomhet og tilbud om rask psykisk helsehjelp vil kunne gi et bedre tilbud og bidra til å redusere ventetiden, særlig for innbyggere med utfordringer med angst og depresjoner. Det ble ansatt psykolog til flyktningtjenesten, psykisk helse og rus på våren.

Team psykisk helse har tatt i bruk *recovery* som metode. Recovery er et samarbeid med brukerne om deres bedringsprosess med fokus på å skape et best mulig liv med de utfordringer de har. Det handler om å være sjef i eget liv og å formidle håp. Metoden krever stor grad av brukerinvolvering, «ingenting om meg uten meg». Recoveryprosjektet skjer i samarbeid med Drammen kommune. På våren ble det avholdt seks heldagssamlinger og fire refleksjonssamlinger til en ressursgruppe på totalt 30 personer fra Nedre Eiker. Flere deltakere hadde egen erfaring fra bedringsprosesser. Psykisk helse startet, sammen med Mental Helse, recoveryverksted senhøstes som er et åpent tilbud for alle for å diskutere små og store utfordringer i hverdagen. Samlingene holdes på Samfunnshuset.

Recoveryverksted er også igangsatt i boliger innen avdeling psykisk helse. Recoveryprosjektet viser at ansettelse av brukere med erfaringskompetanse på Veksthuset er en unik måte å jobbe sammen på. Det tette samarbeidet med Mental Helse om drift av kafé, sosiale sammenkomster på helger og i høytider, verdensdagen for psykisk helse, gir et godt grunnlag for å jobbe sammen om tjenesteutvikling.

■ Innsatsteam

Innsatsteam arbeider med hverdagsrehabilitering, hjemmerehabilitering og kompliserte sykepleieroppgaver. De vurderer og kartlegger pasienter, ofte på sykehuset, for å planlegge og trygge pasienten før hjemreise og følger tett opp de første to ukene hjemme. Hovedfokuset i innsatsteam er hverdagsrehabilitering og dokumentasjonen viser at det nytter.

■ Barn

Fysioterapitjenesten for barn har startet med både tverrfaglige konsultasjoner og gruppesamtaler. I tillegg har fysioterapeut fått ansvar for «Helse- og livsstilsgruppene» i samarbeid med Familisenteret og Aktiv Eiker,

■ Psykososialt kriseteam

Det er inngått samarbeidsavtale mellom Nedre- og Øvre Eiker om psykososialt kriseteam (PKT) fra 2017. PKT's hovedoppgaver er å bistå personer i akutt krise etter traumatiske hendelser, samt å bistå i større krisehendelser som en del av kommunenes beredskap. Hendelsene teamet har vært tilkalt til er enkelthendelser knyttet til brå, uventet død eller alvorlige trusler.

Teamet følger opp de rammede i akuttfasen og sørger for nødvendig bistand fra kommunale instanser som blant annet fastlege, helsesøster, familiesenter, psykisk helse og NAV.

TJENESTETILDELING OG SAMORDNING

Boligtjenesten og fellesfunksjoner i etat Helse og velferd er nå lagt til «Tjenestekontoret» med navnet «Tjenestetildeling og samordning». Det har vært en økning i antall saker og antall innvilgede tjenester er økt tilsvarende. I prosjekt «Leie til eie» har en beboer kjøpt «sin» kommunale bolig og to innbyggere har fått hjelp til å kjøpe egen bolig og derigjennom flyttet ut av kommunal bolig.

STYRINGSINDIKATORER INSTITUSJONSTJENESTEN	STATUS 2016	MÅL 2017	RESULTAT 2017
Andel planlagte/gjennomførte samtaler med brukere og pårørende	100%	100 %	100%
Beboere/pårørendes opplevelse av å være med i utforming av tiltaksplaner ¹⁾	I/T	4,5	2,9
Fravær av alvorlige trusler ³⁾ og vold med personskaade	34	30	70
Fravær av alvorlige ²⁾ avvik i legemiddelhåndteringen	20	12	31
Beboere opplever at de kommer ut i frisk luft ¹⁾	I/T	4,7	5,1
Tilfredshet med mattilbudet*	I/T	5,2	5,2
Andel brukere med ernæringsplan i løpet av de første 14 dager etter innkomst	80%	90%	100 %
Andel brukere med årlig legemiddelgjennomgang	70%	80%	80 %
Andel brukere med oppdatert IPLOS- registrering min. 2 ggr pr. år.	70%	90 %	100 %
STYRINGSINDIKATORER HJEMMETJENESTEN	STATUS 2016	MÅL 2017	RESULTAT 2017
De ansatte kommer til avtalt tid ¹⁾	I/T	4,6	3,8
Brukere får beskjed når hjemmetjenesten er forsinket*	I/T	4,5	3,0
Andel hjemmeboende personer med demens hvor ernæringsstatus er kartlagt og oppfølging planlagt	I/T	85%	40%
Antall tjenesteytere per pasient med 4 besøk per dag i en telleperiode på en uke (benytte M-Solution)	I/T	16	15
Oppnådd ATA tid (Ansikt til ansikt tid)	48%	61%	54,5%
Fravær av alvorlige ²⁾ avvik i legemiddelhåndteringen	84	30	60
Antall pasienter hvor medisindispenser erstatter besøk fra hjemmesykepleien (hos de som kan benytte dette)	I/T	15	17
Belegg på øyeblikkelig hjelp døgnplasser	42%	45%	38,6%
STYRINGSINDIKATORER PSYKISK HELSE OG RUS	STATUS 2016	MÅL 2017	RESULTAT 2017
Andel av beboere i omsorgsbolig for psykisk helse som har IP med egenformulerte mål	61%	90%	77,3%
Andel av beboere i botiltak for rusmisbrukere med handlingsplan med egenformulerte mål	66%	80%	50%
Antall opprettede, kunnskapsbaserte gruppetilbud ved psykisk helseteam	2	3	3
Antall alvorlige avvik vold og trusler ³⁾	39	< 2	6
STYRINGSINDIKATORER FYSIO/ERGO OG INNSATSTEAM	STATUS 2016	MÅL 2017	RESULTAT 2017
Antall gjennomførte hverdagsrehabiliteringsforløp	41	60	38
Antall deltagere i fallforebyggende grupper årlig	I/T	70	> 53
STYRINGSINDIKATORER FYSIO/ERGO OG INNSATSTEAM	STATUS 2016	MÅL 2017	RESULTAT 2017
Fravær av uønsket hendelse vold.	10	10	15
Fravær av alvorlige trusler ³⁾	10	12	8
Fravær av avvik fra kap. 9 bruk av tvang og makt	16	12	21
Fravær av alvorlige** avvik i legemiddelhåndtering	29	5	10
Gjennomført samarbeidsmøte med bruker / pårørende / verge minimum en gang per år.	I/T	90 %	92%
Brukere / pårørende / verger som har medvirket i utarbeidelse av egen dags- og ukesplan.	I/T	90 %	70%
Andel brukere som har et aktivitetstilbud (både dag og fritid) i tråd med egne ønsker.	I/T	80 %	94%

¹⁾ Måles ved brukerundersøkelse, skalaen går fra 1-6, hvor 6 er best. ²⁾ feil medisin/feil dose/feil pasient ³⁾ Trusler = trusler, sjikane og trakassering

■ Målet er ikke nådd ■ Målet er delvis nådd ■ Målet er nådd

■ Brukerundersøkelser

Det er gjennomført brukerundersøkelse i hjemmetjenesten og bruker- og pårørendeundersøkelse i institusjonstjenesten. Noen resultater fra disse undersøkelsene framgår av målekortet. Beboerne i institusjon oppgir gjennomgående å være mer fornøyde enn pårørende. De trives der de bor, opplever at de kommer ut i frisk luft og er fornøyde med mattilbudet. Alle beboere og pårørende har fått tilbud om samtale og alle planlagte samtaler er gjennomført. Ett av temaene i samtalen er brukers tiltaksplan. Hverken bruker eller pårørende opplever at de er med og utarbeider tiltaksplaner i tilstrekkelig grad og dette vil virksomhetene ha mer fokus på i 2018. Dette gjelder også de hjemmeboende. Brukerne opplever at de blir behandlet med respekt og de hjemmeboende opplever at de får den hjelpen de trenger for å kunne bo hjemme. I hjemmetjenesten er brukerne minst fornøyd med at tjenesten kommer til avtalt tid, samt at de får beskjed ved forsinkelser. Både hjemmeboende og institusjonsbeboerne svarer at de «alt i alt» er fornøyde med tjenesten.

■ Avvik og uønskede hendelser

Det er god kultur for melding av avvik og uønskede hendelser. Aktiv bruk av systemet bidrar til kontinuerlig forbedring av tjenestene. Det er meldt 2.222 hendelser, og målet om at 80 % av

sakene skal være behandlet og lukket til enhver tid er nådd.

Virksomhetene har hatt fokus på å forebygge vold og trusler. Det er gjennomført ROS-analyser, tema har vært diskutert på avdelingsmøter og ansatte er blitt oppfordret til å melde fra. Det er fokus på arbeidsmiljø, teknologi og kompetansehevede tiltak for å sette ansatte i stand til å håndtere truende situasjoner og avverge vold. Dette har bevisstgjort ansatte og kan ha bidratt til at det er kommet inn flere/færre meldinger enn forventet i flere av virksomhetene. Helsetjenesten har hatt et særlig fokus på trusler og vold med systematisk opplæring av ansatte etter flere alvorlige hendelser i 2016.

Selv om virksomhetene ikke har nådd sine mål innenfor området legemiddelhåndtering, utgjør disse avvikene et lite volum, sett opp mot antall legemiddelhåndteringer som utføres i løpet av et år. Ingen av avvikene har medført pasientskade. Avvik blir gjennomgått både med enkeltpersoner og på personalmøter for læring og tiltak blir iverksatt for å unngå eller redusere framtidige avvik. 80 % av beboerne på institusjon eller i omsorgsbolig har hatt en gjennomgang av sine medikamenter av lege.

Målet om at 85 % av hjemmeboende personer med demens skal ha kartlagt sin ernæringsstatus og oppfølging skal være planlagt, er ikke nådd.

53 innbyggere deltok på fallforebyggende grupper på Bråta, i

regi av fysioterapitjenesten, 35 av disse deltok på flere grupper og mange oppnådde økt styrke. I tillegg er styrketrening en viktig del av tilbudet til brukerne av alle dagtilbudene på Bråta.

Det er registrert 21 avvik knyttet til Helse- og omsorgstjenesteloven kap. 9 «Rettsikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkeltpersoner med psykisk utviklingshemming» Det er hendelser hvor det har blitt brukt tvang som ikke er hjemlet i vedtak. Situasjonene som er rapportert er mindre inngripende tiltak, som for eksempel å ikke lage kaffe til beboer midt på natten, selv om dette var beboers ønske. Samarbeid med pårørende er et fokusområde innenfor tjenester til utviklingshemmede. Samarbeidsmøter er gjennomført men medvirkning i dags- og ukeplaner må fortsatt forbedres.

■ Kommunale Akutte Døgn (KAD)

Kommunene fikk ansvar for å opprette Kommunale Akutte Døgn (KAD) plasser innenfor området psykisk helse og rus fra 2017. Eierkommunene av legevakta i Drammen besluttet å legge dette til KAD plassene der. Det var knyttet stor spenning til hvor stort behov det ville bli for KAD plasser til denne brukergruppen, men etterspørselen har vært svært lav. Beleggsprosenten på KAD plasser er noe redusert fra 2016 til 2017 og det vil bli iverksatt et arbeid opp mot fastlegene for å øke bruken av KAD plassene i 2018.

Nøkkel tall: Helse og velferd	2013	2014	2015	2016	2017
Tjenestetildeling					
Totalt antall saker	2522	2693	2352	2251	2454
- innvilget	1913	2005	1771	1646	1834
- gitt avslag (klager)	145(23)	186(23)	138 (27)	136 (29)	119 (25)
- avsluttet uten behandling	464	502	443	469	501
Saksbehandlingstid (dager)	30	31	30	41	43 ¹⁾
Totalt antall saker boligkontor	231	180	191	257	213
- innvilget	103	89	99	201	139 (19)
- gitt avslag (klager)	42(3)	36 (2)	42 (2)	26(1)	17 (2)
- avsluttet uten behandling	75	52	40	30	60
Antall henvendelser koordinerende enhet	29	43	28	28	42
- innvilget under 18 år	14	16	7	14	12
- innvilget over 18 år	22	20	21	12	27
- avslag	5	7	1	1	3
- omgjort	2	5	0	1	0
Samhandlingsreformen					
Antall betalingsdøgn (overliggedøgn)			137	454	734
Dekningsgrad heldøgns omsorg					
Antall plasser institusjon	122	111	106	104	106
Hvorav korttidsplasser	32	32	32	32	34 ²⁾
Hvorav langtidsplasser	65	65	65	65	65
Hvorav kjøp utenbygds	24	14	9	7	7
Antall omsorgsboliger med bemanning		56	56	56	54 ³⁾
Sum plasser sykehjem/omsorgsboliger	177	167	162	160	160
Hjemmetjenester					
Antall brukere med trygghetsalarm	448	469	460	464	458
Antall brukere dagsenter (Bråta og Aktiv-i-teten)	57	70	93	101	87
Antall brukere praktisk bistand (hjemmehjelp)	410	401	353	325	313
Hjemmesykepleie pr. 31.12	439	401	419	461	425
Antall brukere med tjenester fra innsatsteam				202	146
Antall brukere med tjenester fra innsatsteam					
Henvendelser til kriseteamet	7	6	3+3 tlf.	8	9 (5) ⁴⁾
Nye henvendelser til psykiatrisk team	197	220	166	174	249
Henvendelser til legevakta	-	6 787	-	6 520	7644
Innmelding om smittsomme sykdommer	38	51	41	53	59
Lev Vel – gjennomsnittelig besøk pr. dag (pr. år)	17,5	16,2	19,6	16,6	16,5
Veksthuset – gjennomsnittelig besøk pr. dag (pr. år)			20,5	20,9	22
Aktiv Eiker – nye henvisninger		283	212	166	127 ⁵⁾

¹⁾ Søknader blir registrert inn og det sendes ut svar samme dag. Saksbehandlingstiden varierer og noen søknader kan ligge lenge i påvente av for eksempel bolig, det drar opp saksbehandlingstiden. Her vil også søknaden bli behandlet raskt, men vedtak fattes ikke før egnet bolig blir ledig. ²⁾ Dobbeltrom på Bråta

³⁾ Omsorgsboliger tildelt til utviklingshemmede på Haglund ⁴⁾ Totalt ni henvendelser hvorav fem fra Nedre Eiker. ⁵⁾ Både henviste (78) og «møtt selv» (49)

HELSE OG OMSORG Rammeområdets resultat i hele 1000 kr	REGNSKAP	BUDSJETT (ENDRET)	AVVIK I KRONER	AVVIK I %
Kommunalsjefen				
Driftsutgifter	43 431	43 433	-2	0
Driftsinntekter	-5 550	-5 814	264	-4,6
Netto	37 881	37 619	262	0,7
Tjenestekontoret				
Driftsutgifter	49 138	46 274	2 864	6,2
Driftsinntekter	-25 933	-25 660	-273	1,1
Netto	23 204	20 614	2 590	12,6
Tjenester til funksjonshemmede				
Driftsutgifter	77 559	80 544	-2 985	-3,7
Driftsinntekter	-23 952	-23 607	-345	1,5
Netto	53 607	56 937	-3 330	-5,9
Helsetjenesten				
Driftsutgifter	83 087	85 168	-2 080	-2,4
Driftsinntekter	-10 922	-10 282	-640	6,2
Netto	72 165	74 886	-2 720	-3,6
Samordna hjemmetjenester				
Driftsutgifter	118 900	119 359	-458	-0,4
Driftsinntekter	-38 526	-37 443	-1 083	2,9
Netto	80 374	81 916	-1 542	-1,9
Institusjonstjenesten				
Driftsutgifter	121 868	119 723	2 145	1,8
Driftsinntekter	-29 250	-28 745	-505	1,8
Netto	92 618	90 978	1 640	1,8
Rammeområdet totalt				
Driftsutgifter	493 983	494 500	-517	-0,1
Driftsinntekter	-134 133	-131 550	-2 583	2,0
Netto	359 850	362 950	-3 100	-0,9

- = merinntekt/mindreutgift + = mindreinntekt/merutgift

Regnskapet viser et mindreforbruk på 3,1 millioner kroner i forhold til vedtatt budsjett. Dette skyldes i hovedsak redusert variabel lønnavsetning på 2,8 millioner kroner. Variabel lønn avsatt er redusert fra 7,9 millioner kroner i 2016 til 5,1 millioner kroner i 2017. Årsaken er redusert etterslep av variabel lønn ved overgang fra turnussystemet NOTUS til GAT.

KOSTRA Helse og omsorg	2013	2014	2015	2016	2017	2017 KOSTRA- gruppe 13	2017 Landet utenom Oslo
Nto. driftsutg. pleie og omsorg i prosent av kommunens totale nto. utg.	30,5	30,8	28,4	28,0	27,0	30,5	30,9
Nto. driftsutg. pr. innb. i kroner pleie- og omsorgstjenesten	13 772	14 385	13 217	13 390	13 515	16 375	17 617
Tjenester til hjemmeboende (f254) – andel av netto driftsutgifter til pleie og omsorg	56,6	60,9	62,9	64,7	64,5	51,6	50,6
Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år og over	14,3	13,3	12,4	12,1	12,4	16,9	17,9
Andel innbyggere 80 år og over som er beboer på institusjon.	10,6	9,6	8,8	7,7	8,8	11,7	12,6
Andel beboere i bolig til pleie- og omsorgsformål 80 år og over	34,5	33,5	31,7	31,2	25,9	32,9	37,7
Nto. driftsutg. pleie og omsorg pr. innbygger 80 år og over	396 053	416 115	380 782	390 382	396 351	394 040	409 404
Legetimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	0,63	0,69	0,96	0,98	0,73	0,59	0,55
Fysioterapitimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	0,45	0,33	0,71	0,40	0,35	0,40	0,39
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, kommunehelsetjeneste	1 858	2 014	1 962	1 990	2 204	2 306	2 643

Helse og omsorgs andel av kommunens totalbudsjett er redusert til 27,0 % og ligger henholdsvis 3,5 % - poeng under kostragruppe 13 og 2,8 % - poeng under landsnittet. Netto driftsutgifter pr. innbygger i pleie og omsorgstjenesten viser en nedgang fra 2015 som opprettholdes fremover etter en jevn økning de siste årene og ligger nå vesentlig lavere enn kostragruppe 13 og landsnittet. Tjenester til hjemmeboende i andel av netto driftsutgifter ligger høyere enn både kostragruppe 13 og landsnittet og kommunen har en lavere andel innbyggere 80 og over som er

beboer på institusjon og i bolig til pleie- og omsorgsformål. Dette er et resultat av at flere nå får tilbud om tjenester i eget hjem. Netto driftsutgifter pr. innbygger 80 år og over ligger noe over kostragruppe 13, men lavere enn landsgjennomsnittet. Kommunen ligger høyere enn kostragruppe 13 og landssnittet på legetimer og noe lavere på fysioterapitimer pr. beboer i sykehjem.

Evaluationsstrategie 2020

- 1. Zielsetzung
- 2. Identifizierung der Evaluationsgegenstände
- 3. Festlegung der Evaluationsziele
- 4. Auswahl der Evaluationsmethoden
- 5. Durchführung der Evaluation
- 6. Berichterstattung und Kommunikation
- 7. Evaluationsergebnisse nutzen

SOSIALE TJENESTER OG TILTAK

NAV Nedre Eiker

NAV har satset videre på IKT løsninger som i stor grad har vært preget av nye selvbetjeningsløsninger for selvregistrering, egenaktivitet, innsyn i egen sak og kommunikasjon mellom bruker og NAV. Dette arbeidet inngår i NAV's kanalstrategi og har gitt betydelig effekt i form av redusert publikumstilstrømming. Fra et gjennomsnitt på ca. 100 besøkende pr. dag er dette nå redusert til ca. 30.

Året har vært preget av betydelig nedgang i ledigheten, fortsatt høyt sykefravær i befolkningen, og kommunen spesielt. Det har vært et betydelig press innen rehabilitering, attføring og uføreo-mrådet, fordi alle Arbeidsavklaringspenger (AAP) saker som har hatt varighet utover makstid ved innføring av nytt AAP regelverk fra 2018, er blitt avsluttet. Antall mottagere av AAP er redusert fra ca. 1.000 til ca. 750 personer.

Behovet for sosialhjelp har vært på et relativt stabilt høyt nivå, både når det gjelder antall brukere og utgifter. Det økonomiske resultatet for området endte med et overforbruk på 4,7 millioner kroner noe som skyldes økte utgifter både når det gjelder sosialhjelp, generelt utgiftsnivå, og økte utgifter til bolig og livsopphold.

Det er brukt mye ressurser og gjennomført betydelige fremskritt innen markedsarbeidet. Det har vært gjennomført både jobbmesser, bedriftsbesøk, rekrutteringsavtaler og formidlinger.

HOVEDMÅLSETTINGER

■ Flere i arbeid og aktivitet

På styringsindikatorene «avgang arbeid» for alle kategorier er målene delvis nådd. Av ordinære arbeidssøkere kom 618 personer i arbeid. Av de som avslutter sitt forhold til NAV, er ca. 67 % i jobb. Dette er godt over målsetting på 63 %. Dette betyr at ca. 33 % ikke går til arbeid, men over til utdanning, går over på uføretrygd eller over på sosialhjelp.

Av de som har gått på AAP ytelser er resultatene dårligere. 43 % eller 123 av de som har gått ut av AAP har kommet i arbeid noe som er under målsetting på 45 % i arbeid.

■ Færre på trygd og stønader

Tilstrømmingen til trygder og stønader har vært relativt stabil. Antallet personer på sykepenger har holdt seg relativt stabilt med et sykefravær i befolkningen på ca. 6,6 %. Dette representerer 46.960 tapte dagsverk, og er en økning fra 2016 hvor sykefraværet i kommunen var på 6,2 % eller 39.667 tapte dagsverk. Nedre Eiker har fremdeles det høyeste sykefraværet i fylket. Antallet på dagpenger er redusert som en følge av nedgangen i ledigheten.

■ Sosialhjelp

■ Jevn tilstrømming fra alle deler av befolkningen. Det er innvandrere, flykninger, tilflyttede, personer som ikke lenger har AAP, personer som har brukt maksimal lengde på dagpenger, og personer som har brukt maksimal lengde på sykepenger. Mens det i 2016 var 836 mottagere av sosialhjelp, var det 845 mottagere i 2017. Det kom 314 nye mottagere i 2016, men bare 272 i 2017.

■ Det har vært økte utbetalinger pr. bruker. Mens det i 2016 ble brukt i snitt 53.304 kroner pr. bruker er tilsvarende tall for 2017 59.714 kroner. Dette skyldes for en stor del økninger i kostnader til bolig; både husleie, strøm, avgifter og forsikringer. I tillegg kom generell økning i veiledende sosialhjelpssatser.

■ Hurtigere gjennomstrømning.

Det har vært hurtigere gjennomstrømning for ordinære ledige. Det er lav ledighet, kun 2,7 % og økende etterspørsel i markedet for arbeidskraft. En gjennomsnittlig arbeidssøker står nå ledig kun 3-5 måneder. Når det gjelder helseaksen er bildet annerledes. Sykefraværet er stabilt høyt, og tilsvarende inngangen til AAP. Psykiske lidelser og muskelskjellet diagnoser dominerer bildet. Dog har kommunen relativt lav andel uføre med 8,5 % sammenlignet med landet for øvrig som har 10 %.

■ Kort vei til riktig innsats

NAV tilstreber å gi riktig tiltakstilbud til riktig tid. Året har vært preget av et høyt tiltaksnivå for både ordinære arbeidssøkere og de med helseutfordringer. Det gis tiltak og innsats etter behov, ikke etter diagnose. En stor del av de som har fått tiltak, er brukere med sosialhjelp som inntekt. En økende utfordring er at mange brukere mangler helt grunnleggende kunnskap i språk og yrker. Dette er kommunale og fylkeskommunale utdanningsansvarsområder som NAV ikke skal inn i.

■ Stille krav til de vi vurderer å ha arbeidspotensiale

Etter at det ble innført generell aktivitetsplikt for unge (16-30 år) mottakere av sosialhjelp fra 2017, er dette innført gjennom bruk av kommunale tiltaksplasser, MIF-prosjektet, samt andre tiltak i NAV regi. Det har til enhver tid vært gjennomsnittlig 180 unge mellom 20 og 30 år i tiltak i alle grupper med sosialhjelp, AAP og dagpenger.

■ Etablere tettere kontakt med arbeidsgivere

Det har vært betydelig aktivitet ut mot arbeidsgivere, både i form av rekruttering til ledige stillinger og i form av jobbmesser med innretning etter alder, yrker, bransjer og arbeidssøkerstatus, samt treffpunkter mellom arbeidssøkere og arbeidsgivere. Til sammen fikk 618 arbeidssøkere jobb i 2016, og 618 i 2017. Av de med nedsatt arbeidsevne fikk 128 jobb i 2016, og 123 i 2017.

RUS, LAR OG BOLIG

Rusteamet har lav terskel for å imøtekomme behovet for råd og veiledning både for personer i aktiv rus og i ettervern, samt for familiemedlemmer. Tilbudet omhandler støttesamtaler, kartlegging, koordinering av tjenestetilbud, innsøking til behandling i spesialisthelsetjenesten, innsøking til Legemiddel Assistent Rehabilitering (LAR), deltagelse i ansvarsgrupper og Individuell Plan (IP)-koordinator. Teamet fulgte til enhver tid ca. 110 - 120 brukere. Rus- og boligveiledere samarbeidet tett med andre veiledere for å avklare de tyngste brukerne med store utbetalinger av sosialhjelp, mot andre ytelser.

FORSTERKEDE SMÅHUS

Det ble ferdigstilt og tatt i bruk et forsterket småhus med to leiligheter som er bygget for å tåle hard bruk. Både røropplegg og elektrisk anlegg er tilgjengelig for reparasjoner fra teknisk rom mellom leilighetene. Leilighetene er beregnet på innbyggere med lav boevne som tidligere har ødelagt leiligheter.

PROSJEKTER

NAV Nedre Eiker har søkt og fått midler til tre prosjekter fra Fylkesmannen og NAV fylke:

■ Prosjekt «Bli boende» med fire ansatte og tre årsverk, hvorav to med brukererfaring. Målsetningen med prosjektet er at personer med store utfordringer med rus, psykiske lidelser

- og lav boevne skal klare å beholde sine boliger.
- «Oppfølging av personer med sammensatte behov» Prosjekt har ett årsverk som følger sosialhjelpsbrukere med lang sosialhjelpshistorikk til mer stabil livssituasjon.
- «Tettere oppfølging av ungdom» Til nyopprettet ungdomsteam er det ett årsverk som skal følge aldersgruppen 16 til 25 (30) år tett. Organisert etter generalistmodell, som betyr at ungdommene møter en veileder uavhengig av ytelser.

KVALIFISERINGSPROGRAMMET (KVP)

Tiltaket er et lavterskeltiltak som spesielt skal bidra til at langtids sosialklienter gradvis blir selvhjulpne, og er et 50/50 spleiselag mellom stat og kommune. Samlede utgifter skal være omtrent de samme som tidligere til målgruppene. Innsatsen gir betydelige menneskelige og samfunnsmessige gevinster. Det var 10 personer med vedtak om KVP ved utgangen av året som er likt med fjoråret. Dette er for lavt og ambisjonen er å øke antallet.

FLYKTNINGTJENESTEN

I Norge er 13,8 % av befolkningen flyktninger eller innvandrere mens i Nedre Eiker utgjør denne gruppen 16,1 % av befolkningen. Dette er fordelt mellom arbeidsinnvandrere, familieinnvandrede og flyktninger, i alt 3.977 personer.

Nedre Eiker hadde 65,2 % av totalt antall innbyggere i arbeid i 2016. Andelen innvandrere i arbeid er 62,2 % dvs. noe lavere enn gjennomsnittet i befolkningen ellers. På landsbasis er 60,2 % av innvandrere i arbeid. Selv om Nedre Eiker ligger over landsgjennomsnittet på andel innvandrere i kommunen så ligger kommunen også høyere på andel i jobb.

■ MÅL: Flyktningtjenesten skal bosette det antall kommunestyret til enhver tid vedtar

Bosetting	Status 2015	Status 2016	2017
Vedtak - antall uten familiejenforente	45	60	55
Antall bosatte	47	61	55
Antall familiejenforente	8	2	9

Totalt har kommunen bosatt 64 flyktninger inkludert familiejenforente. Det er i hovedsak flyktninger fra Syria og Eritrea.

Det er bosatt 23 barn/ ungdom under 18 år. Av disse er seks barnehagebarn, ni barneskoleelever, tre ungdomsskoleelever og fem som er i alder for VGS. Kun en av disse følger vanlig VGS, mens de andre får norsk eller grunnskoletilbud på Læringssettet. Skolebarna er fordelt på syv skoler. Alle nybosatte barn har fått barnehage tilbud, men det kreves at man reiser med offentlig kommunikasjon til andre deler av kommunen for å få barnehageplass.

INTRODUKSJONSPROGRAM

■ MÅL: Minst 70 % skal gå over til arbeid / utdanning ved endt introduksjonsprogram

Resultater Intro i 2017	Jobb	Skole/ utdanning	Tiltak via NAV	Flyttet / annet
Antall totalt: 31	8	10	9	4
Prosentvis	26%	32%	29%	13%
Totalt overgang arbeid/utdanning	58%			

Alle nybosatte flyktninger mellom 18 og 55 år har plikt til å delta i et introduksjonsprogram. Programmet er individuelt og består av norsk, samfunnskunnskap og arbeidspraksis i ulike kombinasjoner. Det kan også bestå av videregående skole eller deltidsarbeid. Ved utgangen av året var 85 aktive deltagere i program mens seks var i permisjon pga. fødsel eller av helsemessige årsaker. Disse skal tilbake til programmet. Det betyr at selv om an-

tall flyktninger som ankommer Norge er redusert, vil kommunen fortsatt ha meget høyt trykk på kvalifiseringsprogrammet. Introduksjonsloven stiller krav til fulltidsprogram, dvs. tilbud 37,5 timer pr. uke med fem ukers ferie. Norskundervisning er ikke nok til å fylle hele dette programmet. Flyktningtjenesten arrangerer derfor kurs 2,5 timer hver uke, i tillegg til kurs i vinterferie og høstferie. På grunn av det store antall deltagere, er det ikke lenger mulig å ha felles kurs for hele gruppa. Deltagerne delt i fire ulike grupper som rullerer etter behov: Jobbsøkerkurs, leksehjelp, fysisk aktivitet, psykisk helse og livstilkurs.

■ Arbeidsretting

Det jobbes målrettet for at enhver flyktning skal få en tilknytning til en konkret og relevant praksisplass etter at kartlegging er gjennomført og deltageren har opparbeidet seg noe norsk-kunnskaper. Å være praksisdeltager gir flyktningen en god anledning til å praktisere muntlig språk, opparbeide seg kunnskap om norsk arbeidsliv, etablere nettverk og framtidig jobbpreferanser. Det er helt klar sammenheng mellom praksisplass og jobb etter endt introduksjonsprogram. Enten fordi arbeidsplassen kan tilby jobb i etterkant, eller at de kan være en nyttig og god referanse. Både private aktører og kommunale virksomheter bidrar til språkpraksis og arbeidspraksis, men det blir nødvendig å kanalisere innsatsen mer over mot markedsarbeid framover.

■ Flyktninghelseteam

En psykolog ble tilknyttet flyktninghelseteamet. Psykologen foretar en screening av alle nybosatte flyktninger. Ved utgangen av året hadde psykologen gjennomført 28 kartleggingssamtaler og 18 nybosatte har ønsket eller fått samtaler utover kartleggingssamtalen. Syv tidligere ankomne er også fulgt opp med samtaler. I tillegg har psykolog og flyktninghelsesøster gruppetilbud i psykisk helse og livsstil noen timer hver uke.

■ Enslige mindreårige

Enslige mindreårige fører med seg ekstra integreringstilskudd til og med det året de fyller 20 år. Dette er et signal om at det forventes at kommunen følger denne gruppen ekstra tett opp. Nedre Eiker tok imot to enslige mindreårige. Det bor nå totalt 10 enslige mindreårige fra 17 -20 år i kommunen. Botilbudet er ulikt og tilpasset den enkelte. Dette er en sårbar gruppe som preges av ensomhet, mangel på skolegang, mangel på omsorg og rollemodeller i oppveksten, traumatiske opplevelser både før flukt og under flukt. Det er derfor et trygt tilbud for de yngste å ha bemanning tilgjengelig hele døgnet slik tilbudet er i Myrabakken bofellesskap. Etter ett år i boligen nyttiggjør ungdommene seg av tilbudet på en god måte og setter pris på daglig veiledning og trygghet.

■ Tverretattlig samarbeid

Bosettingsarbeidet er godt systematisert, og samarbeidet på tvers av virksomheter fungerer meget bra. Kommunen har et tverretattlig samarbeid hvor alle instanser som blir berørt i stor grad ved bosetting, deltar. Her er det representanter både fra eiendom, voksenopplæring, ordinær grunnskole, barnehage, barnevern, kultur, helse og NAV.

■ Integreringsarbeid og frivillige organisasjoner

Det har de siste årene vært et økende samarbeid med frivillige organisasjoner. Røde Kors har etablert tilbud om Flyktningguid-er, og i tillegg har de etablert språk-kafé og gå-grupper, noe som benyttes aktivt av flyktningene. Mjøndalen Idrettsforening (MIF) har bidratt med billetter til kamper, samt sosiale aktiviteter. De driver også judotrening i samarbeid med Røde Kors for flyktningene. Det er også et aktivt samarbeid med svømmeklubben. Deltagelse i ulike aktiviteter, spesielt for barna i familiene, har vært et satsingsområde. Det å finne sin arena, og delta i aktivitet sammen med norske barn, har vært viktig for integreringen.

STYRINGSINDIKATORER SOSIALE TJENESTER	STATUS 2016	MÅL 2017	RESULTAT 2017
Samlet antall personer med sosialhjelp	345	310	357
Gjennomsnittlig brutto utbetaling av økonomisk sosialhjelp pr. klient pr. måned i perioden	10 384	11 000	11 400
Avvik (differansen) mellom internt nettobudsjett for økonomisk sosialhjelp og prognosen for forbruk på årsbasis	-17,2%	-7 %	-23,8 %
Antall mottakere av økonomisk sosialhjelp under 25 år	56	55	54
Antall nye brukere av økonomisk sosialhjelp pr. måned	26	28	22

■ Målet er ikke nådd ■ Målet er delvis nådd ■ Målet er nådd

SOSIALE TJENESTER OG TILTAK RAMMEOMRÅDETS RESULTAT I HELE 1.000 KR	REGNSKAP	BUDSJETT (ENDRET)	AVVIK I KRONER	AVVIK I %
NAV				
Driftsutgifter	73 004	62 240	10 765	17,3
Driftsinntekter	-11 871	-5 965	-5 906	99,0
Netto	61 133	56 275	4 858	8,6
Flyktningtjenesten				
Driftsutgifter	41 168	41 089	0	0,2
Driftsinntekter	-12 643	-12 564	0	0,6
Netto	28 525	28 525	0	0,0
Rammeområdet totalt				
Driftsutgifter	114 173	103 329	10 844	10,5
Driftsinntekter	-24 515	-18 529	-5 986	32,3
Netto	89 658	84 800	4 858	5,7

- = mindreforbruk/merinntekt + = merforbruk/mindreinntekt

Regnskapet viser et merforbruk på ca. 4,9 millioner kroner i forhold til vedtatt budsjett. Utgifter til økonomisk sosialhjelp er den vesentligste årsaken til merforbruket.

Nøkeltall	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
NAV							
Antall helt arbeidsledige	316	312	328	431	450	467	350
Antall delvis ledige	126	124	109	151	160	167	153
Arbeidsavklaringspenger	1 191	1 210	1 171	1 111	1 168	1 170	1 140
Sosial							
Antall sosialhjelpsmottakere ¹⁾	738	621	655	761	780	836	845
Under 26 år	219	187	182	193	196	221	201
- herav helt nye	341	280	238	329	271	314	272
Gjennomsnittlig stønadstid i antall dager	116	125	130	137	145	152	157

¹⁾ Alle tall for sosialhjelp er til sammen for året

- Totalt 845 husstander mottok sosialhjelp en eller flere ganger i 2017, mot 836 i 2016.
- Det er registrert 272 nye sosialhjelpssøkere i 2017, mot 314 i 2016, altså en nedgang i antall nye brukere. Veiledere på sosialfeltet har i hele 2017 hatt 1-2 brukere de jobbet målrettet med for å avklare mot andre ytelser og tiltak.
- Gjennomsnittlig stønadslengde økte noe fra 152 dager i 2016 til 157 dager i 2017

KOSTRA Sosiale tjenester og tiltak	2013	2014	2015	2016	2017	2017 KOSTRA- gruppe 13	2017 Landet utenom Oslo
Nto. driftsutg. til sosialtjenester pr. innbygger	1 728	2 020	2 138	2 300	2 552	2 345	2 248
Nto. driftsutg. til sosialtjenesten pr. innbygger 20 – 66 år	2 820	3 313	3 493	3 770	4 183	3 862	3 721
Nto. driftsutg. til økonomisk Sosialhjelp pr. innbygger 20 – 66 år	1 681	2 080	2 310	2 558	2 917	2 041	1 818
Andel nto. driftsutg. til økonomisk sosialhjelp i %	59,6	62,8	66,1	67,9	69,7	52,8	48,9
Andel sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i %	2,6	3,0	3,2	3,3	3,3	I/T	2,6
Gjennomsnittlig utbetaling pr. stønadsmåned	9 464	10 252	10 340	10 664	11 603	I/T	I/T
Gjennomsnittlig stønadslengde (mndr.) mottakere 25-66 år	4,5	4,7	4,9	5,2	5,4	I/T	I/T
Andel netto driftsutg. til råd, veiledning og sos.forebyggende arbeid	28,1	31,1	28,1	27,2	25,6	33,8	38,6
Brutto driftsutgifter pr. sos.hjelpsmottaker i kroner	71 027	77 145	72 895	75 517	88 576	I/T	102 606

Brutto driftsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker viser en økning mot fjoråret men er vesentlig lavere enn landsgjennomsnittet. Andel sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i % er uforandret i forhold til 2016 og er høyere enn landsgjennomsnittet. Netto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. innbygger mellom 20-66 år har økt vesentlig de senere årene, og ligger godt over snittet for kommunegruppe 13 og landsgjennomsnittet. Årsaken er at gjennomsnittlig stønadslengde øker samtidig som gjennomsnittlig utbetaling også øker.

TEKNISKE TJENESTER

Sammen om samfunnsutviklingen

■ Overordnet planlegging

- Strategisk næringsplan er vedtatt av kommunestyret.
- «Tall og fakta for demografi og levkår» fakatahefte med tall, prognoser og analyser er utarbeidet og gjort tilgjengelig på kommunens nettsider.
- Det er utarbeidet et konsept for et kompetansesenter på flom og overvann.

■ Arealplan

- Det er vedtatt fire reguleringsplaner.
- Det er gjort fire mindre endringer i reguleringsplaner.
- Ved årsskiftet foreligger 27 planer til behandling.
- Reguleringsplan for flomsikring av Mjøndalen ble lagt ut på høring og offentlig ettersyn.
- Sykkelplan for Nedre Eiker kommune er ferdigstilt og vedtatt av Hovedutvalg for Sentraladministrasjon og Tekniske tjenester.
- Områdeplan for Mjøndalen sentrum ble lagt ut på høring og offentlig ettersyn.
- Det er gitt innspill til Bane NOR sitt arbeid med kommunedelplan for dobbeltspor.
- Det er utarbeidet ny skiltplan for Mjøndalen sentrum.
- Det er jobbet med ny Buskerudbypakke 2 og Buskerudbyen for øvrig.
- Det er utarbeidet løsninger for utforming av «nye» Vikhagan.
- Det er gitt bidrag til arbeidet med kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet, friluftsliv og anlegg.
- Kartlegging og verdsetting av friluftsområder pågår.

Mange saker har manglende fremdrift hos tiltakshaver etter oppstartsbehandling i kommunen. Dette gir lang tidsbruk og lavt antall vedtak. Alle saker er behandlet innen gjeldende tidsfrister.

Det er etablert vertskommunesamarbeid med Svelvik kommune om plansaksbehandling. Nedre Eiker er vertskommune.

■ Byggesak

Det er utstedt byggetillatelse i følgende større prosjekter som er under oppføring/oppstart:

- Stadionkvartalet, byggetrinn 4, bestående av 25 leiligheter
- Drammensveien 15 (Munkhaughjørnet), bestående av 38 leiligheter og næringsareal
- Storgata 15, bestående av 13 leiligheter
- Orkidéhøgda: Coop Obs byggevare
- Tusenårsstedet: Pumpestasjon og aktivitetsområde med sitte- og lekemuligheter, klatrevegg, basketballvegg og aktivitetspark for skating, BMX og sparkesykkel.
- Vikhagan: Ny parkmessig opparbeidelse av nærlekeplass med amfi

Det er utstedt brukstillatelse i følgende større prosjekter:

- Storgata 3, bestående av 27 leiligheter og næringsareal
- Sandstranda, bestående av 83 leiligheter
- Stadionkvartalet, byggetrinn 3, bestående av 29 leiligheter
- Krokstad senter, etter ombygging
- Buskerud storsenter, etter ombygging

Det er opprettet få nye ulovlighets- og tilsynssaker. Blant registrerte saker er et mindre utvalg blitt prioritert. Det er skilt

ut en egen stilling for tilsyns- og ulovlighetsoppfølging for å styrke innsatsen på området.

Det er etablert vertskommunesamarbeid med Svelvik kommune om byggesaksbehandling. Nedre Eiker er vertskommune.

Ni byggesaksvedtak ble oversendt fylkesmannen for avgjørelse av klage. Ingen vedtak ble omgjort av fylkesmannen.

Det ble fattet totalt 494 byggesaksvedtak. 42 av sakene (8,5 %) tok lengre tid å behandle enn maksfristen. I 14 av disse ble gebyret redusert.

■ Geodata

Det er innført ny programvare for kart og GIS. Dette gir bedre beredskap, bedre presentasjonsmuligheter av kart og planer og enklere tilgang til oppdaterte data. Løsningene fungerer plattformuavhengig. Det er etablert automatiserte løsninger for situasjonskart og informasjon til eiendomsmeglere.

I forbindelse med kommunereform er det gjort forberedende arbeid med henblikk på nødvendige tilpasninger i matrikkel og adresser.

Det ble gjennomført totalt 85 oppmålings saker. ni av sakene (11 %) tok lengre tid å behandle enn maksfristen. Utsettelsene er i de fleste sakene gjort i samråd med rekvirent. Utsettelsene har ikke ført til bortfall eller reduksjon av gebyr.

■ Miljø

Det er tatt vann- og sedimentprøver av Miletjern. Resultatene er oppsummert i en rapport, hvor det anbefales at næringstilførselen til vannet reduseres. Det er vedtatt å følge opp rapporten med en tiltaksplan.

I samarbeid med Buskerud Botaniske forening og Naturvernforbundet i Buskerud er bekjempelsen av svartlistede plantearter videreført. Ved Miletjern ble det arrangert dugnad for å fjerne russekål. Både lokalmiljøet og kommunen stilte opp. Ved Solberg naturreservat deltok Statens Naturoppsyn, elever fra Solberg skole, elever fra Killingrud ungdomsskole og representanter fra kommunen på dugnad for å fjerne lupiner. Elever fra Eknes ungdomsskole var med på å fjerne russekål langs Bedehusgata og Brekkeveien. To lokaliteter med parkslirekne ble sprøytet. Det ble også forekomster av kjempebjørnekjeks ved Ulverubekken, samt kjempespringfrø langs Hagatjernbekken.

■ Eiendom

Kommunalt eid bygningsmasse:	Ca. 100 000 m²
Innleid areal:	Ca. 10 000 m²
Eide boliger:	Ca. 35
Innleide boenheter:	Ca. 37
Lekeplasser:	37
Parker og torg:	5
Kommuneskog:	Ca. 18 300 da
Skiløyper:	Ca. 100 km

Det er gjennomført omfattende branntekniske tiltak i alle kommunale bygg. Sløkkevannforsyningen på Killingrud ungdomsskole og Solberg skole er blitt oppgradert.

Veiavangen ungdomsskole er blitt bygget om slik at det er blitt flere klasserom. Det er også gjennomført et skisseprosjekt som gir anbefalinger for en større ombygging. Det er behov for å utvide kapasiteten iht. fremtidig elevtall, etablere lokaler for kroppsøving, samt oppgradere utomhusarealene.

Kanselliet på Solberg Spinneri er blitt bygget om innvendig for å tilrettelegge for utleie.

Det er opparbeidet skatepark på Tusenårsstedet. Opparbeidelsen av Vikhagan er kommet godt i gang; mesteparten av lekeapparatene er montert, og rørføringer i grunnen til belysning og wi-fi er ferdigstilt.

Elektroinstallasjoner i kommunale bygg er utbedret for ca. 1,2 millioner kroner.

En kartlegging av røropplegg dokumenterer behov for tiltak for ca. 1 million kroner. Tiltakene er ikke utført.

På Eknes ungdomsskole sprang et vannrør lekk. Administrasjonslokaler, lager, garderobe, møterom og spiserom sto under ca. 20 cm vann. Det var utfordrende å drive skadesanering, byggevirksomhet og skole på samme tid. Det ble etablert midlertidige løsninger innenfor disponibelt areal på skolen, i stedet for å etablere brakkerigg ute. Dette var kostnadsbesparende. Skadene medførte likevel kostnader på ca. 2,5 millioner kroner, som ble dekket av ansvarlig rørleggerfirma.

Møllenhof barnehage hadde tre vannlekkasjer på ulike steder til ulik tid. Bygningen har gamle vannrør av kobber. Hver av lekkasjene var for små til å overstige egenandelen på forsikringen, men har til sammen representert en kostnad på driftsbudsjettet på ca. 300 000 kroner.

Det er gjennomført kontroll og tiltak iht. ny brannforebyggende forskrift i alle kommunalt eide utleieboliger. 55 flyktninger er bosatt, hovedsakelig ved hjelp av innleie og fremleie av boliger. Det ble gjennomført 73 kontraktsinngåelser i kommunale boliger. Én andelsleilighet er solgt gjennom prosjektet «leie til eie». To «forsterkede småhus» i Strandveien ble ferdigstilt og tatt i bruk.

Det er blitt solgt to boligtomter i Brudeberget. Åtte hyttetomter er solgt/innløst. I tillegg er det solgt sju små eiendomsparseller som tilleggsareal. Det er kjøpt tre boligeiendommer; En enebolig inntil Krokstad skole, en enebolig inntil Solberg skole og en andelsleilighet i Krokstadelva.

ENØK-prosjektet er inne i gjennomføringsfasen. Det er skiftet ytterdører og vinduer, foretatt etterisolering, skiftet belysning til LED, montert varmpumper og gjort optimalisering av tekniske anlegg.

■ Kommuneskogene

Det ble avvirket ca. 1.600 m³ tømmer, som ga en inntekt på ca. 777.000 kroner.

Løypebru i lysløypa i Solbergelva er blitt rehabilitert. Gamle PCB-holdige armaturer i lysløypene er blitt skiftet ut med armatur tilpasset LED-belysning.

Tradisjonen tro ble det i september avholdt skogdag for alle kommunens 5. trinn. Elevene gikk en skogsti, der representanter fra Eiker Skogeierlag, Skogselskapet i Buskerud, Kommuneskogene og Etat Oppvekst og kultur demonstrerte og fortalte om hogst, kjøring av tømmer, planting av skog og ungsogpleie. I tillegg var det Kims lek, quiz og konkurranse om en vandrepokal.

■ Park og grønt

Driftsrammene var redusert i forhold til tidligere år, iht. kommunestyrets budsjettvedtak. På ca. 35 lekeplasser ble det derfor ikke gjennomført grøntvedlikehold. Det kom en del negative reaksjoner til å begynne med, men noen steder tok innbyggere ansvar for å klippe gress med mer på lekeplassen i sitt nærområde.

Skjøtselsoppgaver som beskjæring av trær, klipping av gress på sentrale parker og plasser, søppeltømming og beplantning er utført. Lekeplasskontroll er gjennomført. Islegging av Vassenga og flere balløkker har vært til glede for mange av kommunens innbyggere.

■ Renhold

Det er jobbet videre med kvalitetsstyringssystemet Jonathan Clean. Byggetegninger er oppdatert og lagt inn i systemet. Alle renholderne, inkl. vikarer, har fått nettbrett, slik at alle jobber etter samme system. Det jobbes med å ta i bruk nye moduler for å videreutvikle kvalitetsstyringen av virksomheten. Den første NS INSTA 800-kontroll på CleanPilot er utført. Dette er tidseffektivt, og renholdere og brukere får svar på kontrollen rett etter at kontrollen er utført.

Alle inngangspartier med fastmonterte matter er gjennomgått, og matter er byttet ut etter behov. Det ble lagt 606,5 m² nye matter, inkl. utskiftinger.

Det har vært en gjennomgang av alle maskiner. Alle maskinene er merket med nummer og registrert på bygget der maskinen benyttes.

Maskinpark	Antall
Gulvask	107
High Speed	43
Støvsuger/teppebanker	114
Rensemåskinn	5
Moppe-vaskemaskin	25
Andre (vannsuger, dampvask, skuremaskin)	23
Totalt	317

Det er hele tiden jakt på den mest effektive maskinen på markedet. Det er investert i maskin kalt «14 l-mopp», som er en relativt ny maskin. Den gir besparelse av en hel renholdsoperasjon og gir et mer effektivt renhold.

Kurs og kompetansebygging prioriteres høyt, med fokus på fag og ansattes helse/ergonomi. Det er gjennomført arbeidsseminar med fysioterapeut. Det har vært gjennomført kurs i vedlikehold av maskiner, samt bruk av ny maskin. Det er også gjennomført kurs i Twister diamant-padder som brukes på gulv.

«Patruljen», som er en ambulerende arbeidsstokk, startet opp igjen etter en periode hvor den ikke har vært bemannet. Den har bidratt med nedvasking av kontorer, rens av 1.340 m² gulvmatter, rens av møbler, vinduspuss, innvendig støvtørk i høyden, montering av nettbrettholdere på traller, merking av maskiner, behandling av forskjellige gulvbelegg m.m.

Alle utvendig vindusflater ble rengjort vår eller høst etter ønske fra de forskjellige virksomhetene.

■ Flomsikring

Kommunen eier 18 dammer

Nedbørsperioder gjennom året har vist at tiltak som er gjort etter «Frida» i 2012 og «Petra» i 2015 har hatt stor nytte. Fortsatt har kommunen betydelige utfordringer med overvannshåndtering og flom.

På Tusenårsstedet er det bygget pumpestasjon for overvann. I anlegget er det integrert klatrevegg, basketbane og skatepark.

Det er bygget ny kulvert under Prestebråttveien for overløp fra Møllenhofbekken. Grøntområdet nord for barnehagen er etablert som fordrøyningsareal ved flom. Anlegget er gjennomført i egen regi.

I samarbeid med Norges Vassdrags- og Energidirektorat (NVE) er det gjort flomsikringstiltak i nedre del av Gosenbekken, samt strekningen fra M.O. Orningsvei til Langrand. Skifting av kulvert der Gosenbekken krysser Langrand, er påbegynt.

I samarbeid med NVE er det blitt prosjektert løsninger for flomsikring av store deler av Mjøndalen sentrum.

Alle dammer har gjennomgått forskriftsmessig tilsyn.

■ Vei

Kommunale veier, inkl. gang-/sykkelvei: 103,8 km

Ca. 1.200 meter vei ble reasfaltert:

- Arbeidergata, fra Rådhusgata til Mjøndalsbrua
- A.J. Horgensvei
- Langrand
- Tverrveien
- Stenseth allé (øvre del)

- Eventyrstien (øvre del)
- Fiolsvingen

I tillegg ble ca. 480 meter vei blitt gjenoppbygget etter avsluttede vann- og avløpsarbeider.

Ca. 100 gatelys er blitt skiftet ut til energivennlige LED-lys i:

- Uranusfeltet
- Killingrudalléen

I forbindelse med at Brakar har valgt linje 51 som «pilot» for el-buss, er det blitt satt opp leskur med ladestasjon i Jernbanegata, samt at nordre bussholdeplass er blitt utvidet.

Det er utarbeidet en løsning for bussprioritering på Mjøndalsbrua. Saken ligger til vurdering hos overordnet veimyndighet.

Det er utstedt en rekke pålegg til grunneiere om rydding av friskt ved kryss og avkjørsler. Kommunalteknisk Drift har gjennomført kantrensk og fjerning av vegetasjon.

Vintervedlikeholdet bar preg av spesielle værforhold. Det ble bare brøytet én gang, men salting og strøing ble gjennomført hyppig vinteren gjennom. Forbruk av salt var ca. 108 tonn.

■ Beredskap

Risikovurderinger og beredskapsplaner for vassdragsanlegg er blitt revidert.

Kommunen ble på kort varsel av politiet bedt om å sikre 17. maitoget mot mulig terrorhandling. Åtte tyngre kjøretøyer og 30 betongklosser ble plassert på strategiske steder, og store deler av mannskapene arbeidet frivillig overtid både 17. mai, og før og etter.

■ Kvalitetsstyring/HMS

Det er gjennomført kartlegginger gjennom vernerunder på verksted, anlegg, renseanlegg, lager, Vassenga og pumpestasjoner. Avvik og forbedringspunkter er registrert og behandlet i kvalitets- og avvikssystemet QM+.

Kommunalteknisk Drift HMS-håndbok er oppdatert og distribuert alle ansatte. Både ansatte og innleid personell må lese gjennom og kvittere for at dette er lest og forstått.

Det har vært spesiell fokus på bruk av ECO Online (elektronisk stoffkartotek), hvor kjemikalier registreres og risiko vurderes.

■ Renovasjon

Tjenesten utføres av Renovasjonsselskapet for Drammensregionen IKS (RfD), som eies av kommunene Drammen, Hurum, Lier, Modum, Nedre Eiker, Røyken, Sande, Svelvik og Øvre Eiker. Selskapet fokuserer på bærekraft, reduksjon av klimagasser, brukervennlighet og kostnadseffektivitet, i tråd med eierstrategi og selskapsstrategi.

Innbyggerne i Nedre Eiker kommune fortsetter å øke utsorteringsgraden. Kildesorteringen hadde en utsorteringsgrad på rekordhøy 71 %. Det planlegges bygging av ny gjenvinningsstasjon i Nedre Eiker. Selskapet er i dialog med Mile Utvikling om dette. Selskapets største leverandør, RenoNorden gikk konkurs høsten 2017. RfD var godt forberedt og renovasjonstjenesten har fortsatt som før med ny leverandør uten avbrudd. Det er utarbeidet en ny app «Min Renovasjon» som innbyggerne kan laste ned gratis. Denne viser blant annet tømmekalender, sorteringsguide og åpningstider på gjenvinningsstasjonene.

Selvkostregnskapet for Nedre Eiker hadde et underskudd på ca. 600.000 kroner. Selvkostfondet for Nedre Eikers abonnenter er på om lag 6,2 millioner kroner.

■ Etablererveiledning

Næringsforeningen i Drammensregionen driver Etablererveiledningen på vegne av kommunene Øvre Eiker, Nedre Eiker, Drammen, Lier, Sande og Svelvik kommuner.

Etablererveiledningen tilbyr veiledning og kurs til enkeltpersoner som har en forretningsidé og til virksomheter som er i gang, hjemmehørende i deltagerkommunene. Etablererveiledningen bistår med alt fra konseptutforming til realisering av forretningsplanen.

I 2017 har totalt 303 personer hatt kontakt med etablererveiledningen. De siste fem årene har 1.243 personer vært i kontakt med etablererveiledningen i regionen.

Utvikling kommunevis	2013	2014	2015	2016	2017
Drammen	89	95	109	142	147
Nedre Eiker	30	34	36	38	30
Øvre Eiker	19	23	25	36	34
Lier	22	28	30	39	53
Svelvik	13	10	15	12	11
Sande	10	11	13	16	21
Andre kommuner og ukjent adresse	13	14	11	7	7
Totalt	196	215	239	290	303

20 % av de som har fått veiledning i 2017 har etablert egen virksomhet i løpet av året. 39 % valgte å ikke etablere egen virksomhet, eller venter med å etablere seg. Noen har medelt at de vil etablere egen virksomhet i 2018.

I tråd med etablert praksis de siste årene har Etablererveiledningen også gitt veiledning til bedrifter som allerede er i gang. 42 % av alle som har mottatt veiledning i 2017 hadde allerede etablert egen virksomhet da de i 2017 tok kontakt med etablererveiledningen.

Av de som tidligere har etablert egen virksomhet og de som etablerte seg i 2017, ser vi at 186 av 303 har eget firma pr 31.12.17. Det vil si ca. 61 % av alle som har fått veiledning/kurstilbud.

Etablererveiledningen er aktivt med i gründersatsingen i Drammensregionen gjennom et omfattende nettverk. Det har vært arrangert en rekke arrangementer for gründere i 2017 hvor ca. 870 etablerere og gründere har benyttet seg av disse tilbudene.

■ Gründerportalen

Kommunene i Drammensregionen i samarbeid med Næringsforeningen i Drammensregionen og Buskerud fylkeskommune lanserte en nettportal for gründere i 2014 www.minegenbedrift.no. Den har blitt videreutviklet og er nå ferdigstilt. Portalen skal være en veiviser til det som skjer lokalt, til gode hjelpere lokalt og gi elektronisk veiledning til etablerere. Gründerportalen vil være et godt alternativ til de som ikke søker etablererveiledning

og et nyttig supplement til de som får veiledning.

■ Brann- og feietjenester

Tjenesten utføres av Drammensregionens brannvesen IKS (DRBV), som eies av kommunene Drammen, Lier, Nedre Eiker, Sande, Sigdal, Svelvik, Øvre Eiker og Krødsherad. Eierkommunene har til sammen ca. 160.000 innbyggere.

I samarbeid med brannsjefen ble det etablert styringsgruppe og iverksatt prosesser i kommunene Nedre Eiker og Øvre Eiker med planer om ny felles brannstasjon på Eikerdelet. Prosessene satt på vent av representantskapet i DRBV i forbindelse med kommunereformarbeidet.

Det er gjennomført oppfølging av konsultantselskapene Rambøll og Ernst og Young i forbindelse med utredninger av husleie for DRBVs brannstasjoner og kompensasjonsbeløp for Nedre Eiker kommune.

Ingen mennesker omkom i bygningsbrann i DRBVs region i 2017. Siste ti år har det i DRBVs region omkommet i snitt 2,9 mennesker pr. år i brann. De aller fleste som har omkommet i brann faller innenfor gruppen av de som Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (dsb) definerer som risikogrupper. For å møte utfordringen har brannsjefen i 2017 undertegnet en avtale med rådmannsnivået i alle eierkommunene. Avtalen går ut på at DRBVs «Trygg hjemmegruppe» skal samarbeide med pleie- og omsorgsetatenene om målrettede brannforebyggende tiltak hos de som faller inn under risikoutsatte grupper. I løpet av våren var DRBV på befaring og hadde opplæring for ansatte som

er i kontakt med alle de kommunale boligene i Nedre Eiker som ikke er såkalte særskilte brannobjekter.

Brannstasjonen i Mjøndalen hadde «Åpen dag» for publikum den 23. september med 1.350 besøkende.

Antall	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Omkommet i brann	0	0	1	3	1	0
Brann i bygning	9	12	13	15	10	20
Unødvendig alarm	185	139	173	178	187	158
Skogbrann/gress/kratt	1	2	9	3	2	3
Bilbrann	2	12	8	0	14	5
Pipebrann	3	7	2	5	7	3
Annen brann	12	20	11	9	3	5
Akutt forurensning	3	3	2	0	3	3
Brannhindrende tiltak	40	27	27	29	20	14
Trafikkulykke	21	22	19	17	15	19
Annen assistanse	71	74	124	98	69	67

Det har vært en økning i antall bygningsbranner og en reduksjon i antall unødvendige utrykninger. Totalt var det 330 utrykninger i Nedre Eiker mot 366 i 2016.

STYRINGSINDIKATORER TEKNISKE TJENESTER	STATUS 2016	MÅL 2017	RESULTAT 2017	LANDET 2017
Byggesak				
Andel saker innenfor lovpålagte frister	99 %	100 %	91,5 %	93 %
Kvalitet på saker. Antall saker omgjort av FMBU	14,3 %	< 20 %	0 %	17 %
Geodata				
Andel saker innenfor lovpålagte frister	I/T	100 %	89 %	I/T
Eiendom				
Eiendomsavdelingen er imøtekommende når bruker tar kontakt*	I/T	5,1	5,1	5,1
Eiendomsavdelingen er tydelig på hva de kan hjelpe bruker med*	I/T	4,6	4,7	4,6
Eiendomsavdelingen leverer tjenester med god kvalitet*	I/T	4,6	4,6	4,6
Fravær av ulykker som Eiendomsavdelingen kunne forhindre eller gjort noe med	I/T	100 %	100 %	I/T
Fravær av ulykker som skyldes bygningsmessig standard	I/T	100 %	100 %	I/T
Vei				
Lavstandard vei % av tot. km	24 %	29 %	24	I/T
Brøytet hovedatkomst innen 8 t	Alle	Alle	Alle	I/T
Vann				
Vanntrykk >1,5 bar	Hele nettet	Hele nettet	Hele nettet	I/T
Avvik vannprøver (bakterielt/kimtall) = 0	0	0	0	I/T
Vannforbruk = < 2004-nivå 2,7 mill m3/pr år	= < 2,7 mill m3/pr år	= < 2,7 mill m3/pr år	2,3 mill m ³ /pr år	I/T
Renseanlegg				
Totalutslipp fosfor fra renseanlegg < 500 kg	221 kg	< 500 kg	191 kg	I/T
Rensegrad fosfor = > 95 %	97 %	> 95%	98 %	I/T
Dammer				
Utført damtilsyn 18 dammer	18	18	18	I/T
Lukket tiltaksliste damtilsyn foregående år			Ja	I/T
Renhold				
Renholdstjenesten er imøtekommende når jeg tar kontakt*	I/T	I/T	5,2	5,3
Renholdstjenesten leverer tjenester med god kvalitet*	I/T	I/T	4,4	4,7

■ Målet er ikke nådd ■ Målet er delvis nådd ■ Målet er nådd

TEKNISKE TJENESTER RAMMEOMRÅDETS RESULTAT I HELE 1.000 KR	REGNSKAP	BUDSJETT (ENDRET)	AVVIK I KRONER	AVVIK I %
Etatsadm. og energikostnader bygg				
Driftsutgifter	15 641	16 271	-630	-3,9
Driftsinntekter	-2 726	-2 726	0	0,0
Netto	12 915	13 545	-630	-4,7
Samfunnsutvikling				
Driftsutgifter	28 803	28 845	-41	-0,1
Driftsinntekter	-11 642	-11 642	0	0,0
Netto	17 161	17 203	-41	-0,2
Kommunale bygg og eiendommer				
Driftsutgifter	35 533	35 536	-4	0,0
Driftsinntekter	-22 693	-22 693	0	0,0
Netto	12 840	12 843	-3	0,0
Bygningsdrift og vedlikehold				
Driftsutgifter	33 879	33 874	5	0,0
Driftsinntekter	-7 264	-7 264	0	0,0
Netto	26 615	26 610	5	0,0
Renhold				
Driftsutgifter	25 019	25 209	-190	-0,8
Driftsinntekter	-3 192	-3 192	0	0,0
Netto	21 827	22 017	-190	-0,9
Bestiller kommunalteknikk				
Driftsutgifter	13 428	13 660	-233	-1,7
Driftsinntekter	-4 865	-4 865	0	0,0
Netto	8 563	8 795	-233	-2,6
Kommunalteknikk drift				
Driftsutgifter	33 921	34 096	-175	-0,5
Driftsinntekter	-30 732	-30 732	0	0,0
Netto	3 189	3 364	-175	-5,2
Brannvesen og 110-sentral (IKS)				
Driftsutgifter	16 786	16 082	704	4,4
Driftsinntekter	0	0	0	0
Netto	16 786	16 082	704	-4,4
Kommuneskogen				
Driftsutgifter:	2 505	2 505	0	0,0
Driftsinntekter:	-1 135	-1 135	0	0,0
Netto:	1 370	1 370	0	0,0
Sum rammeområde				
Driftsutgifter:	205 515	206 078	-563	-0,3
Driftsinntekter:	-84 249	-84 249	0	0,0
Netto:	121 266	121 829	-563	-0,5

- = merinntekt/mindreutgift + = mindreinntekt/merutgift

Rammeområdet Tekniske tjenester fikk et mindreforbruk på 543.000 kroner i forhold til vedtatt budsjett.

Lønnsutgiftene hadde et mindreforbruk på 400.000 kroner, noe som i hovedsak skyldes vakanser.

Driftsutgiftene hadde et mindreforbruk på 200.000 kroner. Lave strømpriser medførte at energitgiftene hadde et mindreforbruk på 600.000 kroner. Ugiftene til etterdrift av deponiet på Mile var 200.000 kroner lavere enn budsjettet. I tillegg var det mindreforbruk på 100.000 kroner i mindre avvik i virksomhetene. Driftstilskuddet til Vestviken 110-sentral IKS hadde et merforbruk på 700.000 kroner som skyldes vedtak fra Skatt Sør om fastsettning av merverdiavgift i årene 2009-2016.

Selvkostregnskapet for bygge- og delesaksbehandling fikk et underskudd på 801.000 kroner, og har ved utgangen av året et akkumulert underskudd på ca. 4,4 millioner kroner.

VANN OG AVLØP

Vannledninger:	151 km
Pumpestasjoner vann:	7
Avløpsledninger:	227 km
Pumpestasjoner avløp:	46
Renseanlegg:	25 000 pe
Mile avfallsdeponi:	Sigevanns- og gassavfaklingsanlegg

■ Sanering og utbedring av anlegg

Kommunestyret har vedtatt mål om at avløpsnettets skal skiftes ut med en takt på ca. 2 % årlig.

Det er lagt nye vann- og avløpsledninger i:

- Løpene
- Engene
- Skoleveien
- Kløkkerveien
- Bergstien
- Horpenveien
- Klopptjernsgata
- Nersetterveien
- Tusenårsstedet

Det er pågående arbeider med rehabilitering av Solbergvannledningen og etablering av nye avløpsløsninger på Ytterkollen.

Anleggene i Løpene, Engene, Nersetterveien, Bergstien og på Ytterkollen er gjennomført i egenregi ved Teknisk Drift.

Til sammen (både sanering av gamle og bygging av nye) er det lagt 1.332 m nye vannledninger, 1.479 m nye avløpsledninger og 640 m nye trekkerør for fibernet.

Pumpestasjon Bjørkelund er ferdigstilt.

■ Vannforsyning

Godt Vann Drammensregionen (GVD) har som mål at vannforbruket skal ligge under 2004-nivå. Nedre Eiker hadde et betydelig lavere vannforbruk enn referanseåret 2004, enn gjennomsnitt de siste 5 år og lavere enn sammenlignbare nabokommuner. Dette skyldes lekkasjetetting og sanering av gammelt ledningsnett.

Det er inngått rammeavtale med leverandør av fjernavleste automatiske vannmålere.

Fjernavlesning, sammen med installasjon av målere for soneinndeling, vil gi kommunen verktøy som er nødvendig for å bekjempe vanntap i ledningsnettets. Soneinndeling av kommunens vannledninger er påstartet og vil slutføres innen år 2020. Det er nå etablert 10 soner, og målet er å ha ca. 20 soner. Dagens vannmålere (ca. 9.000 stk.) skiftes ut med nye fjernavleste vannmålere i normal takt.

Det er reparert 7 lekkasjer på hovednettets.

Høydebassenget på Stenseth er rehabilitert med nye fasader og nytt tak. I nedre Stenseth høydebasseng er det montert ny hovedvannpumpe.

Det er gjennomført pluggrensing av vannledninger på Langeløkka, øvre del av Hovjordet, Ole Eknes vei, samt hovedledning fra Nydammen til Eknes skole.

Det er gjennomført systematisk kontroll av pumpestasjoner og høydebasseng. Det er gjennomført prøvetaking av vannkvalitet.

■ Renseanlegg

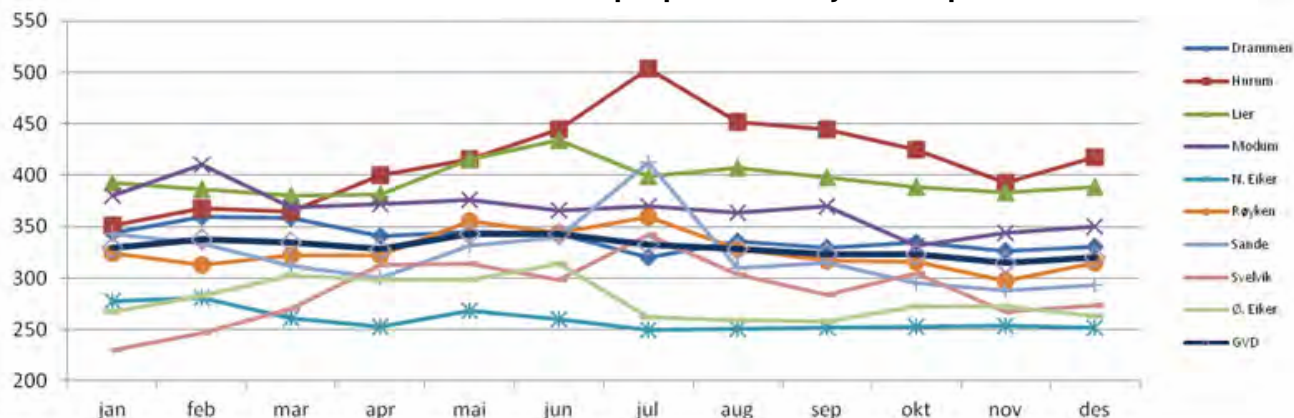
Hovedfokus har vært å tilfredsstille myndighetenes krav til rensing av avløp, samt registrering av overløp.

Mengde	2016	2017
Vann gjennom renseanlegget (millioner m ³)	3,03	2,7
Renseeffekt. Krav/resultat i %	95/97,4	95/98,2
Utslipp til overløp fra renseanlegget (mill.m ³)	0,079	0,019
Forbruk fellingskemikalier (m ³)	367	332
Produsert slam (tonn)	3.045	3,121
Nedbør målt på renseanlegget i mm.	656,7	789,8

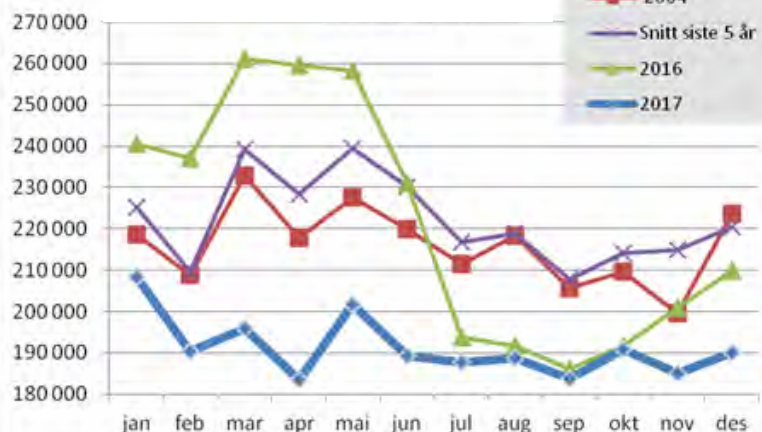
Tabellen viser bl.a. at mengden vann (spillvann og «fremmedvann») tilført renseanlegget er redusert fra 2016 til 2017.

VANNFORSYING

Produsert vann pr. person forsynt (l/d/p)

Nedre Eiker

Figur over:

Figuren viser vannforbruket i Nedre Eiker for 2017, 2016, snitt de siste 5 år og i referanseåret 2004.

Figur til venstre:

Figuren viser vannforbruket pr. person i GVD-kommunene i 2017

PARAMETER	Grense	Utførte Prøver	Avvik	Maks	Min	Forklaring
Farge (mg/l Pt)	20	152	0	15		Mye farge (høyt fargetall) i vannet skyldes vanligvis enten organisk materiale ("myrvann") eller jern. Er først og fremst et bruksmessig / estetisk problem.
Turbiditet (FNU)	4	152	0	2,0	6	Turbiditet er mål på hvor mye "grums" / "uklarhet" (små partikler) det er i vannet.
Clostridium perfringens (/100ml)	0	21	0	0	0	Bakterier som forekommer i tarmene til de fleste dyr og mennesker, samt jord og søle. Symptomene på denne bakterien er som regel kvalme og oppkast.
E.coli. Colilert (/100 ml)	0	21	0	0	0	E. coli er indikator på fersk avføring i drikkevannet, med mennesker eller pattedyr (varmblodige dyr) som kilde. Alle bakteriesmittestoffer kan være tilstede og vannet bør ikke brukes som drikkevann.
Intestinale enterokokker (/100 ml)	0	132	0	0	0	Tarmbakterie som overlever lenger i vann enn Koliforme bakterier. Er en indikator på at virus kan være til stede i vannet.
Kimtall 22°C (/ml)	100	152	6	300	0	Kimtall viser antall bakterier som påvises i drikkevannet. Dette er stort sett bakterier som er uskadelige for mennesker. Høyere verdier enn grenseverdi er akseptabelt hvis det ikke samtidig er koliforme bakterier i vannet. Høyt kimtall kan ofte indikere behov for rengjøring av ledningsnettet.
Koliforme bakterier Colilert (/100 ml)	0	152	1	1	0	Koliforme bakterier i drikkevannet er en indikator på tilsig av avføring (tarmbakterier) fra mennesker eller pattedyr (varmblodige dyr). Hvis det samtidig ikke måles E.coli kan dette indikere at de fleste bakteriesmittestoffene er utdødd.
Jern (mg/l Fe)	0,2	21	0	0,050	0	Høyt innhold av jern i vannet kan gi rustslam i ledninger og varmtvannsbereider, dårlig smak, gul farge på vannet, gule / brune flekker på klesvask, brunt belegg i vask, dusj og toalett.
Mangan (mg/l Mn)	0,05	21	0	0,0099	0,024	Høyt innhold av mangan kan gi noe tilsvarende problem som jern, men gir sort belegg.
pH, surhetsgrad	6,5 - 9,5	21	0	7,9	7,4 0,0019	pH-verdien angir vannets surhetsgrad. Lav verdi (0-7) betyr surt vann, som bla kan tære på ledningsnett og armatur. Høy verdi (7-14) betyr basisk vann. Når vannet er nær det nøytrale området (7), reduseres bruksmessige problem.

Tabellen over viser et utvalg parametre som måles. Avvikene ble behandlet umiddelbart, og nye prøver viste ingen avvik.

VANN OG AVLØP RAMMEOMRÅDETS RESULTAT I HELE 1.000 KR	REGNSKAP	BUDSJETT (ENDRET)	AVVIK I KRONER	AVVIK I %
Utgifter	72 139	73 832	-1 693	-2,3
Inntekter	-74 476	-73 998	-478	0,7
Netto	-2 337	-166	-2 171	1 306,1

- = merinntekt/mindreutgift + = mindreinntekt/merutgift

Regnskapet viser et mindreforbruk på 2,2 millioner i forhold til vedtatt budsjett. Det er merinntekter på 500.000 kroner. Driftsutgiftene har et mindreforbruk på 1,7 millioner kroner, noe som skyldes lavere avsetning til fond enn budsjettet.

Vann og avløp er selvkostområder. Hvert år utarbeides fullstendige etterkalkyler. Vann var budsjettet med et underskudd som skulle dekkes opp med midler fra tidligere akkumulert overskudd avsatt på fond. Underskuddet ble på ca. 2,5 millioner kroner. Avløp fikk et underskudd på ca. 200.000 kroner. Underskuddet dekkes opp med midler fra tidligere akkumulert overskudd avsatt på fond. Tømming av septiktanker og slamavskillere var budsjettet med et underskudd som skulle dekkes opp med midler fra tidligere akkumulert overskudd avsatt på fond. Underskuddet ble på ca. 24.000 kroner.

Pr. 31.12.17 har vann et akkumulert overskudd på ca. 3,8 millioner kroner. Avløp har et overskudd på ca. 7,8 millioner kroner.

KOSTRA Tekniske tjenester	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2017 KOSTRA- gruppe 13	2017 Landet utenom Oslo
Park, grønt og friluftsliv¹⁾								
Netto driftsutgifter til rekreasjon i tettsteder	100	111	113	113	130	92	209	213
Netto driftsutg. til naturforvaltning og friluftsliv pr. innbygger.	63	79	78	99	102	132	100	104
Eiendomsforvaltning²⁾								
Samlet areal på formålsbyggene i kvadratmeter pr. innbygger	3,5	3,5	3,6	2,9	3,3	3,3	3,5	4,1
Utgifter til vedlikeholdsaktivitet i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter	49	66	45	41	68	75	113	103
Netto driftsutg. til kommunal forvaltning av eiendommer pr. innbygger.	97	79	159	146	168	231	238	237
Kommunale energikostnader pr. kvadratmeter	117	116	112	141	109	114	116	114
Boliger								
Kommunalt disponerte boliger pr 1.000 innbygger	21	21	20	26	26	22	18	21
Veivedlikehold³⁾								
Netto driftsutgifter pr. innbygger	624	534	525	541	583	532	922	994
Gebyrer								
Årsgebyr for vannforsyning	2 956	2 968	2 968	3 083	3 164	3 164	2 463	3 427
Årsgebyr for avløpstjenesten	4 084	4 416	4 565	4 577	4 723	4 723	3 595	3 863
Årsgebyr for avfallstjenesten	2 355	2 355	2 355	2 449	2 547	2 669	2 536	2 715
Plansaksbehandling⁴⁾								
Antall område- og detaljeringsplaner vedtatt av kommunen siste år	10	5	8	2	3	4	I/T	I/T
Netto driftsutgifter til plan, kart og bygg pr. innbygger	507	517	529	541	567	660	323	354

- 1) Park, grønt og friluftsliv: NEK sine utgifter til park og grøntområder vesentlig lavere enn sammenlignbare kommuner. På grunn av redusert budsjett er utgiftene til park og grøntområder lavere i 2017 enn i foregående år. Utgiftene til naturforvaltning og friluftsliv er høyere i NEK enn i sammenlignbare kommuner. Dette skyldes utgifter til flomsikring.
- 2) Eiendomsforvaltning: NEK sine utgifter til vedlikeholdsaktivitet er lavere enn sammenlignbare kommuner. NEK har mindre areal formålsbygg per innbygger enn gjennomsnittet for landet og kommunegruppe 13.
- 3) Veivedlikehold: NEK bruker vesentlig lavere driftsutgifter til vei per innbygger sammenlignet med landet og kommunegruppe 13.
- 4) Plansaksbehandling: Netto driftsutgifter til plan, kart og bygg per innbygger er vesentlig høyere enn kommunene i sammenligningen.

NEDRE EIKER KIRKELIGE FELLESRÅD

Mjøndalen kirke og Nedre Eiker kirke

Nedre Eiker kirkelige fellesråd har hatt et godt arbeidsår med stor aktivitet og stabile forhold. Råd, ledere og ansatte har sammen bidratt til å sørge for god økonomisk kontroll og til å gjøre en best mulig jobb med de ressursene som har vært til rådighet. Både i rollen som gravferdsmyndighet og i rollen som kirke, er målsettingen for organisasjon og ansatte å møte menneskene vi er satt til å betjene på en god måte, slik at alle føler seg behandlet med respekt og verdighet.

Målsetting

Kirkens medlemmer utgjør nesten 70 % av kommunens innbyggere. I dette perspektivet har kirke og kommune sammenfallende mål for sin virksomhet: *Å bedre livskvaliteten for Nedre Eikers innbyggere.*

Den norske kirke i Nedre Eiker skal

- være en evangeliserende, tjenende og inkluderende folkekirke som skal ivareta alle generasjoner.
- forvalte de verdier som ligger i kirkebygningene.
- forvalte lovpålagte oppgaver til beste for hele kommunens befolkning.

Frivillige

I begge menighetene er det engasjert en rekke frivillige medarbeidere.

Tallene viser antall frivillige	NE	Mj.
Planlegging og gjennomføring av gudstjenester	129	45
Barnearbeid/trosopplæringsstiltak 0-12 år	31	20
Ungdomsarbeid/trosopplæringsstiltak 13-25 år	42	20
Diakonalt arbeid	25	34
Komité- og utvalgsarbeid	29	39
Kultur- og konsertarrangementer	29	21
Annet arbeid f.eks. bladbærertjeneste	54	35

Kommunesammenslåing

Nedre Eiker kommune skal slå seg sammen med Svelvik og Drammen kommune. Dette får direkte følger for de kirkelige fellesrådene som dermed må følge tilsvarende sammenslåingsprosess. For de kirkelige fellesrådene i de tre kommunene betyr dette at et svært omfattende arbeid må gjøres i tiden fram til 31. desember 2019. De tre fellesrådene nedlegges samme dato og all virksomhet overdras til nytt fellesråd 1. januar 2020. For Nedre Eiker omfatter dette bl.a. arbeidsgiveransvar for 20 ansatte, forvaltningsansvar for to kirker, ett kapell, tre driftsbygninger og to gravplasser, ansvar for økonomi samt gravferdsmyndighet for alle kommunens innbyggere, uavhengig av tros- eller livssyn. Kirkelig fellesnemnd er satt og består av to representanter fra

hvert av fellesrådene, samt representant for biskopen og representant for kommunal fellesnemnd. Det er ansatt prosjektleder i 60 % stilling for perioden 5. september 2017 til 31. desember 2019 som administrativ leder av sammenslåingsprosessen. Det er i tillegg opprettet partssammensatt utvalg (PSU) bestående av tillitsvalgte fra Fagforbundet, Musikernes fellesorganisasjon, Kirkelig undervisningsforbund og Diakonforbundet. Kirkevergen i Nedre Eiker har i perioden fra ønsket om kommunesammenslåing ble kjent gjennomført flere informasjonsrunder med samtlige ansatte og tillitsmannsapparatet. Informasjon er i tillegg publisert i menighetsbladene både i Mjøndalen og i Nedre Eiker samt på våre hjemmesider <http://kirkeneinedreieiker.no>.

Ny sokneprest i Nedre Eiker menighet

Vår nye sokneprest, Ida Etnestad tiltrådte stillingen i januar og ble ønsket velkommen i gudstjenesten 12. februar. Ordfører Bent Inge Bye var til stede og ønsket bygdas nye sokneprest velkommen og overrakte gave fra kommunen. Vi som kirke setter stor pris på ordførers deltakelse ved slike anledninger.

Nedre Eiker kapell - Rehabilitering av tak og veggmalerier

Nedre Eiker kapell markerte 100-års jubileum i 2016. Kapellet har flotte tak- og veggmalerier malt av Carsten Lien på 1950-tallet. Maleriene hadde stort behov for restaurering for ikke å gå tapt. Rolf Bergersen dro i gang en innsamlingsaksjon som resulterte i totale innsamlede midler på 100.000 kroner. Disse midlene finansierte, sammen med bevilgning fra fellesrådet, rehabiliteringsarbeid som ble gjennomført på høsten. Dette var et stort og omfattende arbeid og resultatet er strålende.

Gudstjenesteliv - reformasjonsjubileum - Nordenhelg

Høydepunktene i året var gudstjenester i forbindelse med velkomst for ny sokneprest i Nedre Eiker, feiring av 500 års jubileet for reformasjonen og feiring av Nordensamarbeidet som har vært gjennom mange år, med gjester fra Sverige og Finland. Reformasjonsjubileet ble feiret nasjonalt og lokalt ved fire særskilte gudstjenester i løpet av året der temaene var hentet fra Marthin Luthers teser med hovedoverskrift "*Nåden alene*" der temaene var "*Frelsen er ikke til salgs*", "*Mennesker er ikke til salgs*" og "*Skaperverket er ikke til salgs*". Den årlige felles torgmessen i Mjøndalen, var også et høydepunkt. Torgmessen samler svært mange mennesker midt i Mjøndalen sentrum, der mange frivillige gjør en stor innsats.

Barn og ungdom

Kirkene gir et bredt og variert tilbud til barn og ungdom i kommunen i alle aldersgrupper fra 0 til 18 år. For de minste har vi Baby-sang - Mylder - Mikrogospel og 4 års-samling. For skolebarn har vi Helt førsteklasse (6-åringer) - Tårnagenter (8-åringer) - LysVåken (11-åringer) og SoulChildren. Ungdommene kan være med på konfirmanttid, NedreEikerTenSing og ledertreningsprogram. Flere hundre av bygdas barn og ungdom deltar på ulike

tiltak i kirkene i løpet av året og opplever gode og positive møter med både voksne og andre barn og ungdommer.

Diakoni – viktig samarbeid kommune og kirke

Ett av de viktige samarbeidstiltakene mellom kommune og kirke er et tett samarbeid med Læringscenteret om tilbud til flyktninger og asylsøkere, der religionsdialog er retningsgivende for virksomheten. Det drives en kvinnegruppe som har fokus på sosialt fellesskap og integrering. Diakonene driver også et utstrakt omsorgsarbeid og er i kontakt med mange som opplever sorg og livskriser. Fellesskapet for mennesker med utviklingshemming, "Tro og Lys" er et viktig samlingspunkt for mange flotte barn, ungdom og voksne med utviklingshemming og deres pårørende. "Åpent hus" i Mjøndalen kirke er et positivt samlingspunkt for mange som ellers er mye alene, med spill, quiz, den gode samtale, kaffe og vafler. Disse tiltakene i regi av kirken er gode eksempler på fruktbart og viktig samarbeid mellom kirke og kommune og har stor betydning for dem som benytter seg av tilbudene. Sosial kompetanse øker og isolasjon og ensomhet minker for mennesker som er nye i norsk kultur og hverdag, og mennesker i sorg og krise gis livsnødvendig hjelp. Dette gir i sum en samfunnsmessig gevinst og fremstår som verdiskapning i lokalmiljøet.

Kultur

Kirke og kultur går hånd i hånd. Kirkene fremstår som betydelige kulturarenaer i kommunen, spesielt i formidling av ulike musikkuttrykk. Det arrangeres både orgel-, kor- og jazzkonserter med både lokale og nasjonale artister og kunstnere. Et av årets arrangementer var teaterforestillingen "Katharina von Bora" som

handler om Marthin Luthers kone og ble fremført under Nordenhelga i Nedre Eiker kirke. Ellers har det vært utallige konserter og kulturarrangementer i begge kirkene våre i løpet av året som har samlet mange tilhørere.

Kirkelig fellesråd

Rådet har gjennom året hatt ni ordinære møter. I tillegg har fellesrådets leder og nestleder hatt administrative møter med kirkevergen. Fellesrådet har bl.a. arbeidet med sammenlåingsprosessen for de kirkelige fellesrådene i Svelvik, Nedre Eiker og Drammen samt avgitt høringsuttalelser om kirkevalg, Den norske kirkes medlemsregister og ny lov om tros- og livssynsamfunn. Fellesrådets hovedfokus har vært økonomisk kontroll samt gjennomføring av investeringsprosjekter.

Personalressurser

Fellesrådet disponerer 14,56 årsverk fordelt på 19 ansatte, hvorav åtte i Nedre Eiker menighet og fem i Mjøndalen menighet, fire i gravplassarbeidet og to i fellesrådets administrasjon. Statsfinansiert trosopplæring dekker 2,25 årsverk fordelt på fire ansatte: 1,15 i Nedre Eiker menighet og 1,1 i Mjøndalen menighet. Fire prester i 100 % stillinger er ansatt og finansiert gjennom Tunsberg bispedømmeråd. Personalressursene i gravplassarbeidet er bekymringsfullt lavt, 2,35 årsverk fordelt på fire ansatte. Mange av oppgavene krever to ansatte til stede for å ivareta de ansattes sikkerhet. Sårbarheten blir stor ved fravær for å få gjennomført oppgavene.

KIRKELIG HANDLING	NEDRE EIKER KIRKE					MJØNDALEN KIRKE				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
Gudstjenester	72	83	76	70	62	55	54	53	52	53
Tot. antall deltakere	7855	9490	8477	8129	6974	5033	4847	5038	4953	4501
Nattverdgjester	1633	1837	1687	2228	2059	1543	1220	1923	1516	1713
Vielser	20	23	15	20	23	11	7	10	9	8
Døpte	87	97	91	91	87	28	40	37	56	45
Konfirmanter	103	119	97	75	86	79	77	65	79	71
Diakonale tilbud	8	9	12	13	9	9	8	9	11	10
Børnekor	1	1	2	2	2	1	1	1	2	2
Voksenkor	2	2	2	2	2	1	1			1
Gravferder	96	91	74	87	91	70	56	69	62	73
Konserter	14	9	13	10	8	11	12	14	15	11
Tot. antall deltakere	1370	760	1793	1295	1693	1323	818	1034	1112	1093
Besøk skoleklasser	24	15	18	17	18	5			6	5

REGNSKAP 1000 KR	2013	2014	2015	2016	2017
Tilskudd NEK (inkl. tjenesteytingsavtale)	-8 539	-9 340	-9 865	-10 220	-10 520
Statlige tilskudd	-1 109	-1 223	-1 286	-1 233	-1 262
Refusjoner	-1 856	-1 902	-2 267	-1 808	-1 885
Andre inntekter	-1 954	-3 027	-1 321	-2 044	-2 191
Sum driftsinntekter	-13 458	-15 492	-14 739	-15 305	-15 858
Administrasjon/fellesråd	1 620	2 334	1 549	1 725	1 757
Krematorietjenester	527	487	486	480	703
Drift Nedre Eiker kirke	3 958	4 367	4 774	5 380	5 317
Drift Mjøndalen kirke	3 455	3 411	3 900	3 965	3 974
Drift gravplasser	2 202	2 384	2 122	2 177	2 468
Trosopplæring	1 219	1 518	1 271	1 390	1 451
Andre utgifter	117	128	141	163	38
Sum driftsutgifter	13 099	14 628	14 243	15 280	15 708
Resultat	-359	-864	-497	-25	-150

- = merinntekt/mindreutgift + = mindreinntekt/merutgift

Ressursbruk

Årets regnskap ble avsluttet med et overskudd på 149.625 kroner. Festeavgiftsinntektene faktureres for perioder på fem år, og kan variere svært fra år til år. Driftsrammen fra kommunen utgjør 69 % av de samlede inntektene (67 % i 2015 og 2016).

Investeringer

Fellesrådet fikk 1 million kroner til nye investeringer. Midlene var øremerket rehabilitering av driftsbygning ved Nedre Eiker kirkegård, samt videreføring rehabiliteringsprogram Nedre Eiker kirke. Nytt tak er lagt på driftsbygningen og planer for ominnredning av bygget gjennomføres så snart det er mulig. Dette vil gi mulighet til å oppfylle lovens krav om skitne og rene soner for de ansatte, ivareta skifte- og dusjmuligheter for ansatte av begge kjønn og sørge for lovpålagt universell utforming av tilgang til lokalene og toalettforhold i bygningen.

KOSTRA	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2017	2017
Nedre Eiker kirkelige fellesråd									KOSTRA-gruppe 13	Landet utenom Oslo
Netto driftsutgifter til kirken pr. innbygger i kroner	206	302	334	349	374	395	406	414	505	575
Brutto investeringsutgifter til kirken pr. innbygger i kroner	297	168	133	88	83	41	40	40	155	181

KOSTRA-tall

Tallene viser klart at Nedre Eiker kommune bruker langt mindre penger pr innbygger både når det gjelder drift og investering, enn de kommunene vi sammenligner oss med. Dette har bl.a. sammenheng med at det kun er to kirkebygg i kommunen. Allikevel er det et faktum at kirkelig fellesråd har svært knappe ressurser til rådighet. Dette er spesielt tydelig i gravplassdriften.

FOTO

Kommunens over 1.600 ansatte er en viktig del av manges hverdag. Du møter dem blant annet på skolene, i barnehagene, på teknisk sentral, på rådhuset og på institusjonene.

Vi har en rekke ulike yrkesgrupper, som hver dag jobber for å skape gode tjenester til deg og meg.

Årets bilder er fra Eiker Arkiv, Eknes ungdomsskole, Stenbergshaugen barnehage, Bråta helse- og aktivitetssenter, Aktiviteten, kulturkontoret, Arealplan, Utvalg for Helse og Velferd, teknisk sentral, Nedre Eiker bibliotek, Innbyggerkontakten

Fotograf Torbjørn Tandberg (f. 1956) er oppvokst i Krokstad-elva. Det er her han har tilbrakt det meste av sitt liv som barn, ungdom og voksen.

Kjennetegnet på bildene til Torbjørn er mennesker i bevegelse og menneske i natur. Ved å være en av Norges mest kjente og prisbelønnede fotografer reiser han til alle verdenshjørner for å ta bilder – fra Frankrike til Uganda – og selvfølgelig til Nedre Eiker som alltid vil være hjemme. Se flere bilder av Torbjørn: www.ttfoto.no

Nedre Eiker kommune

Nærhet til alt og muligheter for alle

Besøksadresse:
Rådhusgata 2
3050 Mjøndalen

Postadresse:
Postboks 399
3051 Mjøndalen

Telefon: 32 23 25 00
nedre-eiker.kommune.no